

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn

2025-12-12

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Samråd vård och omsorg

Till:

Boxholms kommun
Finspångs kommun
Kinda kommun
Linköpings kommun
Mjölby kommun
Motala kommun
Norrköpings kommun
Söderköpings kommun
Vadstena kommun
Valdemarsviks kommun
Ydre kommun
Åtvidabergs kommun
Ödeshögs kommun
Hälso- och sjukvårdsnämnden Region Östergötland

Principer för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland

Östergötland har i mer än 20 år haft ett länsgemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning för att säkerställa jämlik hjälpmedelsförsörjning i hela länet. Regelverket för hjälpmedelsförskrivning har uppdaterats med jämna mellanrum och den senaste revideringen gjordes 2024.

I och med att Regelverket för hjälpmedelsförskrivning reviderades valde LGVO att se över hjälpmedelsorganisationen i länet för att få en optimerad och effektiv hantering av hjälpmedelsfrågor. Befintligt regelverk från 2016, med revidering från 2024 är ett mycket omfattande dokument som innehåller allt från politiska intentioner till praktiska anvisningar för förskrivare. Eftersom samtliga huvudmän ska stå bakom ett gemensamt regelverk leder revideringar till ett omfattande arbete när 14 huvudmän ska fatta likalydande beslut. Detta gör att revideringar, följsamhet och aktualitet försvåras.

LGVO föreslår därför att befintligt Regelverk för hjälpmedelsförskrivning från 2016 upphävs och delas upp i två beslutande principdokument, ett politiskt beslutat principdokument av länets sjukvårdshuvudmän och ett tjänstemannabeslutat principdokument beslutat av LGVO. Båda dessa beslutsdokument kommer sedan att ligga till grund för "Tillämpningar av Regelverk för hjälpmedelsförskrivning" vilket är det dokument som tillämpas vid all hjälpmedelsförskrivning i länet.

SVO har till sammanträdet 2025-11-07 fått samtliga föreslagna dokument för påsyn.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn

2025-12-12

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Samråd vård och omsorg föreslår Region Östergötlands hälso- och sjukvårdsnämnd och kommunerna i länet besluta:

1. Att upphäva beslut om Läns gemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning från 2016 med diarienummer; HSN-2016-00220
2. Att besluta enligt förslaget Principer för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland. Se bilaga Principer för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland

Annicki Oscarsson
Ordförande
Samråd vård och omsorg

Annika Krutzén
Vice ordförande
Samråd vård och omsorg

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med Region Östergötlands underskriftstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

Underskrift 1

Namn: Annicki Charlotte Oscarsson
Identifieringsmetod: BankID
Organisation: Region Östergötland
Befattning: Vice ordförande
Datum och tid: 2026-01-19 22:03:00 GMT+01:00
Transaktions-ID: 60e325357da94a4aba7adbc5f196789d

Underskrift 2

Namn: ANNIKA KRUTZÉN
Identifieringsmetod: BankID
Datum och tid: 2026-01-20 13:24:20 GMT+01:00
Transaktions-ID: ac20879b7adc4ba0a74da071b3b36281

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

PRINCIPER FÖR HJÄLPMEDELSFÖRSKRIVNING I ÖSTERGÖTLAND

(Dokument 1)

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Inledning

Östergötland har i mer än 20 år haft ett länsgemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning för att säkerställa en jämlik hjälpmedelsförsörjning i hela länet. Regelverket för hjälpmedelsförskrivning har uppdaterats med jämna mellanrum och den senaste revideringen gjordes 2024.

I och med att Regelverket för hjälpmedelsförskrivning reviderades 2024 valde LGVO att se över hjälpmedelsorganisationen i länet för att få en optimerad och effektiv hantering av hjälpmedelsfrågor. LGVO tillsatte en utredning kring hjälpmedelsorganisationen i Östergötland som leddes av en projektledare från Motala kommun. Utredningen resulterade i ett förslag om att hjälpmedelsorganisationen lyft ut från befintligt Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och hädanefter beslutas av LGVO. Vid revideringen framkom även ett förslag om att lyfta ut förskrivaransvaret till beslut i LGVO. (Dokument 2)

SVO kommer fortsättningsvis besluta om de övergripande principerna för hjälpmedelsförskrivningen i Östergötland samt förskrivningsanvisningarna. (Dokument 1)

De beslut som SVO fattar om principerna för hjälpmedelsförskrivning samt de beslut som LGVO fattar om hjälpmedelsorganisationen och förskrivaransvaret kommer sedan att bearbetas av Hjälpmedelskonsulterna i Östergötland och Hjälpmedelsrådet för att mynna ut i Tillämpningar av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning. (Dokument 3)

Tillämpning av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning ska följas av förskrivare med beviljad förskrivningsrätt som är anställda i Region Östergötland, i länets kommuner eller av privata aktörer som arbetar på uppdrag av någon av sjukvårdshuvudmännen vid all personlig hjälpmedelsförskrivning.

Bifogade dokument:

Hjälpmedelsorganisation och förskrivaransvar, beslutade av Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO) – (Dokument 2)

Tillämning av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland – (Dokument 3)

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Principer för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland samt Förskrivningsanvisningar

Utgångspunkt

Östergötlands kommuner och Region Östergötland ansvarar för att länets invånare erbjuds en god hälso- och sjukvård på lika villkor efter behov. Kommunernas socialnämnd eller motsvarande samt Region Östergötlands hälso- och sjukvårdsnämnd har huvudansvaret för att östgötarnas behov av hälso- och sjukvårdsinsatser tillgodoses på bästa sätt inom de ekonomiska ramar som fastställts. Den länsgemensam hjälpmedelspolicyn för Region Östergötland och länets kommuner beskriver huvudmännens synsätt och viljeriktning kring hjälpmedel.

Grundprincipen är att man från sjukvårdshuvudmannen kan få **en** uppsättning av hjälpmedel, av samma funktion, förskrivet.

Vid hjälpmedelsförskrivning ska **enklast möjliga hjälpmedel** ur Östergötlands sortiment som kan fungera i den aktuella situationen väljas, för att uppnå en **godtagbar funktion** utifrån behov och förväntad nytta.

Hjälpmedel får enbart bytas ut när brukarens hjälpmedelsbehov eller funktionsstatus har förändrats eller då befintligt hjälpmedel, av tekniker hos hjälpmedelsleverantören, bedöms som utslitet.

Utbyte av hjälpmedel kan inte ske enbart utifrån behov av service/reparation eller vid behov av utbyte/montering av tillbehör.

Hjälpmedelspolicy

Hälso- och sjukvårdslagen § 3b och § 18 b, lagen om medicintekniska produkter och arbetsmiljölagen reglerar de båda huvudmännens ansvar gällande hjälpmedel.

Huvudmännens synsätt och viljeriktning

För att säkerställa välfungerande vårdkedjor i övergången mellan olika sjukvårdshuvudmän ska förskrivningsprocessen utformas på ett patientsäkert samt kompetens- och kostnadseffektivt sätt.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Sjukvårdshuvudmännen förbinder sig att utarbeta det länsgemensamma regelverk och anvisningar som krävs för att åstadkomma en välfungerande och patientsäker tillämpning i samverkan. Ambitionen är att säkra en god och jämn kvalitet genom att också tillämpa arbetssätten gemensam forskrivartutbildning och gemensam kompetensutveckling. Upphandling ska i största möjliga omfattning vara gemensam.

Hjälpmedel ska ses som en integrerad del i vård och behandling och brukares erfarenheter ska tillvaratas.

Bärande principer skall vara närhet, kontinuitet och delaktighet samt § 2 i hälso- och sjukvårdslagen som bland annat säger:

- att målet för hälso- och sjukvården, är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen
- att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vård
- att den skall vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och tillgodose patienternas behov av trygghet i vården och i behandlingen
- att den skall vara lättillgänglig
- att den skall bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet

Hjälpmedel skall tillhandahållas på sådant sätt att brukaren/patientens hela livssituation vägs in i bedömning, utprovning, anpassning och teknisk service. I möjligaste mån, skall detta ske så nära brukarens/patientens hem som möjligt. Personer med funktionsnedsättning skall ha möjlighet att kunna behålla hjälpmedlet genom hela vård- och behandlingskedjan samt vid flytt mellan länets kommuner

Regelverk för hjälpmedelsförskrivning

Grundtanken med Regelverket för hjälpmedelsförskrivning är att det ska vara ett verktyg för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, folkbokförda i Östergötland, får en likvärdig bedömning och tillgänglighet till hjälpmedel. Den grundläggande inställningen är att personer med funktionsnedsättning ska ha samma medborgerliga rättigheter, ansvar och skyldigheter som andra i samhället.

Hjälpmedelsguiden i Tillämpning av Regelverket för Hjälpmedelsförskrivning ska i första hand ge vägledning åt medarbetare inom hälso- och sjukvården som arbetar med hjälpmedelsförsörjningen, men den ska också tjäna som allmän informationsskrift till brukare, anhöriga, intresseorganisationer med flera.

Förskrivningsanvisningarna i Tillämpning av Regelverket för Hjälpmedelsförskrivning, vilka också är politiskt beslutade, ska fungera som stöd åt hjälpmedelsförskrivare i arbetet med att säkerställa likvärdig bedömning och tillgänglighet till hjälpmedel för brukare i Östergötland.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Lagstiftning

Sjukvårdshuvudmännen, det vill säga länets kommuner och Region Östergötland har enligt Hälso- och sjukvårdslagen HSL 2017:30 skyldighet att tillhandahålla hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning och därigenom bidra till möjligheten till aktivitet i det dagliga livet. Sjukvårdshuvudmännen ansvarar för att besluta om vad som kan personligt förskrivas som hjälpmedel och vilka hjälpmedel som ska ingå i Östergötlands fastställda sortiment.

Hjälpmedel förskrivs utifrån brukarens behov, Regelverk för hjälpmedelsförskrivning samt det fastställda hjälpmedelsortimentet som finns i Östergötlands län. Då Hälso- och sjukvårdslagen inte är en rättighetslag finns det enligt HSL inga formella möjligheter att överklaga beslut vid avslag på begäran om visst hjälpmedel.

Hjälpmedelsprocessen ska utgå från en humanistisk grundsyn där den funktionsnedsatta är delaktig och jämlik, men också har ett eget ansvar.

I Patientlagen 2014:821 regleras att när det finns olika hjälpmedel inom länets fastställda sortiment ska personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patient/brukare ska få det valda hjälpmedlet, om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat. Denna bedömning görs av ansvarig hjälpmedelsförskrivare i varje enskilt ärende.

Enligt HSL gäller denna möjlighet enbart de som är folkbokförda eller kvarskrivna och stadigvarande vistas i Östergötland.

Hjälpmedel i sitt sammanhang

Hälso- och sjukvårdens uppgift är att erbjuda förebyggande insatser, vård, rehabilitering och habilitering utifrån behov och förväntad nytta. Hjälpmedelsförskrivning är en integrerad del i hälso- och sjukvårdens processer, där hjälpmedlet har som uppgift att kompensera för en persons aktivitetsbegränsningar, att underlätta behandling eller förebygga komplikationer.

Hjälpmedelsförskrivning får aldrig utgöra en isolerad insats eller ersätta andra insatser inom hälso- och sjukvården. Den som förskriver hjälpmedel har därför till uppgift att överväga behovet av andra behandlings- och rehabiliteringsåtgärder, som kan förbättra individens funktions- och aktivitetsförmåga, innan hjälpmedel förskrivs.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar

Sjukvårdshuvudmannens ansvar avgränsas till den typ av hjälpmedel som är individuellt utprovade och kräver hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning och utprovning. Hjälpmedlet/hjälpmedlen ska vara nödvändiga ur medicinska, rehabiliterings- eller habiliteringsmässiga aspekter. En del hjälpmedel ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar, bland annat där den enskilde brukaren själv kan bedöma

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

nyttan av hjälpmedlet och hjälpmedlet finns tillgängligt i handeln. För dessa hjälpmedel har brukaren ett personligt ansvar att vid behov själv införskaffa och bekosta.

De hjälpmedel som sjukvårdshuvudmannen tillhandahåller avser att underlätta den dagliga livsföringen för personer med funktionsnedsättning i boendet där brukaren är folkbokförd/närmiljön eller skola. I den dagliga livsföringen kan till exempel ingå att klara överflyttning, personlig hygien, förflyttning i och omkring bostaden, att kommunicera med omgivningen samt hjälpmedel för kognitivt stöd. För barn ingår lek i den dagliga livsföringen och hjälpmedel kan i vissa fall förskrivas för att underlätta/möjliggöra lek.

Hjälpmedel för vistelse i fritidshus, för semesterresa och vid tillfällig vistelse på annan plats än där brukaren är folkbokförd, samt hjälpmedel för att utöva sport, fritidsaktiviteter och motion ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar och berättigar inte till lån av hjälpmedel. I dessa situationer är det den enskildes personliga ansvar att själv ombesörja och bekosta eventuella hjälpmedel.

Utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar faller även exempelvis:

- träningshjälpmedel
- hjälpmedel för yrkesinriktad rehabilitering
- arbetshjälpmedel (för brukaren på dennes arbetsplats)
- arbetstekniska hjälpmedel
- speciella anordningar/hjälpmedel i samband med bilanpassning
- grundutrustning hos huvudman/vårdgivare
- pedagogiska hjälpmedel inom barnomsorg och skola
- åtgärder/hjälpmedel som går under Lagen om bostadsanpassningsbidrag

Grundutrustning

Det åligger respektive huvudman/vårdgivare att inreda och med hjälpmedel utrusta varje verksamhet, oberoende av driftform, som till exempel klinik, daglig verksamhet, dagverksamhet för äldre, skola eller särskild boendeform, så att miljön motsvarar de behov som finns eller kan väntas uppstå för dem som ska vistas där. I grundutrustning ingår även hjälpmedel som kan användas av flera brukare i den aktuella verksamheten, till exempel tippbräda, toalettförhöjning och transportrullstol med eller utan drivaggregat.

Personligt förskrivna hjälpmedel

Personligt förskrivna hjälpmedel enligt detta regelverk är avgiftsfria lån från sjukvårdshuvudmannen. Undantag; se Förskrivningsanvisningar avseende kryckkäppar. Sjukvårdshuvudmannen svarar för service- och reparationskostnader orsakade av normalt slitage. Bedömer hjälpmedelsleverantören att hjälpmedel utsatts för skada eller onormalt slitage, kommer brukaren att bli ersättningsskyldig för faktisk kostnad.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Service och reparation av personligt förskrivna hjälpmedel får endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med.

Årlig uppföljning av elrullstol är ett krav för förskrivning. Om brukare inte deltar i uppföljningen kan förskrivningen återtas.

Om brukaren efter anmodan eller vid upphört behov inte återlämnat förskrivet hjälpmedel blir brukaren ersättningsskyldig för det restvärde hjälpmedlet uppbringar.

Personligt förskrivna hjälpmedel är endast avsedda att användas av den brukare till vilken hjälpmedlen har förskrivits och får inte nyttjas av eller överlåtas till någon annan. Hjälpmedel som används av flera personer eller som behövs/används vid behandling i slutenvård betraktas inte som personliga hjälpmedel.

Installation, nedmontering och återställning i ordinärt boende

Fast installation kan bli aktuellt för vissa hjälpmedel, till exempel stationär personlyft och duschbord/-brits. Sjukvårdshuvudmannen bekostar och ombesörjer installation och nedmontering av förskrivna hjälpmedel som ligger inom sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde. Ersättning utgår inte retroaktivt till brukare/anhörig som själv bekostat installation/nedmontering av hjälpmedel. Återställning av ytskikt bekostas inte av sjukvårdshuvudmannen.

Flytt av elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel i ordinärt boende

Flytt av elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel får av säkerhetsskäl endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med. Brukaren faktureras en avgift per styck, för flytt av dessa hjälpmedel. Om flera hjälpmedel flyttas samtidigt tas aldrig ut avgift för mer än tre hjälpmedel per flytttillfälle. För närvarande betalar patient 1250 kr per flytt, sjukvårdshuvudmannen betalar den faktiska kostnaden, vilken är högre. Det gäller såväl vid flytt till annan bostad, som vid flytt av dessa hjälpmedel inom samma bostad, när behov av ned- och uppmontering finns.

Arbetstekniska hjälpmedel

Arbetsgivaren har det grundläggande ansvaret för att arbetsplatsen är lämpligt utformad utifrån arbetsmiljösynpunkt. Med arbetstekniska hjälpmedel avses sådan utrustning som erfordras för att anställd personal ska kunna utföra sitt arbete på ett så tryggt och säkert sätt som möjligt. (Se Arbetsmiljölagen SFS 1977:1160)

För arbetstekniska hjälpmedel i ordinärt boende är arbetsgivaren ansvarig när kommunalt anställd personal eller upphandlad verksamhet (till exempel personlig assistans/hemtjänst) finns. Då personlig assistent är anställd av enskild person, är denne i lagens mening arbetsgivare enligt LASS (Lagen om assistansersättning) och därmed också ansvarig för den arbetstekniska utrustningen och all utbildning kring denna utrustning som behövs. Samma

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

ansvar har privata bolag/arbetsgivare. För arbetstekniska hjälpmedel som används i skolmiljö ansvarar skolan. Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för hjälpmedel till icke-anställd förälder/anhörig som vårdar barn/anhörig i hemmet.

Undantag från ovanstående:

Sjukvårdshuvudmannen har i vissa fall kostnadsansvar för arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter som är anställda av enskild brukare eller där brukaren har avtal om motsvarande tjänst med privata bolag/arbetsgivare. Sjukvårdshuvudmannens ansvar innefattar i dessa fall inte utbildning av personal, utöver den utbildning/information som alltid ges i samband med förskrivning/introduktion av ett hjälpmedel.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar för arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter i privat bolag/arbetsgivare omfattar **endast** de behovskriterier som gäller vid förskrivning för icke-anställd anhörigs behov utifrån detta regelverk. Det vill säga förskrivning kan endast ske om behovskriterierna för icke anställd anhörig uppfylls, se förskrivningsanvisning där icke anställd anhörig omnämns. Dessa arbetstekniska hjälpmedel förskrivs som personligt förskrivna hjälpmedel till brukaren och förskrivaren har därmed samma ansvar som vid andra personligt förskrivna hjälpmedel.

Behov av arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter anställda av privat bolag/arbetsgivare utöver förskrivningsanvisningarna i detta regelverk, ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar. Dessa arbetstekniska hjälpmedel är arbetsgivarens ansvar, tex. om brukaren ej är berättigad till en stationär personlyft eller drivaggregat till rullstol utifrån förskrivningsanvisningar men assistansbolaget anser att det är nödvändigt utifrån arbetsmiljö – i dessa fall bekostas hjälpmedlet av arbetsgivaren.

Egenansvar

Egenansvar är åtgärder som den enskilde själv kan besluta om utan att det behöver föregås av professionell bedömning och utprovning. Sjukvårdshuvudmannen har inte något ansvar för egenansvarsprodukter. Förskrivaren ska kunna bistå med information, individuella och/eller generella råd och rekommendationer.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar omfattar inte anpassning av egenägda produkter.

Vem har rätt att få hjälpmedel förskrivna?**Personer boende i Östergötland**

För att vara berättigad till personligt förskrivna hjälpmedel i Östergötland måste man vara folkbokförd i länet.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Grundprincipen är att hjälpmedel kan förskrivas för bestående eller långvariga behov. Vid behov kan hjälpmedel även förskrivas för tillfälliga behov under en rehabiliteringsperiod.

Barn, ungdomar och studerande

Personer som är under 18 år benämns som barn och ungdom. Från och med 18-årsdagen betraktas en person enligt lagstiftningen och Regelverk för hjälpmedelsförskrivning som vuxen.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar omfattar inte produkter som normalt anskaffas till barn, till exempel stol och sulky.

Sjukvårdshuvudmannen har ansvar för personligt förskrivna hjälpmedel till elever med funktionsnedsättning i förskola, grundskola och gymnasieskola. Ansvaret avser nödvändiga hjälpmedel som är personligt utprovat enbart för en specifik elev och därmed inte kan/får användas av annan elev.

Skolhuvudmannen har alltid kostnadsansvar för grundutrustning, pedagogiska hjälpmedel, läromedel och lokalanpassning, liksom för anpassning av egen utrustning. Lokaler och utrustning skall vara utformad så att även elever med funktionsnedsättning kan fungera i skolmiljön under hela skoldagen, till exempel med arbetsstol och höj- och sänkbara bord om sådant behov finns.

Skolan ansvarar för att förskrivna hjälpmedel som används i skolan förvaras på ett betryggande sätt. Sjukvårdshuvudmannen ansvarar inte för interna omflyttningar av hjälpmedel eller flytt av hjälpmedel till annan skola inom kommunen.

Region Östergötland har kostnadsansvar för personligt förskrivna hjälpmedel, för användning på korttidsboende, till barn och ungdomar upp till 21 år som beviljats korttidsvistelse enligt beslut om insats från LSS § 9.6.

Personer folkbokförda i annat län

För att vara berättigad till personligt förskrivna hjälpmedel måste man vara folkbokförd i Östergötland.

Förskrivning av hjälpmedel till utomlänspatienter kan enligt Riksavtalet bli aktuellt vid fritt vårdsökande eller vid vård på specialistremiss. I dessa fall ska Östergötlands Regelverk följas vid hjälpmedelsförskrivning i vårt län, men sjukvårdshuvudmannen där man är folkbokförd ska betala hela kostnaden för hjälpmedlen.

Personer folkbokförda i Östergötland, placerad av annan kommun

För hjälpmedelsbehov till personer folkbokförda i Östergötland, boende i boendeform där annan kommun betalar för placeringen, ligger kostnadsansvaret för personligt förskrivna

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

hjälpmedel på placering i hemkommun. Detsamma gäller när kommun i Östergötland placerat östgöte i annan boendeform utanför Östergötland. Detta är ett undantag från regeln att folkbokförd kommun har kostnadsansvar för personligt förskrivna hjälpmedel för invånare i Östergötland.

Hjälpmedel till dessa personer förskrivs utifrån den betalande kommunens regelverk för hjälpmedelsförskrivning.

För familjehemsplacerade barn och ungdomar upp till 18 år gäller samma regler som för övriga invånare i Östergötland.

Utländska medborgare folkbokförda i Östergötland

Samma regler gäller som för svenska medborgare bosatta i Östergötland.

Svenska medborgare bosatta utomlands (utlandssvenskar)

Svensk medborgare, som förväntas vara bosatt i annat land längre tid än ett år, ska inte vara folkbokförd i Sverige. Hjälpmedel för icke-akuta behov ska sökas i bosättningslandet.

Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan för förskrivna hjälpmedel.

Utlandssvenskar bosatta och försäkrade i ett EU/EES-land

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård. Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan

Utlandssvenskar bosatta i de nordiska länderna

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård. Dessa personer behöver inte visa upp EU-kort.

Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan för förskrivna hjälpmedel

Utlandssvenskar bosatta inom utomnordiskt område eller i land där konvention saknas

Hjälpmedel endast för **akut behov** kan förskrivas och bekostas av den sjukvårdshuvudman som svarar för vården. Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige

För alla utländska personer som tillfälligt vistas i Sverige, gäller att hjälpmedel för icke-akuta behov ska sökas i hemlandet.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Utländska medborgare bosatta i EU/EES-området

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård. För att styrka sin rätt till nödvändig vård ska ett EU-kort (eller provisoriskt intyg om EU-kort) visas upp. Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan. Saknas EU-kort kan kostnadsansvarig enhet begära att personen betalar hjälpmedlet.

Utländska medborgare bosatta i de nordiska länderna behöver *inte* visa upp EU-kort.

Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan för förskrivna hjälpmedel.

Utländska medborgare bosatta i Konventionsländer

Personer från länder som Sverige har sjukvårdskonventioner eller sjukvårdsavtal med, har rätt till akut vård och hjälpmedel för **akut behov**. För att styrka sin rätt till akut vård ska pass eller Försäkringsintyg från hemlandet visas upp.

Region Östergötland fakturerar Försäkringskassan för förskrivna hjälpmedel.

Utländska medborgare bosatta i övriga länder

Personer från övriga länder har **inte rätt** till kostnadsfri vård eller kostnadsfria hjälpmedel. Det betyder att dessa patienter själva får betala hela kostnaden för vård och hjälpmedel. Detta gäller såväl barn som vuxna.

Asylsökande - utländska personer som söker uppehållstillstånd

Enligt beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Östergötland har asylsökande samma rätt till vård och hjälpmedel som personer folkbokförda i länet.

När det gäller behov av **nödvändiga hjälpmedel**, det vill säga hjälpmedel som är helt nödvändiga för att kunna klara den dagliga livsföringen, har enligt Hemsjukvårdsavtalet länets kommuner ansvar för bedömning och förskrivning i hemsjukvård, medan regionen ansvarar för bedömning och förskrivning till asylsökande som får hälso- och sjukvård via regionen. Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel.

När det gäller behov **utöver nödvändiga hjälpmedel**, enligt ovan, har regionen ansvar för all bedömning, förskrivning och kostnad för köp av dessa hjälpmedel. I de fall förskrivare i kommunal verksamhet bedömer att behovet är utöver nödvändigt behov ska brukaren hänvisas till Region Östergötland för en bedömning och eventuell förskrivning.

LMA-kort ska alltid visas upp och giltighetstiden måste kontrolleras.

Vid hjälpmedelsförskrivning till asylsökande ska Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och fastställt hjälpmedelssortiment följas.

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Gömda och papperslösa personer som vistas i Östergötland

Enligt beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Östergötland har gömda och papperslösa personer samma rätt till vård och hjälpmedel som personer folkbokförda i länet.

Vid hjälpmedelsförskrivning till gömda och papperslösa ska Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och fastställt hjälpmedelssortiment följas.

Region Östergötland har ansvar för bedömning, förskrivning och kostnad för köp av hjälpmedel till dessa personer. Kommunen har inget ansvar för sådan förskrivning.

Förskrivarens ansvar vid Förskrivning av hjälpmedel

Förskrivaren ska följa förskrivningsprocessen i all hjälpmedelsförskrivning.

Förtroendeförskrivning

I Östergötland finns förtroendeförskrivare vilket innebär att förskrivare från icke kostnadsansvarig enhet, dvs förskrivare från Region Östergötland eller förskrivare anställd av privat utförare, har beviljad förskrivningsrätt för hjälpmedel där hjälpmedelskostnaderna styrs till respektive kommun där aktuell brukare är folkbokförd. Förtroendeförskrivare har skyldighet att följa Regelverket för hjälpmedelsförskrivning.

Särskild prövning

Östergötlands fastställda hjälpmedelssortiment tas fram för att täcka de flesta brukares behov, utifrån sjukvårdshuvudmannens ansvar. Det finns dock alltid en liten grupp brukare med mycket specifika behov, som inte kan tillgodoses utifrån sjukvårdshuvudmannens fastställda sortiment och/eller regelverk för hjälpmedelsförskrivning. I dessa fall finns möjlighet för förskrivare att få sitt ärende prövat genom en så kallad Särskild prövning.

Beslut i särskilda prövningar fattas utifrån detta regelverket och de, politiska beslut om vilka hjälpmedelsbehov som är sjukvårdshuvudmannens ansvar.

Behov som enligt regelverket ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde kan inte medges på särskild prövning. Inte heller för behov som bedöms vara generella och medför en förändring av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning. Behovet behöver vara specifikt.

Sjukvårdshuvudmannen bekostar inte tillbehör till hjälpmedel som motsvarar behov som även icke funktionshindrade personer kan ha i sin vardag; till exempel viss teknisk utrustning, regnskydd, åkpåsar, almanackor, armbandsur, madrasser eller olika former av väskor, varav det ej kan medges på särskild prövning.

Länets hjälpmedelskonsulter har mandat att gemensamt fatta beslut om särskilda prövningar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Dubbelförskrivning

Med dubbelförskrivning menas förskrivning av två hjälpmedel med likartad funktion till samma brukare, tex manuell rullstol och komfortrullstol.

Grundprincipen är att man från sjukvårdshuvudmannen kan få **en** uppsättning av hjälpmedel förskrivet. Undantag finns under aktuella förskrivningsanvisningar. Särskild prövning kan göras i de fall behov finns och Regelverket inte medger detta.

Undantag från grundprincipen kan i vissa fall göras för barn och ungdom upp till 18 år, eller som därefter fortsätter att gå i gymnasieskola. Syftet med att utrusta med mer än ett hjälpmedel är i dessa fall att underlätta för barn med behov av att kontinuerligt vistas i flera miljöer, till exempel hem, skola och/eller korttidsboende. Detta gäller endast för stora och tunga hjälpmedel och där det bedöms som orealistiskt att i stort sett dagligen transportera hjälpmedlen mellan de olika platserna. Dubbelförskrivning av elrullstol kan inte göras.

I de fall dubbelförskrivningen görs med syftet att det ena hjälpmedlet ska placeras och användas i skolan, ska detta hjälpmedel återlämnas när skolgången avslutas. I de fall dubbelförskrivning görs med placering av hjälpmedel hos vårdnadshavare i separata boenden, ska hjälpmedlen återlämnas när barnet fyller 18 år eller senast när han/hon slutar gymnasieskolan.

Brukaren kan behålla **en** uppsättning av de hjälpmedel som behövs i det boende där han/hon då är folkbokförd i Östergötland. Den andra uppsättningen hjälpmedel ska återlämnas. Undantag är personligt förskrivna hjälpmedel till barn/ungdomar på korttidsboende, där ska hjälpmedlen återlämnas senast när brukaren fyller 21 år.

Vid behov av trippelförskrivning ska särskild prövning alltid göras innan en eventuell förskrivning. Behovet kan till exempel gälla barn där föräldrar har delad vårdnad och bor i separata boenden där ett nödvändigt behov av ett visst hjälpmedel, finns i såväl båda föräldrarnas bostad som i skolan eller på korttidsboende.

Brukaransvar

Samhällsutvecklingen går generellt sett mot ett ökat individuellt ansvarstagande. Denna utveckling pågår inom många områden av vilka hälso- och sjukvården är ett. De etiska principerna för prioritering som lagts fast av riksdagen är utgångspunkten för Region Östergötlands och länets kommuners arbete med att utveckla tillämpbara metoder för prioriteringar inom hälso- och sjukvården.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

1. Människovärdesprincipen; alla människor har lika värde och samma rätt oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället.
2. Behovs- och solidaritetsprincipen; resurserna bör fördelas efter behov.
3. Kostnadseffektivitetsprincipen; vid val mellan olika verksamhetsområden eller åtgärder bör en rimlig relation mellan kostnader och effekt, mätt i förbättrad hälsa och förhöjd livskvalitet, eftersträvas.

Liksom inom hälso- och sjukvården i övrigt har patient/brukare också ett egenansvar inom hjälpmedelsområdet. Den enskilde har ansvar för sin egenvård, det vill säga att själv ta aktivt ansvar för sin hälsa; vilket även innebär ett ansvar att själv införskaffa och bekosta hjälpmedel som ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde och som den enskilde bedömer att han/hon behöver.

När en person får ett hjälpmedel förskrivet från sjukvårdshuvudmannen tar han/hon också på sig ett ansvar för detta. Brukaren är skyldig att medverka till uppföljning av förskrivet hjälpmedel utifrån regelverk eller av förskrivaren bedömt behov. Då brukaren inte själv kan ta det ansvaret, är minderårig eller saknar rättslig kapacitet, övergår ansvaret till personal/god man/vårdnadshavare.

Brukarens ansvar

- Förändrat hjälpmedelsbehov: Brukaren ska ta kontakt med förskrivare om hjälpmedelsbehovet förändras, hjälpmedlet behöver anpassas eller inte fungerar som avsett. Brukaren får inte själv förändra hjälpmedlets funktion, till exempel, anpassa det eller montera något på hjälpmedlet. Vid behov av förändring/anpassning på hjälpmedel ska kontakt tas med förskrivare för bedömning och eventuell åtgärd.
- Underhåll av hjälpmedel: Brukaren ska kontinuerligt underhålla/vårda personligt förskrivna hjälpmedel. Som normalt underhåll avses varje åtgärd som med vissa intervaller bör utföras för att undvika onödig förslitning av hjälpmedlen; till exempel rengöring, smörjning, byte/laddning av batterier samt pumpning och vid behov byte av däck. Till normalt underhåll räknas även lagning vid punktering på rullstol och sulky. Förbrukningsmaterial till hjälpmedel, till exempel, däck, slang etcetera. är brukarens egenansvar att införskaffa och bekosta.
- Reparation och service: Brukaren ska ta kontakt med hjälpmedelsleverantören när hjälpmedlet är i behov av reparation eller service samt att rengöra hjälpmedlet innan det lämnas in för reparation. Reparation och service får endast utföras av hjälpmedelsleverantören.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- Hjälpmedel som är personligt förskrivna: Brukaren får inte låna ut, hyra ut, ge bort, sälja eller på annat sätt avyttra förskrivna hjälpmedel. I dessa fall kommer brukaren bli ersättningsskyldig.
- Stulet, skadat eller förkommet hjälpmedel: Brukaren ska anmäla stöld, förkommet hjälpmedel eller skada på hjälpmedel till förskrivare. Stöld bör även anmälas till polisen. Brukaren blir ersättningsskyldig för stulna eller på annat sätt förkomna hjälpmedel. Brukaren blir även ersättningsskyldig för skadade hjälpmedel och/eller hjälpmedel som har utsatts för onormalt slitage. Om aktuellt, kontakta försäkringsbolag för eventuell ersättning.
- Använda hjälpmedlet: Brukaren får endast använda hjälpmedlet i de miljöer och till de ändamål som hjälpmedlet är avsett för. Slitage på hjälpmedel som härrör från felaktig användning är att betrakta som onormalt slitage och restvärde kommer att faktureras brukaren.
- Förvaring av hjälpmedel: Brukare ska förvara hjälpmedlen enligt anvisning, så att de inte utsatts för onormalt slitage.
- Flytt inom Östergötland: Brukaren ansvarar själv för att flytta sina personligt förskrivna hjälpmedel till nya bostaden. Undantag; elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel. Brukaren faktureras en avgift per styck för flytt av dessa hjälpmedel; se kapitel 3.3.
- Flytt från länet: Brukaren ska ta kontakt med sin hjälpmedelsförskrivare för att få klarhet i vilka hjälpmedel som måste återlämnas och vilka som kan övertas av den nya sjukvårds-huvudmannen och därmed tas med vid flytten. Återlämna de hjälpmedel som den nya sjukvårdshuvudmannen inte övertar ansvaret för.
- Flytt till särskilt boende: Brukaren ansvarar själv för att återlämna hjälpmedel till sjukvårdshuvudmannen när brukaren avser att flytta till särskilt boende inom länet, förutom de hjälpmedel som brukaren tar med sig vid fortsatt behov i det särskilda boendet.
- Återlämning av hjälpmedel: Brukaren ansvarar själv för att återlämna hjälpmedel till sjukvårdshuvudmannen när behovet upphört/förändrats eller på anmodan. Detta gäller även hjälpmedel som är förskrivna för användning i annan miljö än hemmet; till exempel i skolan. Ej återlämnade hjälpmedel faktureras brukaren.
- Hämtning i samband med återlämning av: elektriskt reglerbar säng, ståhjälpmedel, elrullstol, komfortrullstol, mobil personlyft och fast installerade hjälpmedel bekostas

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

av sjukvårdshuvudmannen. För fast installerade hjälpmedel; se även
Förskrivningsanvisningar. Hjälpmedlen ska vid återlämnandet vara rengjorda.

För hjälpmedel som används och förvaras inom någon verksamhet (till exempel förskola, skola, särskilda boendeformer) ansvarar verksamheten för att hjälpmedlen förvaras på ett betryggande sätt. Respektive verksamhet har ansvaret för hjälpmedel som förvaras där enligt principen om aktsamhetskrav, oavsett om man har försäkring som täcker eller inte.

Revideringsordning av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning

Länets hjälpmedelskonsulter har mandat att vid behov ta beslut om ändringar i Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 100 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Länets hjälpmedelskonsulter har även mandat att vid behov ta beslut om justeringar i Regelverket för hjälpmedelsförskrivning som uppstår utifrån behov av förtydliganden och/eller lagändringar.

Det länsgemensamma Hjälpmedelsråd har mandat att ta beslut om årlig revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 1 000 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Kostnadsförändringar som bedöms vara över 1 000 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt tar respektive sjukvårdshuvudman politiskt beslut om i samband med revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivningsanvisningar

Region Östergötland
och
länets kommuner

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

MEDICINSKA BEHANDLINGSHJÄLPMEDEL

STIMULATOR FÖR SMÄRTLINDRING / TENS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med smärttillstånd för att ge symtomatisk smärtlindring. Grundorsaken till smärttillståndet ska vara utredd.

Förskrivningen är tidsbegränsad till max 3 månader. Kvarstår behov av TENS efter denna tid, är det ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta. Informationsblad om ovanstående ska överlämnas till brukaren i samband med förskrivning. Informationsblad finns på vårdgivarwebben.

Ny förskrivning till samma brukare kan endast göras om behovet avser smärttillstånd för annan problematik/diagnos.

Förskrivare Läk och Ft med TENS-utbildning, bestående av separat utbildning omfattande teori och praktik, eller som har TENS-utbildning i sin grundexamen/utbildning. Ssk vid smärtmottagning med utbildning enligt ovan.

Anmärkning Kan inte förskrivas för till exempel. sårläkningsbehandling, muskelstimulering eller smärtlindring vid förlossning. Denna typ av smärtlindringsbehov är egenansvar alternativt klinikansvar.

Behov av extra förbrukningsartiklar, t.ex. gel, tejp och elektroder, är brukarens ansvar att ombesörja och bekosta.

Kontraindikationer: TENS skall inte förskrivas till personer med pacemaker. Kan förskrivas i särskilda fall efter samråd med kardiolog eller behandlande läkare.

SLEMSUG

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med nedsatt hostkraft i kombination med ökad slembildning samt till tracheotomerad brukare.

Läkarbedömning av behovet, måste föregå förskrivning av slemsug.

Förskrivare Läk, Ft eller Ssk inom verksamhet med ansvar för ovanstående brukargrupp, som har den specialkunskap och/eller erfarenhet av behandling med slemsug som behövs.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Dubbel-
förskrivning

Dubbelförskrivning kan göras till brukare då behov av såväl stationär som mobil slemsug finns.
Vid behov av trippelförskrivning ska särskild prövning göras.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL

ANTIDECUBITUSDYNOR

- Anmärkning Övriga rullstolsdynor; se rubriken Förflyttning rullstol
- Generella behovskriterier Kan förskrivas till brukare som är i riskzonen att få trycksår och/eller brukare som redan har trycksår.
Enkla förebyggande dynor ska först ha uteslutits innan mer avancerade dynor förskrivs.
Vid förskrivning av AD-dyna måste förskrivaren bedöma om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

TRYCKFÖRDELANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av tryckfördelning i rullstol, stol eller fåtölj.
- Förskrivare At, Ft

TRYCKAVLASTANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med risk för trycksår eller då trycksår uppstått för behov av tryckavlastande dyna i rullstol, stol eller fåtölj.
- Förskrivare At, Ft
- Anmärkning I denna grupp med dynor ingår både förebyggande dynor och behandlande dynor.
Var uppmärksam på att vissa av dessa dynor inte är lämpade för personer med kraftigt nedsatt bålstabilitet eller låg tonus.

TRYCKAVLASTANDE OCH POSITIONERANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av både tryckavlastning och positionering i rullstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare At, Ft

Anmärkning I denna grupp med dynor ingår både förebyggande och behandlande dynor.
Vid osäkerhet av val av produkt – kontakta hjälpmedelsleverantören.

ANTIDECUBITUSDYNA TILL TOALET

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med trycksår, eller tidigare svårbehandlade trycksår, som har behov av antidecubitusdyna för att kunna sitta på vanlig toalettstol en längre stund.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Kan inte förskrivas enbart i smärtlindrande syfte.
Behov av enklare mjuksits till toalettstol är ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta.

ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL FÖR HÄLAVLASTNING

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare, med trycksår eller hög risk för trycksår på häl, som har behov av antidecubitushjälpmedel vid liggande i säng.
AD-hjälpmedel för hälavlastning kan vid behov förskrivas till båda fötterna.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Enklare förebyggande produkter och/eller insatser ska först ha uteslutits innan hälskydd förskrivs.

Kan vid behov förskrivas i kombination med förskriven AD-madrass.

ANTIDECUBITUSMADRASS

Generell anmärkning Införskaffande av lämplig madrass av god kvalitet, utifrån brukarens funktionsnedsättning, är ett personligt ansvar. Gäller såväl vanlig madrass som bäddmadrass. Endast en AD-madrass kan förskrivas.
AD-madrass kan inte förskrivas enbart i smärtlindrande syfte.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Det är viktigt att förskrivning av AD-madrass inte ersätter god omvårdnad, god nutrition, inspektion av huden osv. Riskfaktorer att betänka är friktion, skjuvkraft, värme och fuktighet.

Vid förskrivning av AD-madrass är det extra viktigt att förskrivaren bedömer om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

FÖREBYGGANDE MADRASS

Behovskriterier Kan förskrivas i förebyggande syfte till brukare i riskzonen att få trycksår i liggande.

Förskrivare At, Ft, Ssk

BEHANDLANDE MADRASS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med trycksår eller mycket hög risk för trycksår, med behov av behandlande madrass.
Behandlande madrass ur standardsortiment kan även förskrivas i förebyggande syfte till brukare i riskzonen att få trycksår, där en förebyggande madrass inte uppfyller brukarens behov.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STÅHJÄLPMEDEL OCH POSITIONERINGSKUDDAR

BARN: TIPPBRÄDA / STÅSTÖD

Behovskriterier	Kan förskrivas till barn som p.g.a. funktionsnedsättning har regelbundet, långvarigt medicinskt behov av daglig ståträning, ståmobilisering och/eller andningsbehandling. Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk behandlingsplan. Kan förskrivas för tillfälligt behov under en postoperativ behandlingsperiod. Tippbräda med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till barn där manuell tippbräda inte fungerar. Ståstöd med drivhjul kan förskrivas till brukare med god armfunktion, som har behov av att förflytta sig självständigt under pågående ståträning.
Förskrivare	Ft
Anmärkning	Det är förskrivarens ansvar att introducera och tillse att personer finns runt brukaren som kan fullfölja aktuell behandling/träning.

TIPPBRÄDA / STÅSTÖD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som p.g.a. funktionsnedsättning har ett regelbundet och långvarigt medicinskt behov av daglig ståmobilisering, ståträning och/eller andningsbehandling. Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk behandlingsplan. Kan även förskrivas för tillfälligt behov under en postoperativ behandlingsperiod. Tippbräda/ståstöd väljs utifrån brukarens funktionsnedsättning. Brukaren ska ha tillräcklig bra bålstabilitet och huvudkontroll för att klara att stå i ståstöd. Tippbräda med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där manuell tippbräda inte fungerar, t.ex. på grund av hög brukarvikt. Ståstöd med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där ståstöd utan el-funktion inte fungerar.
-----------------	---

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare Ft

Anmärkning Kan endast förskrivas för användning i den egna bostaden.

Det är förskrivarens ansvar att introducera och tillse att personer finns runt brukaren som kan fullfölja aktuell behandling/träning.

Det är viktigt att förskrivaren före förskrivning förvissar sig om att det finns plats för tippbrädan/ståstödet i hemmet.

POSITIONERINGSKUDDE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med väldokumenterad stor risk för begynnande eller manifesta felställningar och/eller trycksår, med behov av positioneringsstöd vid liggande i säng och/eller sittande i rullstol. Gäller brukare som inte själv kan bibehålla eller ändra position i liggande och/eller sittande.
Enklare lösningar ska ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Förskrivning av två eller flera positioneringskuddar medges om det finns ett nödvändigt behov av mer än en positioneringskudde för att skapa ett fungerande positioneringsstöd vid liggande i säng och/eller sittande i rullstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

FORMGJUTEN SITS

FORMGJUTEN SITS

Behovskriterier	Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med svår sittproblematik, som inte går att lösa med enklare rullstolslösning eller anpassning/specialanpassning.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	För brukare med behov av formgjuten sits till rullstol ska anmälan göras för utprovning hos Hjälpmedelsleverantören med ortopedingenjör alternativt sittspecialist medverkan. Avser hela sitsar samt formgjutna delar tex. dynor och ryggar.

FORMGJUTEN HYGIENSITS

Behovskriterier	Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med svår sittproblematik, som inte går att lösa med enklare stöd eller anpassning/specialanpassning av annat hygienhjälpmedel.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	För brukare med behov av formgjuten hygiensits ska anmälan göras för utprovning hos Hjälpmedelsleverantören med ortopedingenjör alternativt sittspecialist medverkan.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ADL

ÄTHJÄLPMEDEL

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av rörelsehinder inte kan äta självständigt. Brukaren måste med hjälpmedlet bli självständig i att äta/inta föda.
Förskrivare	At
Anmärkning	Vid förskrivning av äthjälpmedel är det extra viktigt att förskrivaren bedömer om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5. Vid förskrivning medföljer tallrik och en uppsättning bestick. Tallrikar och bestick utöver detta är brukarens egna ansvar att ombesörja och bekosta.

STRUMPPÅDRAGARE

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med ordinerade och utprovade kompressionsstrumpor, med behov av strumppådragare för att bli helt självständig i att kunna ta på kompressionsstrumpor.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Anmärkning	Strumppådragaren ska ersätta behov av hjälp från annan person med att ta på kompressionsstrumpor.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KROPPSBURET SKYDDSMATERIAL

HUVUDSKYDD/HJÄLM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare där stor risk för huvudskada föreligger.

Förskrivare At, Ft

BÄLTE, SELE OCH VÄST

Behovskriterier Kan endast förskrivas till brukare med behov av att förbättra och underlätta positionering och säkerhet, i förskrivet hjälpmedel.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna, se Socialstyrelsens webbplats

Förskrivna bälten, selar och västar får inte ersätta bilbälte.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID TOALETTBESÖK

BARN: TOALETTSITS

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som har behov av stöd i sittande vid toalettbesök.
Möjligheten att använda toalettsits, med eller utan trappsteg, som finns att köpa i handeln ska uteslutas innan förskrivning.

Förskrivare At

Anmärkning Toalettsitsar som enbart har till uppgift att minska hålet kan inte förskrivas.

BARN: MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Se rubrik Hjälpmedel vid bad och dusch.

ARMSTÖD SOM MONTERAS PÅ TOALETT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att självständigt kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol.
Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som har behov av stöd i sittande vid toalettbesök.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSTOL, FRISTÅENDE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som, framför allt nattetid, inte hinner/kan förflytta sig till ordinarie toaletten i tid.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Avser fristående toalettstolsförhöjning med hel hink.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TOALETTSTOLSFÖRHÖJNING, FRISTÅENDE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Dubbel-förskrivning Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSTOLSFÖRHÖJNING, FAST

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol, där fristående toalettstolsförhöjning inte får plats eller av andra skäl, på grund av funktionsnedsättningen, inte fungerar.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSITS MED INBYGGD LYFTANORDNING

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som har behov av inbyggd lyftanordning för att möjliggöra självständiga toalettbesök.
Brukaren måste bli självständig i alla moment vid toalettbesök med hjälpmedlet.
Innan toalettsits med inbyggd lyftanordning kan förskrivas ska möjligheten till toalettbesök med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.
Toalettsits med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där toalettsits med gasfjäder inte fungerar tillfredsställande.

Förskrivare At

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Se rubriken Hjälpmedel vid bad och dusch.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

SKÖTBORD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med stor medfödd funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada med totalt hjälpbehov från icke anställd anhörig vid blöjbyte. Kan endast förskrivas för användning i badrum där tillgång till vatten finns.
Förskrivare	At
Anmärkning	Enklare lösningar, inklusive skötbord i handeln, ska ha uteslutits som en fungerande lösning. Skötbord kan inte förskrivas i kombination med duschbord/-brits eller duschvagn.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID BAD OCH DUSCH

Generella behovskriterier Det är endast möjligt att förskriva **ett** hjälpmedel för bad/dusch. Förskrivning av mer än ett hjälpmedel för bad/dusch är att betrakta som dubbelförskrivning.

BARN: BADSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning för dusch, där andra duschhjälpmedel inte fungerar tillfredsställande.

Förskrivare At

Anmärkning Kan inte förskrivas enbart för behov av att kunna bada i badkar.

BARN: MOBIL TOALETSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som behöver mycket stöd i sittande vid toalettbesök och/eller dusch.
Innan tiltbar dusch- och toastol på hjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel utan tilt ha uteslutits.

Förskrivare At

DUSCHSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har svårigheter att duscha stående, i de fall där duschpall inte ger tillräckligt stöd.

Förskrivare At, Ft, Ssk

BADBRÄDA

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning för att möjliggöra dusch i badkar.

Förskrivare At, Ft

VRIDBAR DUSCHSTOL FÖR BADKAR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning för att möjliggöra dusch i badkar, i de fall där badbräda inte ger tillräckligt stöd.

Förskrivare At, Ft

MOBIL DUSCH- OCH TOALETTSTOL

MOBIL DUSCH- OCH TOALETTSTOL MED DRIVHJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, för att möjliggöra självständig förflyttning vid toalettbesök och/eller dusch.
Innan dusch- och toastol med drivhjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

MOBIL DUSCH- OCH TOALETTSTOL UTAN DRIVHJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av hjälp vid toalettbesök/duschning och som inte kan förflytta sig till/från toalett/duschplats med hjälp av gånghjälpmedel, inom rimlig tid.
Innan dusch- och toastol på hjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.
Kan även förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av att minska antalet överflyttningar.

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

MOBIL DUSCH- OCH TOALETSTOL, TILTBAR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av tiltfunktion för att kunna sitta i mobil dusch-/toaletstol.
Innan tiltbar dusch-/toaletstol förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel utan tiltfunktion ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

DUSCHVAGN

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som pga. funktionsnedsättning har behov av att duscha liggande, det vill säga brukaren klarar inte att duscha i sittande.
Innan duschvagn förskrivs ska möjligheten till dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

DUSCHBORD /-BRITS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som pga. funktionsnedsättning har behov av att duscha liggande, det vill säga att brukaren inte klarar av att duscha i sittande.
Innan duschbord/-brits förskrivs ska möjligheten till dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

Anmärkning Brukaren måste ha fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguiden.
Vid flyttning av fast installerade hjälpmedel ska brukaren kontakta förskrivare. Avgift för flyttning av fast installerade hjälpmedel är 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID FÖRFLYTTNING

GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED EN ARM

Generellt - dubbel-förskrivning För samtliga gånghjälpmedel som hanteras med en arm, gäller att förskrivning av två lika hjälpmedel medges i de fall brukaren har behov av två hjälpmedel samtidigt för att uppnå en säker förflyttning.

STÖDKÄPP

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Avgift 100 kr per käpp
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

KRYCKKÄPP

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel och där stödkäpp inte ger tillräckligt stöd.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Avgift 100 kr per käpp för enkel kryckkäpp, 200 kr per käpp för övriga kryckkäppar.
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

UNDERARMSKRYCKA, RA-KRYCKA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel och där enklare hjälpmedel inte ger tillräckligt stöd eller där brukaren löper risk att felbelasta vid användande av enklare hjälpmedel.

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Anmärkning Avgift 200 kr per käpp
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

AXILLARKRYCKA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel.
Innan axillarkrycka förskrivs ska möjligheten till förflyttning med kryckkäpp ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Avgift 200 kr per käpp
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

FYRPUNKTSSTÖD (kvadrant)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter där enklare hjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd.

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED BÅDA ARMARNA

GÅSTATIV (betastöd)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter, då annat gånghjälpmedel inte kan användas.

Förskrivare At, Ft

BARN: ROLLATOR

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med förflyttningssvårigheter, som har behov av rollator för att klara självständig förflyttning, då annat gånghjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd för säker förflyttning.
Kan även förskrivas till barn som har gåstol förskriven som förflyttningshjälpmedel då barnet bedöms kunna klara självständig förflyttning med rollator på sikt.

Förskrivare At, Ft

ROLLATOR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter, som har behov av rollator för att klara självständig förflyttning inomhus, utomhus eller en kombination av dessa, då annat gånghjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd för säker förflyttning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Vid behov av syrgaskorg till rollatorn bekostas detta av kliniken som ordinerar syrgasen.

Behov av en andra rollator är alltid ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

GÅBORD

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gåbord för att klara inomhusförflyttning.
Innan gåbord förskrivs ska möjligheten till förflyttning med enklare gånghjälpmedel som t.ex. gåstativ eller rollator ha uteslutits.
Gåbord med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där gåbord utan el-funktion inte fungerar.
Brukaren måste bli självständig, eller självständig med tillsyn, i förflyttning med hjälpmedlet.
- Förskrivare** At, Ft
- Anmärkning** Kan ej förskrivas som uppresnings- och/eller överflyttningshjälpmedel.

GÅSTOL

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av "sittstöd" i gående. Brukaren ska ha tillräcklig bålstabilitet för att hålla sig upprätt i gåstol.
Brukaren måste bli självständig i förflyttning med hjälpmedlet.
- Förskrivare** At, Ft
- Anmärkning** Barn: Vid behov av två gåstolar i samma miljö (en för innebruk och en för utebruk) krävs Särskild prövning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ÖVRIGA FÖRFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL

BARN: SITTVAGN, SULKY

Behovskriterier Kan förskrivas till barn som på grund av funktionsnedsättning har behov av sittvagn med specialfunktioner och då sulky ersätter behov av rullstol. Möjligheten att använda sittvagn/sulky som finns att köpa i handeln ska ha provats och uteslutits innan förskrivning.

Dubbelförskrivning i form av sulky/manuell rullstol medges under en tidperiod till barn som har sulky förskriven och har börjat övergå till att sitta i rullstol, men som inte klarar att sitta i rullstol hela dagarna och där sittställningen behöver kompletteras med en mer vilande position periodvis under dagen. Kontinuerlig uppföljning ska göras.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, t.ex. däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens/vårdnadshavarens ansvar att ombesörja och bekosta.

Regncape, åkpåse, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ÖVERFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL

Generell anmärkning Då brukare förflyttas av personal och/eller anställd anhörig betraktas hjälpmedlet som arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; Undantag se Hjälpmedelsguide kapitel 3.5

GLIDBRÄDA OCH GLIDMATT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av hjälpmedlet för att bli självständig/delvis självständig vid överflyttningar. Kan även förskrivas till brukare där icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad för att möjliggöra överflyttningar.

Förskrivare At, Ft

VRIDPLATTA / VRIDPLATTA MED STÖDHANDTAG OCH KNÄSTÖD / ÖVERFLYTTNINGSPLATTFORM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som vårdas av icke anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad, för att möjliggöra överförflyttningar. Överflyttningsplattform kan förskrivas till brukare där vridplatta med stödhandtag och knästöd inte fungerar.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning För vridplatta avsedda för användning i bilsäte ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

UPPRESNINGS-/ VÅRDBÄLTE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som vårdas av icke-anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad, för att möjliggöra vid förflyttningar och/eller överflyttningar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

43/80

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare

At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

PERSONLYFT

Generell anmärkning Då brukare överförflyttas av personal och/eller anställd anhörig, betraktas hjälpmedlet som arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; Undantag se Hjälpmedelsguide kapitel 3.4

För lyftsele, se separat tillämpningsanvisning.

UPPRESNINGSLYFT (Stålyft)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av uppresningslyft för att möjliggöra överflyttning i sov- och/eller badrum till/från rullstol, säng, hygienhjälpmedel samt för att möjliggöra överflyttning i ståskal till/från förskrivet ståhjälpmedel, då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Innan uppresningslyft förskrivs ska möjligheten till överflyttning med enklare hjälpmedel ha undersökts och uteslutits.

Uppresningslyft kan endast förskrivas till brukare som har tillräcklig god ståfunktion för säker överflyttning.

Förskrivare At, Ft

MOBIL PERSONLYFT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av personlyft för att möjliggöra överflyttning i sov- och/eller badrum till/från rullstol, säng, hygienhjälpmedel samt för att möjliggöra överflyttning i ståskal till/från förskrivet ståhjälpmedel, då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Mobil personlyft för resor och dylikt är brukarens personliga ansvar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STATIONÄR LYFT med enkel skena

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående funktionsnedsättning som har behov av stationär personlyft för att möjliggöra överflyttning

- då brukaren självständigt klarar överflyttningen
- då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Stationär personlyft med enkel skena kan förskrivas för användning i sov- eller badrum som är så trånga att mobil personlyft inte fungerar, eller då det på grund av funktionsnedsättningen inte är möjligt att använda en mobil personlyft.

Stationär personlyft kan endast förskrivas för bestående behov.

Innan eventuell förskrivning ska en projektering genomföras med tekniker från länets hjälpmedelsleverantör där rummets beskaffenhet, överflyttningar mellan hjälpmedel och brukarens funktionsnedsättning ska beaktas. Att rummet är trångt pga. möbler, många hjälpmedel eller möblering i sovrummet är inte skäl för förskrivning av stationär personlyft med enkel skena.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning I första hand ska en takmonterad personlyft förskrivas, i andra hand en väggmonterad personlyft.
Fristående personlyft kan förskrivas om tak- eller väggmontage inte är möjligt av byggnadstekniska skäl.
Rum till rum lösningar kan inte förskrivas.

Brukaren måste alltid inhämta fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3.

Vid flytt till annan bostad måste ny behovsbedömning avseende överflyttningshjälpmedel alltid göras i nya bostaden. Vid bedömt behov av stationär personlyft i nya bostaden ska rutin för fast installerade hjälpmedel tillämpas. I dessa fall faktureras brukaren en avgift på 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning av stationär personlyft med enkel skena kan göras i de fall där brukaren enligt ovan har ett behov av personlyft i såväl sovrum som badrum och då mobil personlyft inte fungerar i något av rummen.
I första hand förskrivs en stationär personlyft och en mobil personlyft.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STATIONÄR LYFT av traversmodell

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med bestående funktionsnedsättning som har behov av stationär personlyft av traversmodell för att möjliggöra överflyttning - då brukaren självständigt klarar överflyttningen - då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren. Stationär personlyft av traversmodell kan förskrivas för användning i sov- och/eller badrum som är så trånga att mobil personlyft eller stationär personlyft med enkel skena inte fungerar. Kan även förskrivas till brukare där annan personlyft, på grund av, brukarens funktionsnedsättning, är helt utesluten som överflyttningsslösning. Bedömning och projektering måste göras innan eventuell förskrivning i samråd med tekniker och vid behov rådgivare från länets hjälpmedelsleverantör där rummets beskaffenhet, överflyttningar mellan hjälpmedel och brukarens funktionsnedsättning ska beaktas. Att rummet är trångt pga. möbler, många hjälpmedel eller möblering i sovrummet är inte skäl för förskrivning av stationär personlyft av traversmodell.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Brukaren måste alltid inhämta fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3. Vid flytt till annan bostad måste ny behovsbedömning avseende överflyttningshjälpmedel alltid göras i nya bostaden. Vid bedömt behov av stationär personlyft i nya bostaden ska rutin för fast installerade hjälpmedel tillämpas. I dessa fall faktureras brukaren en avgift på 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3
Dubbel-Förskrivning	Medges endast i de fall där brukaren enligt ovan har ett behov av stationär personlyft av traversmodell i såväl sovrum som badrum och då annat personlyftsalternativ har uteslutits som fungerande lösning i något av rummen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

LYFTSELE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av personlyft för att möjliggöra överflyttning i bostaden.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Förskrivaren ansvarar för att tillse att förskriven lyftsele är godkänd för användning i kombination med aktuell lyftbygel/personlyft.

För behov av lyftsele i annan miljö än bostaden, ansvarar den som är ansvarig för personlyften. Undantag görs vid korttidsvistelse för barn, se Hjälpmedelsguide kapitel 4.2.

Lyftselar måste av säkerhetsskäl kasseras om någon del är trasig eller nött. Informationsblankett för kontroll av lyftsele, se vårdgivarwebben.

Fler-förskrivning Dubbelförskrivning medges i de fall brukaren på grund av funktionsnedsättning har behov som kräver två olika typer av selar, t.ex. lyftsele och hygiensele eller när behov av två identiska selar finns p.g.a. frekvent behov av att tvätta selarna.
För brukare som använder ståskal och har behov av personlyft och ståskalsväst för uppresning i ståskal, kan även ståskalsväst förskrivas.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

RULLSTOL

MANUELL RULLSTOL

Generella behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som är i behov av manuell rullstol för sin förflyttning. Kan även förskrivas till barn med bestående funktionsnedsättning där behov av rullstol varierar över tid.
Generell anmärkning	För rullstol som ska användas av flera brukare inom samma boendeform ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen, detta räknas som utrustning eller arbetstekniskt hjälpmedel. För rullstol/tillbehör eller anpassning avsedd för idrottsaktiviteter ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. För rullstol som enbart ska användas på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. För tillfälliga behov; se Transportrullstol och enkel manuell rullstol. Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, t.ex. däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens ansvar att ombesörja och bekosta. Regncape, åkpåse, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.
Dubbel-förskrivning	Dubbelförskrivning medges vid boende i flera våningsplan med stoltrapphiss installerad i den egna bostaden, där brukaren har behov av rullstol i två våningsplan. Dubbelförskrivning medges när brukaren har fått vårdaraggregat förskrivet då: - drivaggregatet inte går att montera p.g.a. rullstolens låga höjd eller enarmsdrift på rullstolen. - brukaren inte klarar att förflytta sig självständigt inomhus p.g.a. drivaggregatets placering eller tyngd när icke anställd anhörig p.g.a. egen funktionsnedsättning inte klarar att montera av/på vårdaraggregatet. Vid dubbelförskrivning utifrån ovanstående ska rullstol nummer två, om möjligt, vara från standardsortiment. Fungerar inte det ska annan enklast möjlig rullstol förskrivas. Vid behov av två rullstolar med olika sittställningar för att möjliggöra självständig förflyttning inne/ute, kan särskild prövning göras.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TRANSPORTRULLSTOL OCH ENKEL MANUELL RULLSTOL

Behovskriterier Transportrullstol kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av vårdarmanövrerad rullstol för sin förflyttning. Behovet ska vara bestående, och frekvent; brukaren ska ha behov av transportrullstol minst två gånger i veckan.
Enkel manuell rullstol kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av rullstol för att möjliggöra egen förflyttning.

Kan även förskrivas till brukare som, under en rehabiliteringsperiod av medicinska skäl inte klarar förflyttning inomhus och kring bostaden med gånghjälpmedel.

Kan även förskrivas till brukare med mycket lång rehabiliteringsperiod som är i tillfälligt behov av rullstol för att möjliggöra utomhusförflyttning.

Kan även förskrivas till barn som, pga. låg ålder eller för att möjliggöra skolgång, behöver rullstol under en rehabiliteringsperiod.

Förskrivare At, Ft

MELLANAKTIV RULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som är i behov av rullstol med flera inställningsmöjligheter/tillbehör.
Brukaren ska ha behov av rullstolens anpassningsmöjligheter avseende till exempel sitt- och köregenskaper.
Enklare rullstol ska först ha uteslutits innan mellanaktiv rullstol kan förskrivas.

Förskrivare At, Ft

AKTIVRULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som är i behov av rullstol med flera inställningsmöjligheter/tillbehör eller en lättmanövrerad rullstol med låg vikt.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Brukaren ska aktivt kunna framföra rullstolen och/eller ska ha behov av rullstolens anpassningsmöjligheter avseende, till exempel, sitt- och köregenskaper.

Enklare rullstol ska först ha uteslutits innan aktiv rullstol kan förskrivas.

Aktivrullstol av lättviktsmodell kan förskrivas till högaktiv brukare med dagligt behov av att självständigt lyfta rullstolen i och ur egenkörd bil.

Förskrivare

At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOMFORTRULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av komfortrullstolens egenskaper t ex tiltfunktion, bålstöd, nackstöd mm. Enkla rullstolar ska först ha provats och uteslutits innan komfortrullstol kan förskrivas.

Förskrivare At, Ft

RULLSTOL MED UPPRESNINGSFUNKTION (stårullstol)

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som har behov av att kunna utföra olika ADL-aktiviteter stående. Rullstol med stå-/uppresningsfunktion ska även fungera tillfredställande avseende körfunktion för brukaren.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Hjälpmiddel ska inte ersätta åtgärd i form av bostadsanpassning. Kan inte förskrivas för ståträning. Vid behov av ståträning, se rubriken Ståhjälpmiddel och positioneringskuddar.

Särskild prövning krävs.

TILLÄGGSUTRUSTNING TILL MANUELL RULLSTOL

ELEKTRISKA DRIVHJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare med kraftigt nedsatt muskelkraft/uthållighet för att möjliggöra självständig förflyttning. Bilateral arm/handfunktion krävs.

För ett säkert framförande av rullstol med elektriska drivhjul krävs god kognitiv förmåga. Brukaren kognitiva förmåga måste bedömas innan förskrivning kan ske.

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Anmärkning Förskrivning av elektriska drivhjul i kombination med förskrivning av elrullstol medges ej.
Behov av en uppsättning manuella drivhjul utöver elektriska drivhjul är ett egenansvar.

Vid behov av ytterligare en manuell rullstol, utan elektriska drivhjul, för att möjliggöra självständig förflyttning inne/ute tex. på grund av trång inomhusmiljö, kan särskild prövning göras.

AVTAGBART MITTFRAMHJUL TILL AKTIV RULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare med förskriven aktiv rullstol för att möjliggöra längre självständig utomhusförflyttning. Återkommande behov av att köra i miljö där det är svårt att ta sig fram med aktiv rullstol, måste föreligga.
Brukaren ska självständigt, eller med lite handräckning, kunna sköta på- och avmontering av mittframhjulet.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Förskrivning av avtagbart mittframhjul i kombination med förskrivning av elrullstol medges ej.

ENARMSDRIFT

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av enarmsdrift för att möjliggöra självständig förflyttning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Det ska först ha uteslutits att det fungerar att sparka sig fram i rullstol.

ELEKTRISK RYGGVINKLING OCH / ELLER ELEKTRISK TILTFUNKTION TILL KOMFORTRULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med nedsatt bålbalans och/eller med hög risk för trycksår och med ett frekvent behov av att byta sittställning,

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ryggvinkling eller sittvinkling. En förutsättning är att brukaren inte har någon annan i sin närhet som kan sköta detta manuellt.
Brukaren ska självständigt kunna sköta reglaget/styrdosan.

Förskrivare At, Ft

VÅRDARBROMS

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare då den som kör brukaren inte klarar att bromsa i utförsbackar.
Kan även förskrivas till barn som på grund av bristande kognitiv funktionsförmåga öppnar/låser bromsarna och orsakar skaderisk för sig själv och/eller andra.

Förskrivare At, Ft

DRIVAGGREGAT

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare då icke-anställd anhörig/närstående, inte klarar att köra brukaren i rullstol, p.g.a. hög brukarvikt eller vid kraftigt kuperad miljö i direkt anslutning till bostaden. Brukaren ska ha daglig, eller så gott som dagligt, behov av att bli körd i rullstol av icke anställd anhörig/närstående vid utevistelse.

Drivaggregat kan också förskrivas utifrån den icke anställda anhöriges/närståendes medicinska tillstånd tex. hjärt- eller ledsjukdom. I dessa fall krävs läkarintyg på den icke anställda anhöriges/närståendes medicinska tillstånd. Detta omfattar inte undantaget för arbetstekniska hjälpmedel för personliga assistenter anställda i privat bolag.

Förskrivare At, Ft

RULLSTOLSDYNA / RULLSTOLSRYGG

Generell anmärkning Antidecubitusdynor för rullstolar; se rubriken Antidecubitushjälpmedel.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

DYNA FÖR KORTTIDSSITTANDE

Behovskriterier Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare som enbart har behov av en enkel dyna, typ standarddyna i rullstol.

Förskrivare At, Ft

SVANKDYNA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av enklare positionering i rullstol.

Förskrivare At, Ft

RULLSTOLSRYGG FÖR POSITIONERING

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med nedsatt sittkontroll och/eller bålstabilitet, kyfos eller scolios. Enklare rullstolsryggar ska först ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Utprovning och montering ska alltid göras med hjälp av tekniker/rådgivare/utprovare från hjälpmedelsleverantören.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ELEKTRISK RULLSTOL

Behovskriterier Elrullstol kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare (dvs. både inomhus och utomhus) med bestående funktionsnedsättning, då förflyttningsbehovet inte enbart kan tillgodoses med manuell rullstol.

Vid förskrivning enbart för utomhusbruk ska först uteslutas att manuell rullstol i kombination med hjälp av annan person eller andra transportmedel, t.ex. egen bil eller färdtjänst, kan fungera för förflyttningsbehovet ute. Elrullstol kan även förskrivas till barn där fysisk aktivitet är kontraindicerad, t.ex. vid allvarlig progredierande muskelsjukdom.

Elrullstol kan endast förskrivas om behov av joystickstyrning finns utifrån brukarens funktionsnedsättning. Kan brukaren framföra elrullstol av scootermodeLL som finns tillgänglig i handeln kan elrullstol inte förskrivas.

Elrullstol kan förskrivas för att möjliggöra förflyttning inomhus, utomhus eller en kombination av dessa behov. Brukaren ska kunna framföra rullstolen självständigt i alla miljöer där den ska användas, utan att utsätta sig själv eller andra för fara.

Behovet ska vara frekvent och regelbundet, d.v.s. brukaren ska ha ett i stort sett dagligt behov av elrullstol året runt.

Den elektriska rullstolen ska påtagligt öka brukarens delaktighet i dagliga aktiviteter, t.ex. i fråga om att sköta hushållet, delta i sociala aktiviteter, göra inköp och utföra andra ärenden.

Det är förskrivarens ansvar att bedöma att det inte föreligger medicinska eller andra hinder för säker elrullstolsanvändning hos brukaren, till exempel, kognitiv svikt eller missbruksproblematik. Brukare med epilepsi/kramp- eller frånvarooanfall måste ha varit anfallsfri under minst 1 år.

Vid förskrivning av elrullstol ska förskrivaren följa sjukvårdshuvudmannens rutin för bedömning och förskrivning av elrullstol. Se vårdgivarwebben, Region Östergötland.

I denna rutin ingår bland annat bedömning av behov, boendemiljö samt brukarens kognitiva och motoriska förmåga. I rutinen ingår att förskrivaren ska inhämta medicinskt underlag från läkare och väga in detta i bedömningen.

Elrullstolen ska förvaras och laddas i låsbart, klimatiserat utrymme, där temperaturen inte understiger +5 grader C. Brukaren ansvarar för att laddnings- och förvaringsplats för hjälpmedlet finns.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare ska kontrollera att laddnings- och förvaringsplats finns vid hembesök före utprovning/förskrivning.

Förskrivaren måste säkerställa och journalföra att brukaren är informerad om och godtar kravet på årlig uppföljning innan eventuell förskrivning av elrullstol.

Föräldrar/vårdnadshavare ansvarar för att barn framför elrullstolen i lämplig miljö och inte utgör fara för sig själv eller andra i trafiken/omgivningen.

Uppföljning av elrullstol ska göras inom 3 månader efter förskrivning. Därefter ska en årlig uppföljning med omprovning av behovet göras. Se vårdgivarwebben, Region Östergötland.

Förlängd
utprovnings-
period

Ibland kan det vara nödvändigt att under en tidsbegränsad utprovningsperiod bedöma om elrullstol är ett lämpligt förflyttningshjälpmedel och om brukaren självständigt kan framföra elrullstolen på ett säkert sätt. För vuxna är den förlängda utprovningsperioden maximerad till 3 månader, men för barn måste behovet bedömas individuellt.

Innan en sådan utprovningsperiod påbörjas ska brukare och anhöriga vara informerade om förutsättningarna och målen för utprovningsperioden. Om den förlängda utprovningsperioden inte faller väl ut ska elrullstolen återlämnas. Förutsättningarna och målen som ska uppnås under utprovningsperioden ska journalföras.

Förlängd utprovningsperiod kan inte tillämpas vid behov av elrullstol på separat hyresavtal eller elrullstol där kostsamma tillbehör eller specialanpassningar behövs.

Förskrivare

At

Anmärkning

Vid behov av elrullstol för såväl inomhus- som utomhusbruk måste val av modell noga övervägas, då dubbelförskrivning inte medges. Terränggående elrullstol kan enbart förskrivas till brukare boende i lantlig miljö där behov av sådan modell behövs för att ta sig till-/från sin bostad på grund av terräng/underlag.

Förskrivning av manuell rullstol i kombination med elektrisk rullstol medges om behov finns. Enklast möjliga manuella rullstol ska väljas.

Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, till exempel däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens ansvar att bekosta. All reparation,

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

inklusive lagning/byte av däck och slang på elrullstol, får endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med. Backspeglar, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.
Det är viktigt att upplysa om brukaransvaret, samt rekommendera att brukaren ser över sitt försäkringsskydd; se Hjälpmedelsguide kapitel 6.

För elrullstol som enbart skall användas på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.1

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TILLÄGGSUTRUSTNING TILL ELEKTRISK RULLSTOL

SITSLYFT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av sitslyft för att självständigt klara olika ADL-aktiviteter.

Förskrivare At

ELEKTRISK RYGGVINKLING, TILT, BENSTÖD SAMT ALTERNATIVA STYRSÄTT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som har medicinskt eller funktionellt behov av dessa tillbehör.

Förskrivare At

Anmärkning Ovanstående tillbehör kan inte förskrivas enbart för att ge ökad komfort i sittandet.

Brukaren skall självständigt kunna sköta reglaget/styrdosan.

STÅFUNKTION/VERTIKALSITS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av ståfunktion för att självständigt klara att utföra ADL-aktiviteter i upprätt ställning.

Förskrivare At

Anmärkning Av säkerhetsskäl ska ståfunktion inte förskrivas till brukare som lutar sig framåt/åt sidan. Åtgärd i form av bostadsanpassning ska alltid beaktas. Kan inte förskrivas för ståträning. Vid behov av ståträning, se rubriken Rörelse- och balansträningsredskap. Undantag från detta kan göras för barn med muskelsjukdom då ståfunktion kan förskrivas för ståträning, som ersättning för annat/andra ståhjälpmedel.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Kan endast förskrivas till brukare som enligt förskrivningsanvisningarna är berättigad att få en elrullstol förskriven.

Särskild prövning krävs.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

DUBBELKOMMANDO

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare som p.g.a. funktionsnedsättning har begränsad uthållighet och är i behov av körhjälp delar av dagen.
- Förskrivare** At
- Anmärkning** Kan endast förskrivas till brukare som enligt förskrivningsanvisningarna är berättigad att få en elrullstol förskriven.
- Särskild prövning krävs.

BARN: ELEKTRISKT MOBILITETSHJÄLPMEDEL

- Behovskriterier** Kan förskrivas till barn under 3 år med omfattande och bestående motorisk funktionsnedsättning utan misstänkt kognitiv nedsättning och som inte kan förflytta sig självständigt genom att krypa eller gå.
- Med mobilitetshjälpmedlet ska barnet kunna förflytta sig självständigt och målinriktat. Bedömningen ska vara att elrullstol troligen kommer vara ett framtida förflytningshjälpmedel för barnet.
- Innan elektriskt mobilitetshjälpmedel förskrivs ska möjlighet till självständig förflyttning med hjälp av enklare förflytningshjälpmedel ha provats och uteslutits.
- Förskrivare** At
- Anmärkning** Förskrivning ska alltid föregås av en utprovning tillsammans med länets hjälpmedelsleverantör.
Hjälpmedlet får endast användas för inomhusbruk.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HEMHJÄLPMEDEL

SITTMÖBEL

BARN: ARBETSSTOL

Generella behovskriterier Innan arbetsstol förskrivs ska först ha uteslutits att behovet kan tillgodoses med enklare hjälpmedel. Köksstol, kökspall/hög pall, inställbar kontorsstol eller annan sittmöbel som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits. Arbetsstol kan inte förskrivas som förflyttningshjälpmedel.

BARN: MANUELL ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn som på grund av bestående funktionsnedsättning har behov av stöd i sittande. Behov av centralbroms för att självständigt kunna förflytta sig i och ur stol och/eller behov av de speciella egenskaper och tillbehör som finns till arbetsstol ska föreligga. Enkel modell av manuell arbetsstol kan förskrivas till små/mindre barn med kognitiv funktionsnedsättning i form av mycket stora beteendestörningar, som gör att en fungerande lösning i sittande inte går att nå på annat sätt i hemmiljön.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Arbetsstol i skolan; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.2

BARN: ELEKTRISK ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn som på grund av bestående funktionsnedsättning har behov av stöd i sittande. Behov av el-höjdregring för att självständigt kunna förflytta sig i och ur stol samt behov av centralbroms ska föreligga. Barnet ska självständigt kunna sköta reglagen. Arbetsstol med manuellt reglerad höjdställning ska först ha uteslutits. Kan även förskrivas om brukaren överskrider maxbrukarvikten för manuell arbetsstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Elektrisk arbetsstol i skolan; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.2

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ARBETSSTOL

Generella behovskriterier Innan arbetsstol förskrivs ska först uteslutas att behovet kan tillgodoses med enklare hjälpmedel, såsom sittkudde/kildyna eller pall. Köksstol, kökspall/hög pall, inställbar kontorsstol eller annan sittmöbel som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits. Smärta i rygg, nacke eller axlar och/eller behov av att sitta ergonomiskt riktigt, eller enbart behov av att sitta och arbeta, berättigar inte till arbetsstol. Arbetsstol kan inte förskrivas som förflyttningshjälpmedel.

MANUELL ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med starkt nedsatt eller ingen gångförmåga för att självständigt klara köksaktiviteter och där behovet är bestående och inte kan tillgodoses med befintligt förflyttningshjälpmedel. Behov av centralbroms ska föreligga.

Förskrivare At, Ft

ELEKTRISK ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med starkt nedsatt eller ingen gångförmåga för att självständigt klara köksaktiviteter. Elektrisk höjddreglering av sitsen ska vara enda möjligheten för brukaren att självständigt kunna resa sig från och sätta sig i arbetsstolen. Behovet ska vara bestående. Arbetsstol med manuellt reglerad höjdställning ska först ha provats och uteslutits. Behov av centralbroms ska föreligga.

Förskrivare At, Ft

COXITSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med svår sittproblematik, som p.g.a. rörelseinskränkning i höftled inte kan sitta på annat sätt. Olika typer av sittdynor i handeln ska först ha provats och uteslutits.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

64/80

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare

At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STOL FÖR POSITIONERING

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med medfödd funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada och som pga. stor motorisk funktionsnedsättning inte har förmåga att sitta utan stöd. Brukaren ska ha ett nödvändigt behov av ett mer aktivt sittande än i rullstol och behov av mycket positionerande stöd för aktivitetsutförande ska finnas.

Stol för positionering med hydraulisk eller elektrisk höj-/sänkfunktion kan förskrivas till brukare där stol för positionering med manuell höj-/sänkfunktion inte fungerar utifrån för hög brukarvikt.
Stol som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

RAMP

PORTABEL RAMP

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med ett tillfälligt behov av ramp i bostaden, i väntan på bostadsanpassning eller under en behandlings-/rehabiliteringsperiod.
Förskrivningen är tidsbegränsad till max 4 månader. Blankett ”Lån av hjälpmedel för tillfälligt bruk” ska användas vid förskrivning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Vid användning av portabla ramper måste brukare i manuell rullstol bli skjutsad av annan person.

För ramp som avser att underlätta för anställd personal ansvarar arbetsgivaren.

För permanent ramp ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

För behov av ramp att använda på brukarens arbetsplats, i fritidsboende eller på annan plats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen; se Hjälpmedelsguiden.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TRÖSKELRAMP

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning vid tillfälligt behov av tröskelramp i bostaden, i väntan på bostadsanpassning eller under en behandlings-/rehabiliteringsperiod. Förskrivningen är tidsbegränsad till max 4 månader (undantag; se Anmärkning). Förskrivaren ansvarar för uppföljning.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	För permanent tröskelramp ansvarar normalt inte sjukvårdshuvudmannen. Tröskelramp kan dock förskrivas som permanent lösning i de fall en bostadsanpassning av byggnadstekniska skäl inte är möjlig att göra.
Dubbel-förskrivning	Förskrivning av två eller flera tröskelramper medges om behov finns.

SÄNGTILLBEHÖR, EGENÄGD SÄNG

FÖRHÖJNINGSKLOSSAR, FÖRHÖJNINGSBEN

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av förhöjning för att ta sig i/ur säng. Kan förskrivas till brukare med medicinskt behov av dränage/högläge.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Dubbel-förskrivning	Dubbelförskrivning av förhöjningsklossar kan göras till brukare med dubbelsäng i form av två enkelsängar för att undvika nivåskillnad mellan sängarna.
Anmärkning	Kan även förskrivas för behov att förhöja matbord samt i vissa fall även förskrivas för att höja fåtölj/liten soffa, om detta bedöms bli en säker lösning.

SÄNGRYGGSTÖD, ELEKTRISKT REGLERBART

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av elektriskt sängryggstöd för att klara lägesändring och/eller förflyttning i och ur egenägd säng, i sängbredd 80, 90, 105 och 120 cm.
Sängryggstöd kan också förskrivas till brukare som har medicinskt behov av lägesförändring av sängryggen, t.ex. till person med hjärt-, lungsjukdom eller motsvarande.
Enklare lösningar ska först ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

STÖDHANDTAG TILL SÄNG

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av stödhandtag för att underlätta lägesändring i säng eller förflyttning i/ur säng.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning av stöd- och vändhandtag till säng kan göras vid behov av stödhandtag på båda sidor av sängen, för att möjliggöra självständig lägesändring i säng.

LYFTBÅGE (fristående sängdävert)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av lyftbåge för att underlätta lägesändringar i säng.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Lyftbåge/sängdävert ska inte förskrivas för förflyttning i/ur säng.

SÄNG

SÄNG, ELEKTRISKT REGLERBAR

Behovskriterier Kan förskrivas för nattsömn till brukare med funktionsnedsättning som har behov av elektrisk reglerbar säng för att självständigt klara förflyttning i/ur

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

säng och/eller lägesändring i säng.

Kan förskrivas till icke-anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad och för behovet att hjälpa brukaren i nämnda aktiviteter. Brukaren ska vid sådan förskrivning använda elektrisk reglerbar säng även vid nattsömn.

Kan förskrivas till brukare med medicinskt behov av hjärtsänkläge, d.v.s. behov av såväl högläge av ryggstödet som lågläge av bendelen.

Elektrisk reglerbar säng, bredare än 90 cm, kan endast förskrivas av medicinska skäl, till exempel till brukare med kraftig övervikt eller grav spasticitet.

Innan elektrisk reglerbar säng förskrivs ska man först ha uteslutit att komplettera befintlig säng med till exempel reglerbart sängryggstöd, sängklossar och/eller eventuell sängdävert.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Kan inte förskrivas för att ersätta egenägd säng som är för bred/smäl eller som inte uppfyller normal standard till exempel, utsliten säng, kök/bäddsoffa eller turistsäng. Vid förskrivning av elektrisk reglerbar säng är madrass av god kvalitet brukarens egenansvar att ombesörja och bekosta. Då personal/anställd anhörig har behov av elektrisk reglerbar säng för att sköta eller hjälpa brukaren i/ur säng eller vid lägesändring i säng, betraktas sängen som ett arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.4.

Flytt av elektrisk reglerbar säng (ned- och uppmontering) måste utföras av hjälpmedels-leverantören. Avgift för flytt av elektrisk reglerbar är 1250 kr; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3.

SPJÄLSÄNG, HÖJ- OCH SÄNKBAR MED ÖPPNINGSBARA GRINDAR

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen småbarnsförälder, eller småbarnsförälder med annat stort rörelsehinder, för att möjliggöra självständig skötsel av sitt barn i spjäsäng.

Förskrivare At

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

SPECIALSÄNG MED HÖGA GRINDAR

BARNSÄNG MED HÖGA GRINDAR

Behovskriterier	Kan endast förskrivas till små/mindre barn med funktionsnedsättning som på grund av beteendestörning har behov av höga grindar för sin trygghet och säkerhet.
Förskrivare	At
Anmärkning	Särskild prövning krävs vid behov av barnsäng med höga grindar av andra medicinska skäl.

SÄNGTILLBEHÖR, ELEKTRISK REGLERBAR SÄNG

SÄNGGRIND

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning med förskriven elektrisk reglerbar säng, som har behov av sänggrind för att förhindra fall ur säng.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg. Se Socialstyrelsens webbsida

GRINDSKYDD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av ofrivilliga rörelser skadar sig på sänggrinden eller fastnar i grinden.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Kan endast förskrivas som tillbehör till förskriven elektriskt reglerbar säng

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

70/80

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL

SAMTALSHJÄLPMEDEL VID NÄRKOMMUNIKATION

Generell
anmärkning

En förutsättning för att ett samtalshjälpmedel ska kunna förskrivas är att en noggrann kartläggning görs av förmåga och behov hos brukaren.

En förskrivning förutsätter en motiverad omgivning som kan ta ansvar för att stödja brukaren samt för att hjälpmedlet kommer till användning. Förskrivaren ansvarar för att introducera/handleda personal/anhörig kring brukaren, i metoden och samtalsapparatsens funktion.

Vid förskrivning av samtalshjälpmedel krävs i de flesta fall en längre instruktionsperiod med flera uppföljningar; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

HJÄLPMEDEL FÖR TALFLYT

Behovskriterier

Kan förskrivas till brukare med stora stamningsproblem, där traditionell behandling inte har gett tillräcklig effekt och som får ett bättre talflyt vid användning av hjälpmedel.

Förskrivare

Log

Anmärkning

Vid förskrivning av hjälpmedel för talflyt måste förskrivaren bedöma om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

KOMMUNIKATIONSKARTA

Behovskriterier

Kan förskrivas till brukare med tal- och/eller språknedsättning, vid behov av ett kompletterande kommunikationssätt. Förskrivs som eller i syfte att göra kommunikationskortar/överslag till samtalsapparat för individuellt behov. Programvara för tillverkning av kommunikationskortar kan endast förskrivas till brukare med stort och föränderligt behov av bildbank.

Förskrivare

At, Log

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Anmärkning Programvara för tillverkning av kommunikationskortor kan endast förskrivas om brukaren har tillgång till dator och skrivare.

Kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t ex daglig verksamhet, gruppbostad eller skola är verksamhetens ansvar.

PEKLAMPA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av peklampa i kombination med bokstavs- och symboltavlor eller som direktpekning i kommunikativt syfte.

Förskrivare At, Log

SAMTALSAPPARAT

SAMTALSAPPARAT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande genom tal, tecken, handskrivna meddelanden, bokstavs-, bild- eller symbolkortor. Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Förskrivare At, Log

AVANCERAD SAMTALSAPPARAT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande trots enklare alternativa samtalshjälpmedel. Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- Förskrivare** At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)
- Anmärkning** Innan avancerad samtalsapparat förskrivs ska först enklare hjälpmedel såsom t.ex. applikationer ha uteslutits som ett möjligt alternativ. Har brukaren inte förutsättningar att själv införskaffa hårdvara som möjliggör förskrivning av applikation, är detta inte ett skäl till förskrivning av en avancerad samtalsapparat. Det är ett egenansvar att införskaffa sådan hårdvara.

KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL FÖR DIGITAL DELAKTIGHET

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare med bestående motorisk och/eller språklig funktionsnedsättning med behov av digital delaktighet, dvs. för behov av digital kommunikation med andra samt digital kontakt med tex. skola, sjukvård, myndigheter eller andra samhällsfunktioner som är nödvändiga för brukarens dagliga livsföring.
Förberedelser, tex ta fram tillbehör eller iordningställa hjälpmedlet, kan göras av annan person för att brukaren ska kunna bli helt självständig i utförandet av den digitala kommunikationen.
- Förskrivare** At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)
- Anmärkning** Enklare lösningar ska först ha uteslutits.
Hårdvara, till exempel, dator, smartphone och surfplatta är egenansvar.
Anpassningar i form av styrsätt, programvara, applikation kan förskrivas för att möjliggöra digital delaktighet.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ANPASSNINGAR (stysätt, programvara, applikation)

SOM SAMTALSHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande trots enklare alternativa samtalshjälpmedel.

Kan förskrivas till barn med omfattande motorisk funktionsnedsättning och/eller kognitiv funktionsnedsättning där funktionsnedsättningen påverkar barnets förmåga till lek som är en förutsättning till tidig kommunikation. Barnet ska ha behov av anpassning/stysätt för att aktivera leksak och surfplatta/dator. Kan endast förskrivas i syfte att träna in stysätt inför förskrivning av avancerat kommunikationshjälpmedel. Enklare lösningar ska ha uteslutits.

Stysätt, programvara eller applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone, surfplatta eller dator.
För hårdvara exempelvis, smartphone, surfplatta och dator, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.
Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Förskrivare At, Log

För avancerade anpassningar:
At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)

SOM SKRIVHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med stor och bestående motorisk funktionsnedsättning eller förvärvad tal- och språknedsättning, som påverkar förmågan till skriftlig kommunikation.
Kan förskrivas till brukare där symbol eller bildbaserad kommunikation är enda möjligheten till tillfredsställande skriftlig kommunikation.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Brukaren ska ha ett stort skrivbehov och hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig skriftlig kommunikation. Enklare lösningar skall först ha provats och uteslutits.

Kan normalt tidigast förskrivas till barn vid skolstart. Undantagsvis kan anpassning/dator förskrivas tidigare, då förträning bedöms nödvändig inför skolstart.

Förskrivare At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)

Anmärkning För dator och tillbehör i standardutförande, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren eller, vid en undervisnings-situation, skolan ombesörjer och bekostar.

Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för anpassningar/specialanpassningar och i förekommande fall specifik programvara till egenägd dator eller dator i skolan.

Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för installation samt grundläggande introduktion/ utbildning till användare och personal. För övriga utbildningar ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

För datorutrustning på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

**Brukarens/
skolans ansvar** Anpassning/programvara/dator till elev i skola är ett lån så länge skolgång upp till avslutad gymnasienivå pågår. Därefter ansvarar patienten/förälder/vårdnadshavare för att utrustningen återlämnas eller att ny behovsbedömning görs.

Programvara, förbrukningsartiklar såsom färgpatroner, papper etc. samt arbetsplatsens grundutrustning är brukarens/skolans ansvar att ombesörja och bekosta. Program får ej installeras som påverkar gjorda inställningar.

Programvara/anpassning/dator kan inte förskrivas som pedagogiskt-, behandlings- eller träningshjälpmedel.

**Dubbel-
förskrivning** I de fall ett stort behov av kommunikation i skrift finns både i skolan och hemmet och/eller då utrustningen bedöms olämplig att frakta emellan, medges dubbelförskrivning av anpassning/specialanpassning/programvara.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

76/80

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

LARM

TRYGGHETSLARM OCH ÖVERVAKNINGSLARM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som har stort hjälpbehov pga. motorisk eller kognitiv funktionsnedsättning, för att påkalla uppmärksamhet från icke-anställd anhörig som bor i samma bostad.

Förskrivare At

Anmärkning Avser enkla larm med begränsad räckvidd som aktiveras av brukaren själv. Larm för att påkalla uppmärksamhet som finns i öppna handeln tex. babylarm eller liknande måste först ha uteslutits som en fungerande lösning.

En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna.
Se Socialstyrelsens hemsida.

ANFALLSLARM FÖR EPILEPTIKER

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med sådan typ av epilepsianfall, att det finns behov av att påkalla uppmärksamhet från annan person i bostaden.

Förskrivare At efter samråd med behandlande läkare.

Anmärkning Vid uppkoppling till annat larmsystem står huvudman/vårdgivare för hela larmanordningen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOGNITIONSHJÄLPMEDEL

HJÄLPMEDEL FÖR KOGNITIVT STÖD

Generella behovskriterier En förutsättning för att ett hjälpmedel för kognitivt stöd ska kunna förskrivas är att en strukturerat kartläggning och bedömning runt brukaren görs, t ex, vad gäller brukarens tidsuppfattning, behov av struktur i vardagen och möjligheter till stöd i omgivande miljö.

Introduktion av kognitivt stöd förutsätter en individuellt anpassad metodik till brukaren och ett stödjande nätverk.

Förskrivaren ansvarar för att introducera/handleda personal/anhörig kring brukaren, i metoden och hjälpmedlets funktion.

Vid förskrivning av hjälpmedel för kognitivt stöd krävs i de flesta fall en längre intrainingsperiod med flera uppföljningar; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

BILDSTÖD

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, minnas information, strukturera och planera, till exempel, med hjälp av vanlig kalender.
Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering för utförande av dagliga aktiviteter.

Förskrivare At

Anmärkning Avser programvara för tillverkning av bildstöd som kan användas som minnesstöd, för att ge anpassade instruktioner, tidsscheman m.m.
Programvara kan endast förskrivas om brukaren har tillgång till dator och skrivare.

Bildstöd kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t.ex. dagcenter, gruppbostad eller skola är verksamhetens ansvar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

PRESENTATIONSMATERIAL

Behovskriterier Kan vid behov förskrivas som tillbehör till bildstöd.
Produkter tillgängliga i handeln är ett egenansvar.

Förskrivare At, Log

PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, strukturera, planera och minnas information.
Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering av tid i dagliga aktiviteter.
Enklare lösningar, till exempel tidsschema, kalender, funktioner i egenägd mobiltelefon eller enklare/ej förskrivningsbara applikationer ska först ha uteslutits.
Lösningar som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone.

Förskrivare At

Anmärkning För behov av hårdvara, exempelvis, mobiltelefon/smartphone, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren ombesörjer och bekostar.

AVANCERAT PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, strukturera, planera och minnas information.
Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering för utförande av dagliga aktiviteter.
Brukaren ska ha behov av förstärkning och påminnelse genom samtidig visuell och auditiv instruktion för att utföra dagliga aktiviteter.

Applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone.

Förskrivare At

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Anmärkning För behov av hårdvara, exempelvis, mobiltelefon/smartphone, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren ombesörjer och bekostar.

TIDSHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående kognitiv funktionsnedsättning som innebär bristande tidsuppfattning, svårighet att förstå tidsmängder och/eller svårighet att förstå och använda vanlig klocka.
Förskrivningen ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga aktiviteter.

Enklare lösningar ska först ha provats och uteslutits.
Lösningar som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Applikation kan förskrivas till brukare, med bedömt behov av tidshjälpmedel, som har en egenägd smartphone.

Dubbel-förskrivning Medges i de fall brukaren har ett nödvändigt behov av tidmätare med två olika tidsintervall.

Förskrivare At

MEDICINDOSETT MED TIDSPÅMINNARE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med minnesproblem, när medicindosett utan tidspåminnare eller enbart tidspåminnare inte fungerar.
Brukaren ska med hjälpmedlet självständigt kunna sköta sin medicinering, även om regelbunden hjälp med medicinpåfyllnad behövs.

Förskrivare At, Ssk

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Procestöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Hjälpmedelsorganisation och förskrivaransvar i Östergötland

Beslut

(Dokument 2)

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Östergötland har i mer än 20 år haft ett länsgemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning för att säkerställa en jämlik hjälpmedelsförsörjning i hela länet. Regelverket för hjälpmedelsförskrivning har uppdaterats med jämna mellanrum och den senaste revideringen gjordes 2024.

I och med att Regelverket för hjälpmedelsförskrivning reviderades 2024 valde LGVO att se över hjälpmedelsorganisationen i länet för att få en optimerad och effektiv hantering av hjälpmedelsfrågor. LGVO tillsatte en utredning kring hjälpmedelsorganisationen i Östergötland som leddes av en projektledare från Motala kommun. Utredningen resulterade i ett förslag om att hjälpmedelsorganisationen lyft ut från befintligt Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och härnäst beslutas av LGVO. Vid revideringen framkom även ett förslag om att lyfta ut förskrivaransvaret till beslut i LGVO. (Dokument 2)

SVO kommer fortsättningsvis besluta om de övergripande principerna för hjälpmedelsförskrivningen i Östergötland samt förskrivningsanvisningarna. (Dokument 1)

De beslut som SVO fattar om principerna för hjälpmedelsförskrivning samt de beslut som LGVO fattar om hjälpmedelsorganisationen och förskrivaransvaret kommer sedan att bearbetas av Hjälpmedelskonsulterna i Östergötland och Hjälpmedelsrådet för att mynna ut i Tillämpningar av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning. (Dokument 3)

Tillämpning av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning ska följas av förskrivare med beviljad förskrivningsrätt som är anställda i Region Östergötland, i länets kommuner eller av privata aktörer som arbetar på uppdrag av någon av sjukvårdshuvudmännen vid all personlig hjälpmedelsförskrivning.

Bifogade dokument:

Principer för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland – (Dokument 1)

Tillämning av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning i Östergötland – (Dokument 3)

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

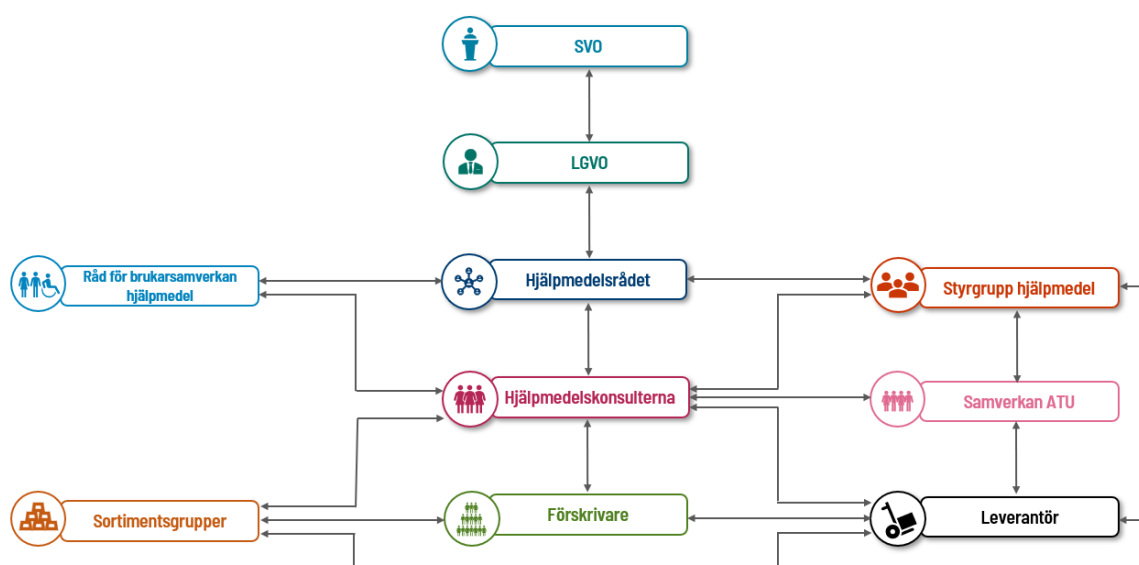
2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Hjälpmedelsorganisation och förskrivaransvar i Östergötland

Östergötlands läns organisation gällande länsgemensamma hjälpmedelsfrågor

Östergötlands organisation för länsgemensamma hjälpmedelsfrågor

Hjälpmedelskonsulterna

Hjälpmedelskonsulterna har ett länsövergripande uppdrag med enbart inriktning mot hjälpmedel. Utifrån det uppdraget har de möjlighet att vara den sammanhållande länken mellan de olika grupperna i hjälpmedelsorganisationen.

För att säkerställa kontinuitet, minska sårbarheten och upprätthålla en helhetsbild inom organisationen, är alla tre hjälpmedelskonsulter delaktiga i de olika forumen och fungerar som en länk för att bära information mellan de olika grupperna. Detta upplägg minimerar risken för att arbetet blir personbundet och stärker objektiviteten. Om endast en hjälpmedelskonsult skulle representera gruppen, finns risken att frånvaro påverkar kontinuiteten och att arbetsprocessen blir ineffektiv genom att information måste återberättas vid senare tillfällen.

Det är viktigt att tydliggöra att även om alla tre hjälpmedelskonsulter är närvarande i samtliga forum, har endast en av dem ett övergripande ansvar i de grupper där de är sammankallande. I övriga forum deltar de som representanter utifrån sin funktion.

Uppdragsbeskrivning:

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Årlig revidering: Har i uppdrag att genomföra en årlig översyn/revidering av regelverket. Hjälpmedelskonsulterna har mandat att vid behov ta beslut om ändringar i Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 100 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Övergripande ansvar för samordning av hjälpmedelsfrågor: Hjälpmedelskonsulterna fungerar som den samlande länken mellan förskrivare, brukare, leverantörer och beslutsfattande instanser, och säkerställer att hjälpmedelsfrågor hanteras med enhetlig och tydlig riktning.

Rådgivning och sakkunnigt stöd: Ger specialistkunskap inom hjälpmedelsområdet och fungerar som ett stöd i tolkning av regelverket för förskrivare samt andra intressenter i länet.

Förmedla och kommunicera information: Ansvarar för att sprida relevant information mellan olika nivåer och aktörer inom organisationen, både uppåt och nedåt, för att skapa ett transparent informationsflöde.

Samordna och stödja utvecklingsfrågor: Identifikation och hantering av nya hjälpmedelsbehov och regelverksfrågor.

Samarbete och nätverkande: Upprätthåller kontakter och deltar aktivt i samarbeten med exempelvis Råd för brukarsamverkan hjälpmedel, LGVO och andra relevanta intressenter för att skapa en sammanhållen bild av hjälpmedelsfrågorna i hela länet. Hjälpmedelskonsulterna fungerar som bärare av information mellan de olika grupperna.

Deltar även i relevanta nationella forum/nätverk på området, bland annat i SKR:s nationella Hjälpmedelschefsnätverk.

Avgränsningar:

Arbetstekniska hjälpmedel och utrustning: Området berör endast delvis hjälpmedelskonsulternas ansvarsområde. HK äger inte dessa frågor men behöver vara med i Samverkansgrupp ATU för information/diskussion och eventuella gränsdragningsfrågor.

Regionens behandlingshjälpmedel/Klinik hjälpmedel: Hanteringen av dessa hjälpmedel sker inom Region Östergötland.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Hjälpmedelsrådet

Hjälpmedelsrådet ska vara ett organ som diskuterar och bereder frågor och förslag inom hjälpmedelsområdet samt avgör vilka frågor som ska lyftas till högre tjänstemanna- och politisk nivå. Hjälpmedelsrådet ska ha ett tydligt fokus på patientsäkerhet som ska genomsyra hela hjälpmedelsorganisationen.

Uppdragsbeskrivning:

Regelverksansvar: Hjälpmedelsrådet ansvarar för att hantera övergripande frågor och förändringar relaterade till regelverk för hjälpmedelsförskrivning, med målsättningen att anpassa det efter länets invånare aktuella och framtida behov.

Arbetsgång av revidering: Revideringarna gäller de tre delegationsordningar som beslutades 2024 i samband med det nya regelverket: LGVO, Hjälpmedelsrådet och hjälpmedelskonsulterna, vilka har olika mandat att fatta beslut om kostnadsförändringar. Hjälpmedelsrådet har fått i uppdrag att utarbeta en process för hur dessa revideringar ska genomföras.

Årlig revidering: Hjälpmedelsrådet har mandat att ta beslut om årlig revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 1 miljon kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Årlig rapportering: Ordförande i Hjälpmedelsrådet lämnar årlig rapportering till LGVO och SVO kring revideringsprocessen, avtal och regelverk.

Kostnadseffektivitet: Hjälpmedelsrådet ska, genom välövervägda och välprioriterade förslag, verka för kostnadseffektivitet och ett helhetsperspektiv i hjälpmedelsfrågor för länets invånare bästa.

Omvärldsbevakning inom hjälpmedelsområdet: Genomför kontinuerlig omvärldsbevakning för att ta del av nya studier, innovationer och förbättringsmöjligheter inom hjälpmedelsområdet som kan gynna länets invånare. Hjälpmedelsrådet behandlar och tar ställning för Östergötlands del gällande rekommendationer från MTP-rådet, nationella behandlingsprogram och liknande, som berör detta hjälpmedelsområde.

Samordning av frågor från länsbrukarrådet, LGVO och SVO: Fungerar som ett centralt forum för att ta emot och förmedla frågor från Råd för brukarsamverkan hjälpmedel, LGVO och SVO, och säkerställer att dessa frågor hanteras på rätt nivå.

Övergripande frågor: Hjälpmedelsrådet fokuserar på övergripande frågor som påverkar hela länet, mer specifika frågor behandlas av hjälpmedelskonsulter, leverantör och förskrivare.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Länsövergripande perspektiv och helhetssyn: Rådet arbetar för hela länets behov och intressen, utan att fokusera på specifika specialistområden, vilket bidrar till ett enhetligt och integrerat stöd för länets invånare.

Representanter:

Representanter	Antal representanter
Hjälpmedelskonsulter Motivering: Sammanhållande länk med huvuduppdrag i hjälpmedelsfrågor.	3
MAR Motivering: Patientsäkerhetsperspektiv, representerar hela länets MAR-perspektiv. Utses av: Socialchefsnätverket.	1
Kommun större - Linköping, Norrköping, Motala. 352 000 invånare Motivering: För att tillgodose kommunernas specifika behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till faktorer som kommunstorlek, befolkning, geografiskt läge och erfarenheter från både patienter och förskrivare, samt för att hantera budgetansvar. Utses av: Socialchef med ansvar för vård- och omsorg väljer ut representant.	3
Kommun mindre - Mjölby, Finspångs, Söderköping, Åtvidaberg, Kinda, Valdemarsvik, Vadstena, Ödeshög, Boxholm, Ydre. 113 200 invånare Motivering: För att tillgodose kommunernas specifika behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till faktorer som kommunstorlek, befolkning, geografiskt läge och erfarenheter från både patienter och förskrivare, samt för att hantera budgetansvar. Utses av: LGVO väljer ut två kommuner, dessa kan komma att skifta över tid. Socialchef i respektive kommun med ansvar för vård- och omsorg väljer ut representant.	2
Chefrepresentant för förtroendeförskrivare (övergripande)	1

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Motivering: För att tillgodose regionens behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till antalet förskrivare och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare. Utses av: Hälso- och sjukvårdsdirektör.	
Chefsrepresentant för barn och ungdomshabiliteringen Motivering: För att tillgodose framförallt HAB samt regionens behov inom detta hjälpmedelsområde, med hänsyn till antalet förskrivare och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare. Utses av: Verksamhetschef habilitering.	1
Totalt:	11

Sammanträdesfrekvens:

Minst två gånger per termin.

Övrigt:

Ordförande: En hjälpmedelskonsult, hjälpmedelskonsulterna utser ordförande, kan variera över tid. Ordföranden har ingen veto-rätt utan ska fungera som samordnare. Ordföranden är den som ansvarar för samverkan med koordinatören för LGVO och SVO.

Representanter: Samtliga representanter förväntas ha adekvat kompetens utifrån området samt ha ett engagemang för området. Som representant i Hjälpmedelsrådet representerar man inte bara sin egen verksamhet, utan ska ha ett helhetsperspektiv som omfattar alla länets invånare och verksamheter. Hjälpmedelsrådets möten ska vara prioriterade för samtliga representanter. Vid förhinder kan ersättare ej skickas, eventuellt röst kan skickas in till hjälpmedelsrådet.

Beslutsmandat för hjälpmedels rådet poster: Alla representanter ska ha rösträtt oavsett om de har budgetansvar eller ej. Beslutsfälliga vid minst 50 % närvaro. Minst en representant från varje huvudman, dvs. en större kommun, en mindre kommun och Region Östergötland måste vara med vid beslutstillfället.

Dokumentation och minnesanteckningar: Var minnesanteckningarna ska finnas och vara tillgängliga kommer arbetas fram gemensamt i hjälpmedelsorganisationen.

Arbetsprocess:

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Hjälpmedelsrådet hanterar övergripande hjälpmedelsfrågor som rör länet och fungerar som navet i hjälpmedelsorganisationens arbete. Genom att samla in och samordna input från olika grupperingar säkerställer rådet att inkomna frågor bearbetas och omvandlas till välgrundade förslag och rekommendationer.

Rådet fungerar som ett filter som bedömer vilka frågor som behöver lyftas vidare till LGVO eller SVO för beslut och vilka som kan hanteras inom rådets egna mandat. Utöver detta har Hjälpmedelsrådet mandat att besluta om mindre revideringar av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning, där kostnadsförändringen bedöms understiga 1 miljon kronor. Vid större revideringar ansvarar rådet, enligt framtagna processkiss, för att planera och genomföra processen i samverkan med berörda aktörer.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Styrgrupp hjälpmedel

Denna styrgrupp är ett krav enligt hjälpmedelsavtalet och behövs för att följa upp avtalet och se till att de efterlevs samt driva utvecklingsfrågor i dialog med leverantören.

Uppdragsbeskrivning:

Avtal och avtalsuppföljning: Ansvarar för uppföljning och efterlevnad av avtal inom hjälpmedelsområdet.

Uppföljning av leverantör: Genomför uppföljning av leverantörens följsamhet till avtalet för att säkerställa att de uppfyller avtalade krav och kvalitetsstandarder.

Uppföljningar av viten: Uppföljning om eventuella viten i de fall leverantörer inte uppfyller avtalsvillkoren.

Uppföljning av kvalitet i avtalet: Ansvarar för uppföljning av kvalitet i avtalet och säkerställer att sakkunskap används, med huvudansvar hos kravställarna och beställarna.

Uppföljningsplan: Tar fram en uppföljningsplan i samverkan mellan styrgruppen för avtalet och upphandlings- och inköpsenheten för att fastställa ansvar för uppföljning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Representanter:

Representanter	Antal representanter
Leverantör (sammankallande)	2
Hjälpmedelskonsulter Motivering: Sammanhållande länk med huvuduppdrag i hjälpmedelsfrågor. Kundens utsedda representanter.	3
Avtalsansvarig Motivering: Företräder avtalsansvarig kommun. Ansvarar för att förvalta avtal och säkerställa att leverantören uppfyller avtalade villkor. Ansvarar för att adjungera upphandlings- och inköpschef vid behov.	1
MAR Motivering: Patientsäkerhetsperspektiv, representerar hela länets MAR-perspektiv. Utses av: Socialchefsnätverket.	1
En kommunrepresentant från varje länsdel Motivering: För att tillgodose kommunernas behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till antalet förskrivare, geografiskt läge och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare. Utses av: Socialchefsnätverket.	3
En representant från barn- och ungdomshabiliteringen (HAB) Motivering: För att tillgodose regionens behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till antalet förskrivare och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare. Utses av: Verksamhetschef HAB.	1
Totalt:	11

Sammanträdesfrekvens:

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Utifrån avtalet med hjälpmedelsleverantör skall denna grupp sammanträda minst två gånger per termin.

Övrigt:

Representanter: Samtliga representanter förväntas ha adekvat kompetens utifrån området samt ha ett engagemang för området. Styrgruppens möten ska vara prioriterade för samtliga representanter. Vid förhinder kan ersättare utses. Kommunrepresentanterna ansvarar för att representera alla kommuner i sin länsdel. Representant från HAB ansvarar för hela regionen.

Beslutsmandat för styrgrupp hjälpmedel: Beslutsförmåga vid minst 50 % närvaro av kund.

Arbetsprocess:

Gruppen ansvarar för den löpande uppföljningen av avtal inom hjälpmedelsområdet.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Råd för brukarsamverkan hjälpmedel

Behövs för att ta tillvara på brukarperspektivet.

Uppdragsbeskrivning:

Generell nivå och brukarperspektiv: Rådet för brukarsamverkan hjälpmedel arbetar på en övergripande nivå, med fokus på hjälpmedelsfrågor ur ett brukarperspektiv och behandlar inte individbaserade ärenden.

Inhämtning och spridning av information: Ansvarar för att samla in synpunkter från sina medlemmar och sprida viktig information som påverkar brukarna inom hjälpmedelsområdet.

Kommunikationskanaler för brukare: Möjliggör för brukare/anhöriga att skicka in synpunkter kring personligt förskrivna hjälpmedel, via en etablerad kommunikationskanal till brukarrepresentanter i rådet. Representanterna ansvarar för att lyfta relevanta synpunkter till möten i rådet för brukarsamverkan hjälpmedel.

Mötesnärvaro och kontinuitet: Medlemmarna från olika brukarorganisationer måste delta aktivt i mötena. En hög närvaro är avgörande för att säkerställa rådets representativitet och effektivitet, ersättare kan utses vid frånvaro.

Deltagande i revidering: Delaktiga i att lämna in sina synpunkter till ändringar av regelverket samt delta som remissinstans vid revideringar som beräknas bli en kostnadsförändring på över 1 miljon kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Avgränsning:

Personligt förskrivna hjälpmedel och arbetstekniska hjälpmedel: Rådet ska enbart fokusera på dessa områden inom hjälpmedelsfrågorna.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Representanter:

Representanter	Antal representanter
Hjälpmedelskonsulterna (sammankallade) Motivering: Sammanhållande länk med huvuduppdrag i hjälpmedelsfrågor.	2
MAR Motivering: Patientsäkerhetsperspektiv, representerar MALG-nätverket. Utses av: Socialchefsnätverket.	1
Funktionsrätt Motivering: För att säkerställa att brukarnas behov och rättigheter beaktas vid beslut om hjälpmedelsförsörjning. Utses av: Funktionsrätt.	5
Pensionärsföreningar Motivering: För att representera äldres behov och erfarenheter vid beslut om hjälpmedelsförsörjning. Utses av: Pensionärsföreningar.	3
Totalt:	11

Sammanträdesfrekvens:

Minst 1 gång per termin.

Arbetsprocess:

Råd för brukarsamverkan hjälpmedel inhämtar löpande synpunkter från sina medlemmar kring personligt förskrivna hjälpmedel. Dessa synpunkter och förslag bearbetas av rådet och relevanta frågor lyfts vidare till hjälpmedelsrådet eller hjälpmedelskonsulterna för hantering.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Samverkan arbetstekniska hjälpmedel och utrustning (ATU)

Förslag på att en ny gruppering bör etableras. Denna gruppering syftar till att hantera, följa upp och utveckla arbetet kring arbetstekniska hjälpmedel och utrustning. Genom att skapa en dedikerad grupp för dessa frågor säkerställs en mer strukturerad och samordnad hantering.

Uppdragsbeskrivning:

Kundbehov: Sortiment, produktkatalog, webbsida m.m. avseende behov av grundutrustning/utrustning och arbetstekniska hjälpmedel, i kundens/sjukvårdshuvudmännens egna verksamheter, lyfts och diskuteras med leverantören.

Avtal och avtalsuppföljning: Uppföljning gällande efterlevnad av avtal inom hjälpmedelsområdet Arbetstekniska hjälpmedel och utrustning/grundutrustning, inklusive besiktningar och förebyggande underhåll.

Avtalsfrågor som kräver övergripande beslut lyfts till Styrgrupp Hjälpmedel och behandlas där.

Avvikelse i form av händelserapporter (negativ händelse eller tillbud): Gå genom händelser där hjälpmedel från länets hjälpmedelsleverantör har varit inblandat.

Representanter:

Representanter	Antal representanter
Leverantör (sammankallande)	2
Hjälpmedelskonsulter Motivering: Sammanhållande länk med huvuduppdrag i hjälpmedelsfrågor.	2
MAR (en från varje länsdel) Motivering: Patientsäkerhetsperspektiv, representerar hela länets MAR-perspektiv. Utses av: Socialchefsnätverket.	3
Kommunrepresentant	2

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Motivering: För att tillgodose kommunernas behov inom området arbetstekniska hjälpmedel och utrustning/grundutrustning. Utses av: Socialchefsnätverket.	
Regionrepresentant Motivering: Representerar inte en klinik utan hela Region Östergötland. Utses av: Hälso- och sjukvårdsdirektör.	2
Totalt:	11

Sammanträdesfrekvens:

Minst två gånger per termin, dessa möten ska ligga mellan styrgruppens möten.

Arbetsprocess:

ATU hanterar löpande frågor och synpunkter från regionens och kommunernas verksamheter. Gruppen bearbetar inkomna ärenden och lämnar relevanta förslag och rekommendationer till Hjälpmedelsrådet.

Sortimentsgrupper

Sortimentsgruppernas arbete syftar till att ta fram funktionella krav för produkter som ska ingå i sjukvårdshuvudmännens fastställda sortiment. Länets hjälpmedelskonsulter beslutar efter dialog med sortimentsgrupperna och länets hjälpmedelsleverantör om vilka produkter som ska ingå i sjukvårdshuvudmännens fastställda sortiment.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivaransvar

Allmänt

Legitimerad personal med förskrivningsrätt ansvarar för personlig förskrivning av hjälpmedel.

Förskrivningsrätten innebär ansvar för bedömning, utprovning, information, inträning och uppföljning. Förskrivning av hjälpmedel innebär ett helhetsansvar och inte enbart utlämnande av ett hjälpmedel.

Den enskilde brukaren ska informeras om behandlingsmetoder och hjälpmedel som står till buds utifrån brukarens behov och sjukvårdshuvudmannen sortiment, samt om övriga produkter, som är av särskild betydelse för den enskilde. Det vill säga förskrivaren ska även kunna ge viss information/råd om produkter som inte finns att tillgå som förskrivningsbara hjälpmedel.

Hjälpmedelsförskrivare

Sjukvårdshuvudmannen har ansvar för att det finns personal med erforderlig kompetens att förskriva hjälpmedel, att obligatorisk och fortlöpande utbildning erbjuds samt att gällande lagstiftning efterföljs.

Förskrivarkompetens

För att få förskriva hjälpmedel krävs att personen ska

- ha godkänd legitimation från Socialstyrelsen
- ha genomgått de i Östergötland obligatoriska förskrivarutbildningarna och därefter ha beviljats förskrivningsrätt för förskrivning av hjälpmedel i Östergötland
- ha kunskap om samt följa de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller vid hjälpmedelsförskrivning
- ha kunskap om samt följa Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning.
- ha kunskap om samt följa länsgemensamma rutiner på hjälpmedelsområdet.
- ha god kännedom om Östergötlands fastställda hjälpmedelssortiment.
- upprätthålla god kompetens och genomföra utbildningar som krävs utifrån uppdraget och det hjälpmedelssortiment förskrivaren vanligtvis förskriver utifrån.

Upprätthålls inte förskrivarkompetensen enligt ovanstående krav, kan sjukvårdshuvudmannen återta förskrivningsrätten.

Behovsinriktat synsätt

Hjälpmedel förskrivs enligt ett behovsinriktat synsätt. Ett behovsinriktat synsätt innebär att det är brukarens behov i kombination med Tillämpningarna av Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning som är vägledande för vilka hjälpmedel som kan förskrivas.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Behovsbedömningen ska göras utifrån brukarens hela livssituation, vilket innebär att fysiska, psykiska och sociala behov samt miljöaspekter ska beaktas.

Alla brukare med ett upplevt hjälpmedelsbehov, har rätt att få sitt hjälpmedelsbehov bedömt av legitimerad personal med behörighet att förskriva hjälpmedel.

Uppföljning och utvärdering av förskrivna hjälpmedel ska ske efter varje förskrivning. Beroende på brukarens situation, funktionsnedsättning eller andra orsaker kan flera uppföljningar behöva göras. Om fortsatt uppföljning ej bedöms nödvändig, det vill säga att brukaren självständigt kan ta ansvar för hjälpmedlet och dess användning, kan ärendet avslutas. Ansvaret övertas i dessa fall av brukaren och innebär att brukaren själv ansvarar för att vända sig till sjukvårdshuvudman/förskrivare vid förändrade behov, förändrat hälsotillstånd eller annat som påverkar hjälpmedelsanvändningen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Tillämpning av Regelverk för hjälpmedelsförskrivning

Hjälpmedelsguide
Förskrivningsanvisningar

(DOKUMENT 3)

Region Östergötland
och
länets kommuner

2025-06-01

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Innehåll

Tillämpning av Regelverk för hjälpmedelsförskrivning	1
Hjälpmedelsguide.....	1
1. Bakgrund.....	3
1.1 Utgångspunkt	3
1.2 Hjälpmedelspolicy	3
1.3 Regelverk för hjälpmedelsförskrivning	4
1.4 Lagstiftning	4
1.5 Hjälpmedel i sitt sammanhang.....	5
1.6 Förskrivningsprocessen.....	5
2. Östergötlands läns organisation gällande länsgemensamma hjälpmedelsfrågor	6
2.1 Organisation.....	6
2.2 Hjälpmedelsråd	7
2.3 Hjälpmedelskonsulter.....	8
2.4 Hjälpmedelsförskrivare	8
2.5 Styrgrupp	8
2.6 Samverkan arbetstekniska hjälpmedel och utrustning (ATU).....	9
2.7 Brukarsamverkan	9
2.8 Sortimentgrupper	9
3. Vad är hjälpmedel?	11

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

3.1 Sjukvårdshuvudmannens ansvar	11
3.2 Grundutrustning	11
3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel	12
3.4 Arbetstekniska hjälpmedel	14
3.5 Egenansvar	15
4. Vem har rätt att få hjälpmedel förskrivna?	16
4.1 Personer boende i Östergötland	16
4.2 Barn, ungdomar och studerande	16
4.3 Personer folkbokförda i annat län	17
4.4 Personer folkbokförda i Östergötland, placerad av annan kommun	17
4.5 Utländska medborgare folkbokförda i Östergötland	18
4.6 Svenska medborgare bosatta utomlands (utlandssvenskar)	18
4.7 Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige	19
4.8 Asylsökande - utländska personer som söker uppehållstillstånd	20
4.9 Gömda och papperslösa personer som vistas i Östergötland	21
5. Förskrivaransvar	22
5.1 Allmänt	22
5.2 Förskrivarkompetens	22
5.3 Förskrivning av hjälpmedel	22
5.4 Behovsinriktat synsätt	24
5.5 Uppföljning av förskrivning	25
5.6 Särskild prövning	26
5.7 Information till brukare	27
5.8 Dubbelförskrivning	27
6. Brukaransvar	29
Förskrivningsanvisningar	32
MEDICINSKA BEHANDLINGSHJÄLPMEDEL	33
STIMULATOR FÖR SMÄRTLINDRING / TENS	33
SLEMSUG	34
ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL	35
ANTIDECUBITUSDYNOR	35
ANTIDECUBITUSDYNA TILL TOALETT	36
ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL FÖR HÄLAVLASTNING	36
ANTIDECUBITUSMADRASS	36
STÅHJÄLPMEDEL OCH POSITIONERINGSKUDDAR	39
BARN: TIPPBRÄDA / STÅSTÖD	39
TIPPBRÄDA / STÅSTÖD	39
POSITIONERINGSKUDDE	40

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

FORMGJUTEN SITS	41
FORMGJUTEN SITS	41
FORMGJUTEN HYGIENSITS	41
ADL	42
ÄTHJÄLPMEDEL	42
STRUMPPÅDRAGARE	42
KROPPSBURET SKYDDSMATERIAL	43
HUVUDSKYDD/HJÄLM	43
BÄLTE, SELE OCH VÄST	43
HJÄLPMEDEL VID TOALETTBESÖK	44
BARN: TOALETTSITS	44
BARN: MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL	44
ARMSTÖD SOM MONTERAS PÅ TOALET	44
TOALETSTOL, FRISTÅENDE	44
TOALETSTOLSFÖRHÖJNING, FRISTÅENDE	46
TOALETSTOLSFÖRHÖJNING, FAST	46
TOALETTSITS MED INBYGGD LYFTANORDNING	46
MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL	47
SKÖTBORD	48
HJÄLPMEDEL VID BAD OCH DUSCH	49
BARN: BADSTOL	49
BARN: MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL	49
DUSCHSTOL	49
BADBRÄDA	50
VRIDBAR DUSCHSTOL FÖR BADKAR	50
MOBIL DUSCH- OCH TOALETTSTOL	50
DUSCHVAGN	51
DUSCHBORD /-BRITS	51
HJÄLPMEDEL VID FÖRFLYTTNING	52
GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED EN ARM	52
STÖDKÄPP	52
KRYCKKÄPP	52
UNDERARMSKRYCKA, RA-KRYCKA	52
AXILLARKRYCKA	53
FYRPUNKTSSTÖD (kvadrant)	53
GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED BÅDA ARMARNA	54

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

GÅSTATIV (betastöd)	54
BARN: ROLLATOR	54
ROLLATOR.....	54
GÅBORD	56
GÅSTOL	56
ÖVRIGA FÖRFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL	57
BARN: SITTVAGN, SULKY	57
ÖVERFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL.....	58
GLIDBRÄDA OCH GLIDMATTA	58
VRIDPLATTA / VRIDPLATTA MED STÖDHANDTAG OCH KNÄSTÖD /	
ÖVERFLYTTNINGSPLATTFORM.....	58
UPPRESNINGS-/ VÅRDBÄLTE	58
PERSONLYFT	60
UPPRESNINGSLYFT (Stålyft).....	60
MOBIL PERSONLYFT	60
STATIONÄR LYFT med enkel skena.....	61
STATIONÄR LYFT av traversmodell	62
LYFTSELE	63
RULLSTOL	64
MANUELL RULLSTOL.....	64
TILLÄGGSUTRUSTNING TILL MANUELL RULLSTOL	67
RULLSTOLSDYNA / RULLSTOLSRYGG	69
DYNA FÖR KORTTIDSSITTANDE	70
SVANKDYNA.....	70
RULLSTOLSRYGG FÖR POSITIONERING.....	70
ELEKTRISK RULLSTOL.....	71
TILLÄGGSUTRUSTNING TILL ELEKTRISK RULLSTOL	74
BARN: ELEKTRISKT MOBILITETSHJÄLPMEDEL	76
HEMHJÄLPMEDEL.....	77
SITTMÖBEL	77
BARN: ARBETSSTOL	77
ARBETSSTOL.....	79
COXITSTOL.....	79
STOL FÖR POSITIONERING.....	81
RAMP	81

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

PORTABEL RAMP	81
TRÖSKELRAMP.....	82
SÄNGTILLBEHÖR, EGENÄGD SÄNG	82
FÖRHÖJNINGSKLOSSAR, FÖRHÖJNINGSBEN	82
SÄNGRYGGSTÖD, ELEKTRISKT REGLERBART	83
STÖDHANDTAG TILL SÄNG	83
LYFTBÅGE (fristående sängdävert)	83
SÄNG.....	83
SÄNG, ELEKTRISKT REGLERBAR	84
SPJÄLSÄNG, HÖJ- OCH SÄNKBAR MED ÖPPNINGSBARA GRINDAR.....	84
SPECIALSÄNG MED HÖGA GRINDAR	85
SÄNGTILLBEHÖR, ELEKTRISK REGLERBAR SÄNG.....	85
SÄNGGRIND	85
GRINDSKYDD	86
KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL.....	87
SAMTALSHJÄLPMEDEL VID NÄRKOMMUNIKATION	87
HJÄLPMEDEL FÖR TALFLYT.....	87
KOMMUNIKATIONSKARTA.....	87
PEKLAMPA	88
SAMTALSAPPARAT	88
KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL FÖR DIGITAL DELAKTIGHET.....	89
ANPASSNINGAR (stysätt, programvara, applikation)	90
SOM SAMTALSHJÄLPMEDEL	90
SOM SKRIVHJÄLPMEDEL	90
LARM.....	93
TRYGGHETSLARM OCH ÖVERVAKNINGSLARM.....	93
ANFALLSLARM FÖR EPILEPTIKER.....	93
KOGNITIONSHJÄLPMEDEL	94
HJÄLPMEDEL FÖR KOGNITIVT STÖD	94
BILDSTÖD	94
PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD	95
AVANCERAT PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD.....	95
TIDSHJÄLPMEDEL	96
MEDICINDOSETT MED TIDSPÅMINNARE	96

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

HJÄLPMEDELSFÖRSKRIVARE

Arbetsterapeut (At)

Fysioterapeut (Ft/) (Innefattar även förskrivare med legitimation som sjukgymnast)

Logoped (Log)

Läkare (Läk)

Sjuksköterska inom kommunal hälso- och sjukvård/distriktssköterska (Ssk)

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

8/104

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Hjälpmedelsguide

Region Östergötland
och
länets kommuner

2025-06-01

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

1. Bakgrund

1.1 Utgångspunkt

Östergötlands kommuner och Region Östergötland ansvarar för att länets invånare erbjuds en god hälso- och sjukvård på lika villkor efter behov. Kommunernas socialnämnd eller motsvarande samt Region Östergötlands hälso- och sjukvårdsnämnd har huvudansvaret för att östgötarnas behov av hälso- och sjukvårdsinsatser tillgodoses på bästa sätt inom de ekonomiska ramar som fastställts. Det finns en gemensam hjälpmedelspolicy för Region Östergötland och länets kommuner som beskriver huvudmännens synsätt och viljeinriktning kring hjälpmedel.

1.2 Hjälpmedelspolicy

Hälso- och sjukvårdslagen § 3b och § 18 b, lagen om medicintekniska produkter och arbetsmiljölagen reglerar de båda huvudmännens ansvar gällande hjälpmedel.

Huvudmännens synsätt och viljeriktning

För att säkerställa välfungerande vårdkedjor i övergången mellan olika sjukvårdshuvudmän ska förskrivningsprocessen utformas på ett patientsäkert samt kompetens- och kostnadseffektivt sätt.

Sjukvårdshuvudmännen förbinder sig att utarbeta det länsgemensamma regelverk och anvisningar som krävs för att åstadkomma en välfungerande och patientsäker tillämpning i samverkan. Ambitionen är att säkra en god och jämn kvalitet genom att också tillämpa arbetssätten gemensam förskrivarutbildning och gemensam kompetensutveckling.

Upphandling ska i största möjliga omfattning vara gemensam.

Hjälpmedel ska ses som en integrerad del i vård och behandling och brukares erfarenheter ska tillvaratas.

Bärande principer skall vara närhet, kontinuitet och delaktighet samt § 2 i hälso- och sjukvårdslagen som bland annat säger:

- att målet för hälso- och sjukvården, är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen
- att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde till vård
- att den skall vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och tillgodose patienternas behov av trygghet i vården och i behandlingen
- att den skall vara lättillgänglig
- att den skall bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet

Hjälpmedel skall tillhandahållas på sådant sätt att brukaren/patientens hela livssituation vägs in i bedömning, utprovning, anpassning och teknisk service. I möjligaste mån, skall detta ske så nära brukarens/patientens hem som möjligt. Personer med funktionsnedsättning skall ha

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

möjlighet att kunna behålla hjälpmedlet genom hela vård- och behandlingskedjan samt vid flytt mellan länets kommuner.

1.3 Regelverk för hjälpmedelsförskrivning

Grundtanken med detta dokument är att det ska vara ett verktyg för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning, folkbokförda i Östergötland, får en likvärdig bedömning och tillgänglighet till hjälpmedel. Den grundläggande inställningen är att personer med funktionsnedsättning ska ha samma medborgerliga rättigheter, ansvar och skyldigheter som andra i samhället.

I dokumentet är begreppen personer med funktionsnedsättning, brukare, patient och enskild liktydiga.

Regelverket ska i första hand ge vägledning åt medarbetare inom hälso- och sjukvården som arbetar med hjälpmedelsförsörjningen, men den ska också tjäna som allmän informationsskrift till brukare, anhöriga, intresseorganisationer med flera.

Förskrivningsanvisningarna ska fungera som stöd åt hjälpmedelsförskrivare i arbetet med att säkerställa likvärdig bedömning och tillgänglighet till hjälpmedel för brukare i Östergötland.

1.4 Lagstiftning

Sjukvårdshuvudmännen, det vill säga länets kommuner och Region Östergötland har enligt Hälso- och sjukvårdslagen HSL 2017:30 skyldighet att tillhandahålla hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning och därigenom bidra till möjligheten till aktivitet i det dagliga livet. Sjukvårdshuvudmännen ansvarar för att besluta om vad som kan personligt förskrivas som hjälpmedel och vilka produkter som ska ingå i Östergötlands fastställda hjälpmedelssortiment. Hjälpmedel förskrivas utifrån brukarens behov, Regelverk för hjälpmedelsförskrivning samt det fastställda hjälpmedelssortimentet som finns i Östergötlands län. Då Hälso- och sjukvårdslagen inte är en rättighetslag finns det enligt HSL inga formella möjligheter att överklaga beslut vid avslag på begäran om visst hjälpmedel.

Hjälpmedelsprocessen ska utgå från en humanistisk grundsyn där den funktionshindrade är delaktig och jämlik, men också har ett eget ansvar.

I Patientlagen 2014:821 regleras att när det finns olika hjälpmedel inom länets fastställda sortiment ska personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patient/brukare ska få det valda hjälpmedlet, om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat. Denna bedömning görs av ansvarig hjälpmedelsförskrivare i varje enskilt ärende.

Enligt HSL gäller denna möjlighet enbart de som är folkbokförda eller kvarskrivna och stadigvarande vistas i Östergötland.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

1.5 Hjälpmedel i sitt sammanhang

Hälso- och sjukvårdens uppgift är att erbjuda förebyggande insatser, vård, rehabilitering och habilitering utifrån behov och förväntad nytta. Hjälpmedelsförskrivning är en integrerad del i hälso- och sjukvårdens processer, där hjälpmedlet har som uppgift att kompensera för en persons aktivitetsbegränsningar, att underlätta behandling eller förebygga komplikationer. Hjälpmedelsförskrivning får aldrig utgöra en isolerad insats eller ersätta andra insatser inom hälso- och sjukvården. Den som förskriver hjälpmedel har därför till uppgift att överväga behovet av andra behandlings- och rehabiliteringsåtgärder, som kan förbättra individens funktions- och aktivitetsförmåga, innan hjälpmedel förskrivs.

1.6 Förskrivningsprocessen

Förskrivningsprocessen utgår ifrån

- en helhetssyn på individens situation
- att legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal erfordras för bedömning, utprovning, anpassning, träning och utvärdering
- ett samspel där insatsen av hjälpmedel anpassas till andra åtgärder
- en prioritering där den enskildes behov och insatsens nytta är vägledande
- att hjälpmedlet sätts in i rätt tid när behov uppstår eller förändras

Förskrivningsprocessen ska kännetecknas av

- god tillgänglighet
- säkra produkter
- hög kompetens och samordnade kostnadseffektiva lösningar
- systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa effektiv användning av resurser
- delaktighet

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

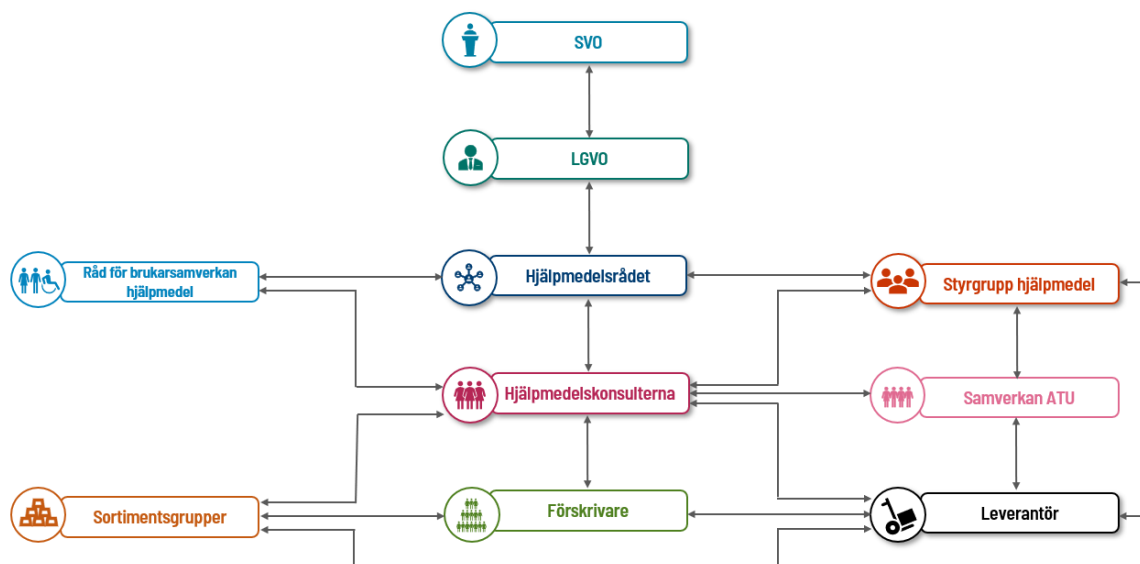
2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

2. Östergötlands läns organisation gällande länsgemensamma hjälpmedelsfrågor

2.1 Organisation

Östergötlands organisation för länsgemensamma hjälpmedelsfrågor

Hjälpmedelsguide och Förskrivningsanvisningar utgör kommunernas och Region Östergötlands gemensamma Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och utgår ifrån den länsgemensamma hjälpmedelspolicyn. Regelverket fastställs genom likalydande politiskt beslut i respektive kommun i Östergötland och Region Östergötland på rekommendation av SVO.

Hjälpmedelskonsulterna har mandat att vid behov ta beslut om ändringar i Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 100 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Hjälpmedelskonsulterna har även mandat att vid behov ta beslut om justeringar i Regelverket för hjälpmedelsförskrivning som uppstår utifrån behov av förtydliganden och/eller lagändringar.

Det länsgemensamma Hjälpmedelsråd har mandat att ta beslut om årlig revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning där kostnadsförändringen bedöms vara under 1 000 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Kostnadsförändringar som bedöms vara över 1 000 000 kr per år för länets sjukvårdshuvudmän totalt tar respektive sjukvårdshuvudman politiskt beslut om i samband med revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning.

2.2 Hjälpmedelsråd

Hjälpmedelsrådet bereder frågor och förslag avseende regelverks- och övriga hjälpmedelsfrågor innan de vid behov lyfts på tjänstemanna- och politisk nivå.

Det länsgemensamma Hjälpmedelsrådet består av representanter från länets kommuner och Region Östergötland:

- Hjälpmedelskonsulter – Ordförande och sammanhållande i hjälpmedelsfrågor.
- Representant MAR - Patientsäkerhetsperspektiv, representerar hela länets perspektiv.
- Representanter för länets största kommuner - För att tillgodose kommunernas specifika behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till faktorer som kommunstorlek, befolkning, geografiskt läge och erfarenheter från både patienter och förskrivare, samt för att hantera budgetansvar.
- Representanter för länets mindre kommuner - För att tillgodose kommunernas specifika behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till faktorer som kommunstorlek, befolkning, geografiskt läge och erfarenheter från både patienter och förskrivare, samt för att hantera budgetansvar.
- Representant för Regionens förtroendeförskrivare - För att tillgodose regionens behov inom hjälpmedelsområdet, med hänsyn till antalet förskrivare och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare.
- Representant för barn och ungdomshabiliteringen - För att tillgodose framförallt Habiliteringens samt regionens behov inom detta hjälpmedelsområde, med hänsyn till antalet förskrivare och variationer i erfarenheter från både patienter och förskrivare.

Hjälpmedelsrådets uppdrag

- Årlig revidering av Regelverket för hjälpmedelsförskrivning
- Årlig rapportering till LGVO och SVO
- Arbetar för ett länsövergripande perspektiv med fokus på helhetssyn och kostnadseffektivitet
- Fokus på övergripande frågor som påverkar hela länet, mer specifika frågor behandlas av hjälpmedelskonsulter, leverantör och/eller förskrivare.
- Omvärldsbevakning inom hjälpmedelsområdet

Representanter till hjälpmedelsrådet utses av Socialchefsnätverket, Regionens Hälso- och sjukvårdsdirektör samt respektive verksamhetschef för Habiliteringen

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

2.3 Hjälpmedelskonsulter

Hjälpmedelskonsulterna har ett länsövergripande uppdrag. I uppdraget ingår att säkerställa en likvärdig hjälpmedelsförsörjning i Östergötland och vara sakkunniga inom området. I detta uppdrag ingår bland annat att

- vara stöd åt länets hjälpmedelsförskrivare i tolkning av det länsgemensamma Regelverk för hjälpmedelsförskrivning
- ha tolkningsföreträde på Regelverk för hjälpmedelsförskrivning för att säkerställa en likvärdig hjälpmedelsförsörjning i Östergötland.
- i egenskap av sakkunnig föredra och informera SVO och LGVO om länsgemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning och övrigt av betydelse inom området
- fastställa länets hjälpmedelssortiment efter dialog i sortimentsgrupperna utifrån beslutat länsgemensamt regelverk
- ta fram underlag inför revidering av det länsgemensamma regelverket
- ta fram beslutsunderlag vid Särskilda prövningar (se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6)
- ta fram beslutsunderlag för personlig förskrivningsrätt till hjälpmedelsförskrivare
- ansvara för obligatorisk förskrivarutbildning för länets hjälpmedelsförskrivare
- samverkanspart med MAR/MAS
- säkerställa att det finns underlag för internkontroll och uppföljning av hjälpmedelsförskrivning
- omvärldsbevakning inom hjälpmedel/välfärdsteknologi
- samarbeta med hjälpmedelsleverantören kring gemensamma rutiner och frågeställningar.

2.4 Hjälpmedelsförskrivare

Sjukvårdshuvudmannen har ansvar för att det finns personal med erforderlig kompetens att förskriva hjälpmedel, att obligatorisk och fortlöpande utbildning erbjuds samt att gällande lagstiftning efterföljs. I nuläget aktuella yrkesgrupper som kan få förskrivningsrätt är; legitimerade arbetsterapeuter, fysioterapeuter, logopeder, läkare och sjuksköterskor.

2.5 Styrgrupp

Kommunerna och Region Östergötland har avtal med en gemensam hjälpmedelsleverantör gällande länets hjälpmedelsförsörjning utifrån detta regelverk. Avtalet omfattar bland annat inköp, leverans, rekonditionering, service, anpassningar och reparationer av hjälpmedel samt övriga tjänster såsom rådgivning, utbildningar med mera. Kommunerna, Region Östergötland och hjälpmedelsleverantören har en gemensam Styrgrupp för uppföljning av avtalet.

Styrgruppen ska genomföra en gemensam och regelbunden uppföljning av avtalet. I uppföljningen ska bl.a. följande ingå; kvalitet, avvikelser, tillbud, leveranstider, statistik över volymer samt utvecklingsbehov.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Styrgrupp med representanter från medverkande kommuner och Region Östergötland utses av sjukvårdshuvudmännen. Leverantören utser representanter för sin medverkan i styrgruppen.

2.6 Samverkan arbetstekniska hjälpmedel och utrustning (ATU)

Denna grupp syftar till att hantera, följa upp och utveckla arbetet kring avvikelser, arbetstekniska hjälpmedel och utrustning, detta för att arbeta för en mer strukturerad och samordnad hantering på området.

Gruppen består av länets hjälpmedelsleverantör, hjälpmedelskonsulter, MARar, kommun- och regionrepresentanter.

2.7 Brukarsamverkan

I all långsiktig och övergripande planering av hjälpmedelsverksamheten bör brukar- och intresseorganisationernas erfarenhet och kunskaper tas tillvara genom samverkan på olika nivåer. Brukar- och intresseorganisationernas möjligheter att bidra med synpunkter och kunskaper inom hjälpmedelsområdet ska beaktas i största möjliga utsträckning. Brukar- och pensionärsorganisationer i länet har representation i Rådet för brukarsamverkan hjälpmedel, som är ett viktigt forum för delaktighet i länets hjälpmedelsfrågor på grupp- och organisationsnivå.

2.8 Sortimentogrupper

Sortimentsgruppernas arbete syftar till att ta fram funktionella krav för produkter som ska ingå i sjukvårdshuvudmännens fastställda sortiment. Länets hjälpmedelskonsulter beslutar efter dialog med sortimentsgrupperna och länets hjälpmedelsleverantör om vilka produkter som ska ingå i sjukvårdshuvudmännens fastställda sortiment.

De förskrivare som är representanter i sortimentsgrupperna har en viktig roll genom att bidra med kompetens och samlad erfarenhet inom aktuellt sortimentsområde. Särskild uppdragsbeskrivning finns för representanter i sortimentsgrupp, se vårdgivarwebben.

Om hjälpmedelsleverantören identifierar behov av nya produkter till det fastställda sortimentet ska detta påtalas för Hjälpmedelskonsulterna.

Hjälpmedelsleverantören ska enligt avtal ta ansvar för att det genomförs flera olika sortimentsgrupper som tillsammans täcker in det produktutbud som omfattas av gällande Regelverk för hjälpmedelsförskrivning.

Sortimentsgrupperna sammankallas av hjälpmedelsleverantören i den omfattning som parterna överenskommer om, dock minst en gång per kalenderår. Sjukvårdshuvudmannen kan enligt avtal därutöver begära ytterligare sortimentsgruppsmöten vid behov. Dagordning och

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

minnesanteckningar ska föras och publiceras av hjälpmedelsleverantören i den omfattning som parterna kommit överens om.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

3. Vad är hjälpmedel?

3.1 Sjukvårdshuvudmannens ansvar

Sjukvårdshuvudmannens ansvar avgränsas till den typ av hjälpmedel som är individuellt utprovade och kräver hälso- och sjukvårdens särskilda kompetens för bedömning och utprovning. Produkterna ska vara nödvändiga ur medicinska, rehabiliterings- eller habiliteringsmässiga aspekter. En del hjälpmedel ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar, bland annat där den enskilde brukaren själv kan bedöma nyttan av hjälpmedlet och hjälpmedlet finns tillgängligt i handeln. För dessa hjälpmedel har brukaren ett personligt ansvar att vid behov själv införskaffa och bekosta; se även kapitel 3.5 och kapitel 6. De hjälpmedel som sjukvårdshuvudmannen tillhandahåller avser att underlätta den dagliga livsföringen för personer med funktionsnedsättning i boendet där brukaren är folkbokförd/närmiljön eller skola. I den dagliga livsföringen kan till exempel ingå att klara överflyttning, personlig hygien, förflyttning i och omkring bostaden, att kommunicera med omgivningen samt hjälpmedel för kognitivt stöd. För barn ingår lek i den dagliga livsföringen och hjälpmedel kan i vissa fall förskrivas för att underlätta/möjliggöra lek, se förskrivningsanvisningar.

Hjälpmedel för vistelse i fritidshus, för semesterresa och vid tillfällig vistelse på annan plats än där brukaren är folkbokförd, samt hjälpmedel för att utöva sport, fritidsaktiviteter och motion ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar och berättigar inte till lån av hjälpmedel. I dessa situationer är det den enskildes personliga ansvar att själv ombesörja och bekosta eventuella hjälpmedel.

Utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar faller även exempelvis:

- träningshjälpmedel
- hjälpmedel för yrkesinriktad rehabilitering
- arbetshjälpmedel (för brukaren på dennes arbetsplats)
- arbetstekniska hjälpmedel, undantag; se kapitel 3.4
- speciella anordningar/hjälpmedel i samband med bilanpassning
- grundutrustning hos huvudman/vårdgivare
- pedagogiska hjälpmedel inom barnomsorg och skola
- åtgärder/hjälpmedel som går under Lagen om bostadsanpassningsbidrag

3.2 Grundutrustning

Det åligger respektive huvudman/vårdgivare att inreda och med hjälpmedel utrusta varje verksamhet, oberoende av driftform, som till exempel klinik, daglig verksamhet, dagverksamhet för äldre, skola eller särskild boendeform, så att miljön motsvarar de behov som finns eller kan väntas uppstå för dem som ska vistas där. I grundutrustning ingår även hjälpmedel som kan användas av flera brukare i den aktuella verksamheten, till exempel tippbräda, toalettförhöjning och transportrullstol med eller utan drivaggregat.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

3.3 Personligt förskrivna hjälpmedel

Personligt förskrivna hjälpmedel enligt detta regelverk är avgiftsfria lån från sjukvårdshuvudmannen. Undantag; se Förskrivningsanvisningar. Sjukvårdshuvudmannen svarar för service- och reparationskostnader orsakade av normalt slitage.

Service och reparation av personligt förskrivna hjälpmedel får endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med, undantag; se kapitel 6.

Personligt förskrivna hjälpmedel är endast avsedda att användas av den brukare till vilken hjälpmedlen har förskrivits och får inte nyttjas av eller överlåtas till någon annan. Hjälpmedel som används av flera personer eller som behövs/används vid behandling i slutenvård betraktas inte som personliga hjälpmedel, se kapitel 3.2.

Anpassning/specialanpassning av hjälpmedel

Anpassning och specialanpassning är två olika begrepp:

Med anpassning menas att ett hjälpmedel justeras för att passa den enskilde brukaren och att detta sker inom de ramar som tillverkaren anger. En anpassning kan uppnås genom att hjälpmedlet förses med tillbehör som godkänns av tillverkaren eller genom justering av inställbara funktioner. Om brukarens behov inte kan tillgodoses genom anpassning finns ibland möjligheten till specialanpassning av en produkt för den aktuella brukaren.

Med specialanpassning avses sådan förändring av hjälpmedel som har bedömts/beställs av förskrivare och utförs tekniker eller annan person med kompetens inom området, där hjälpmedlets funktion, prestanda eller säkerhet förändrats utanför de ramar som tillverkaren angivit.

Specialanpassning kan ske genom att man

- kombinerar produkter på ett sätt som inte tillverkaren/tillverkarna avsett
- gör konstruktionsmässiga ingrepp eller tillägg på en färdig produkt
- konstruerar och tillverkar en ny produkt
- använder produkten på ett nytt sätt eller inom ett nytt användningsområde avvikande från tillverkarens anvisningar

En specialanpassning på ett förskrivet hjälpmedel ska beställas av förskrivare genom en skriftlig anvisning och vara avsedd för en namngiven brukare. Beställningen ska innehålla åtgärdens syfte och önskat utförande. Förskrivaren ansvarar för anpassningens funktionella del och tekniker eller annan person som utför anpassningen ansvarar för att det tekniskt är fackmannamässigt utfört.

Det är också förskrivarens ansvar att den specialanpassade produkten förses med nödvändig och individuellt anpassad brukarinformation. Förskrivaren kompletterar om möjligt befintlig bruksanvisning eller om behov finns formulerar en ny.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Innan en specialanpassning tas i bruk ska förskrivaren godkänna anpassningen skriftligt. Specialanpassningen skall därutöver också uppfylla lagstiftningens krav på till exempel dokumentation, identifierbarhet och spårbarhet.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar omfattar inte anpassning av egenägda produkter.

Installation, nedmontering och återställning i ordinärt boende

Fast installation kan bli aktuellt för vissa hjälpmedel, till exempel stationär personlyft och duschbord/-brits. Brukaren måste inhämta fastighetsägarens tillstånd innan sådan installation utförs. Sjukvårdshuvudmannen bekostar och ombesörjer installation och nedmontering av förskrivna hjälpmedel som ligger inom sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde. Ersättning utgår inte retroaktivt till brukare/anhörig som själv bekostat installation/nedmontering av hjälpmedel. Återställning av ytskikt bekostas inte av sjukvårdshuvudmannen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Flytt av elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel i ordinärt boende

Flytt av elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel får av säkerhetsskäl endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med. Brukaren faktureras en avgift per styck, för flytt av dessa hjälpmedel. Om flera hjälpmedel flyttas samtidigt tas aldrig ut avgift för mer än tre hjälpmedel per flytttillfälle.

Det gäller såväl vid flytt till annan bostad, som vid flytt av dessa hjälpmedel inom samma bostad, när behov av ned- och uppmontering finns.

3.4 Arbetstekniska hjälpmedel

Arbetsgivaren har det grundläggande ansvaret för att arbetsplatsen är lämpligt utformad utifrån arbetsmiljösynpunkt. Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall i arbetet, samt ansvarar för att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Att personal har den utrustning/de arbetstekniska hjälpmedel och den utbildning som behövs för att utföra arbetsuppgifter på ett säkert sätt, är därmed arbetsgivarens ansvar. Med arbetstekniska hjälpmedel avses sådan utrustning som erfordras för att anställd personal ska kunna utföra sitt arbete på ett så tryggt och säkert sätt som möjligt. (För övrigt se Arbetsmiljölagen SFS 1977:1160)

Arbetstekniska hjälpmedel kan till exempel vara:

- överflyttningshjälpmedel (exempelvis. personlyft, överflyttningsplattform, glidmatta)
- uppresningsbälte
- elektriskt reglerbar säng
- drivaggregat till rullstol

För arbetstekniska hjälpmedel i ordinärt boende är arbetsgivaren ansvarig när kommunalt anställd personal eller upphandlad verksamhet (till exempel personlig assistans/hemtjänst) finns. Regler och rutiner utformas av respektive kommun. Då personlig assistent är anställd av enskild person, är denne i lagens mening arbetsgivare enligt LASS (Lagen om assistansersättning) och därmed också ansvarig för den arbetstekniska utrustningen och all utbildning kring denna utrustning som behövs. Samma ansvar har privata bolag/arbetsgivare. För arbetstekniska hjälpmedel som används i skolmiljö ansvarar skolan. Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för hjälpmedel till icke-anställd förälder/anhörig som vårdar barn/anhörig i hemmet.

I de fall brukaren med hjälp av något av ovanstående hjälpmedel blir självständig i en aktivitet, är hjälpmedlet inte att betrakta som ett arbetstekniskt hjälpmedel, utan ska då förskrivas som ett hjälpmedel för personligt bruk.

Undantag från ovanstående:

Sjukvårdshuvudmannen har i vissa fall kostnadsansvar för arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter som är anställda av enskild brukare eller där brukaren har avtal om motsvarande tjänst med privata bolag/arbetsgivare. Sjukvårdshuvudmannens ansvar innefattar

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

i dessa fall inte utbildning av personal, utöver den utbildning/information som alltid ges i samband med förskrivning/introduktion av ett hjälpmedel.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar för arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter i privat bolag/arbetsgivare omfattar **endast** de behovskriterier som gäller vid förskrivning för icke-anställd anhörigs behov utifrån detta regelverk. Det vill säga förskrivning kan endast ske om behovskriterierna för icke anställd anhörig uppfylls, se förskrivningsanvisning där icke anställd anhörig omnämns. Dessa arbetstekniska hjälpmedel förskrivs som personligt förskrivna hjälpmedel till brukaren och förskrivaren har därmed samma ansvar som vid andra personligt förskrivna hjälpmedel.

Behov av arbetstekniska hjälpmedel till personliga assistenter anställda av privat bolag/arbetsgivare utöver förskrivningsanvisningarna i detta regelverk, ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvar. Dessa arbetstekniska hjälpmedel är arbetsgivarens ansvar, tex. om brukaren ej är berättigad till en stationär personlyft eller drivaggregat till rullstol utifrån förskrivningsanvisningar men assistansbolaget anser att det är nödvändigt utifrån arbetsmiljö – i dessa fall bekostas hjälpmedlet av arbetsgivaren.

3.5 Egenansvar

Egenansvar enligt detta regelverk är åtgärder som den enskilde själv kan besluta om utan att det behöver föregås av professionell bedömning och utprovning. Sjukvårdshuvudmannen har inte något ansvar för egenansvarsprodukter. Däremot har förskrivaren en viktig roll när det gäller att bistå med information, individuella och/eller generella råd och rekommendationer. Individuella råd ska dokumenteras i patientjournalen.

Det finns hjälpmedel som har karaktären av egenansvarsprodukter i en persons vardag. Med egenansvarsprodukter menas i detta sammanhang produkter/hjälpmedel som går att köpa i handeln, till exempel i affär, e-handel eller på apotek och som inte kräver sjukvårdens specialkunskap. Egenansvar avseende dessa produkter/hjälpmedel innebär för den enskilde att såväl införskaffa som att bekosta dessa. Se även kapitel 6.

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

4. Vem har rätt att få hjälpmedel förskrivna?

4.1 Personer boende i Östergötland

För att vara berättigad till personligt förskrivna hjälpmedel enligt detta regelverk måste man vara folkbokförd i Östergötland.

Grundprincipen är att hjälpmedel kan förskrivas för bestående eller långvariga behov. Ibland kan hjälpmedel vara en nödvändighet under en rehabiliteringsperiod.

Vid behov av hjälpmedelsförskrivning till personer i Östergötland med skyddad identitet, kontakta hjälpmedelskonsult.

4.2 Barn, ungdomar och studerande

Personer som är under 18 år benämns som barn och ungdom. Från och med 18-årsdagen betraktas en person enligt lagstiftningen som vuxen.

Barn och ungdomar som är under 18 år och på grund av studier måste bo någon annanstans än hos sina föräldrar ska ändå vara folkbokförda hos dem. Detta gäller så länge de fortsätter i grund- eller gymnasieskola som påbörjats före 18 års ålder.

En person över 18 år som studerar på eftergymnasial skola ska folkbokföras där personen ”regelmässigt tillbringar sin dygnsvila”, det vill säga på studieorten.

Sjukvårdshuvudmannens ansvar omfattar inte produkter i standardutförande som normalt anskaffas till barn, till exempel stol och sulky.

Sjukvårdshuvudmannen har ansvar för personligt förskrivna hjälpmedel till elever med funktionsnedsättning i förskola, grundskola och gymnasieskola. Ansvar avser nödvändiga hjälpmedel som är personligt utprovat enbart för en specifik elev och därmed inte kan/får användas av annan elev. Skolan ansvarar för lämplig grundutrustning, det vill säga för att utrusta med de hjälpmedel som behövs så att miljön motsvarar de behov som finns eller kan väntas uppstå för dem som vistas där; se kapitel 3.2.

Skolan ansvarar för att förskrivna hjälpmedel som används i skolan förvaras på ett tryggt sätt. Sjukvårdshuvudmannen ansvarar inte för interna omflyttningar av hjälpmedel eller flytt av hjälpmedel till annan skola inom kommunen.

Skolhuvudmannen har alltid kostnadsansvar för grundutrustning, pedagogiska hjälpmedel, läromedel och lokalanpassning, liksom för anpassning av egen utrustning. Lokaler och utrustning skall vara utformad så att även elever med funktionsnedsättning kan fungera i skolmiljön under hela skoldagen, till exempel med arbetsstol och höj- och sänkbara bord om sådant behov finns.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Region Östergötland har kostnadsansvar för personligt förskrivna hjälpmedel, för användning på korttidsboende, till barn och ungdomar upp till 21 år som beviljats korttidsvistelse enligt beslut om insats från LSS § 9.6.

När det gäller dubbelförskrivning till barn- och ungdomar; se kapitel 5.8

4.3 Personer folkbokförda i annat län

För att vara berättigad till personligt förskrivna hjälpmedel enligt detta regelverk måste man vara folkbokförd i Östergötland.

Förskrivning av hjälpmedel till utomlänspatienter kan enligt Riksavtalet bli aktuellt vid fritt vård sökande eller vid vård på specialistremiss. I dessa fall ska Östergötlands regler följas vid hjälpmedelsförskrivning i vårt län, men sjukvårdshuvudmannen där man är folkbokförd ska betala hela kostnaden för hjälpmedlen. Hjälpmedel till utomlänspatient ska förskrivas i samråd med och godkännas av sjukvårdshuvudmannen där man är folkbokförd, om kostnaden överstiger beslutat belopp enligt Riksavtalet eller om hjälpmedlet behöver installation, anpassning eller kan komma att ha behov av teknisk service/repairation i en framtid. Praxis är dock att kontakt alltid tas med sjukvårdshuvudmannen, där man är folkbokförd innan en eventuell hjälpmedelsförskrivning.

Motsvarande regler gäller för personer folkbokförda i Östergötland som söker vård i annat län. Enligt avtal om Hemsjukvård överförs detta ansvar enligt ovan till den kommun/Habilitering som har hemsjukvårdsansvar/habiliteringsansvar om behovet överensstämmer med Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning. Förskrivning av hjälpmedel i annat län för behov utöver Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning faktureras Region Östergötland, i de fall Riksavtalet har följts. Hjälpmedelsförskrivning utöver Riksavtalet ansvarar förskrivande län själv för. Hjälpmedelskonsult ska alltid kontaktas för rådgivning i ärenden som gäller östgötar som har förskrivits hjälpmedel i annat län.

För ytterligare information, se rutin på Vårdgivarwebben.

4.4 Personer folkbokförda i Östergötland, placerad av annan kommun

För hjälpmedelsbehov till personer folkbokförda i Östergötland, boende i boendeform där annan kommun betalar för placeringen, ligger kostnadsansvaret för personligt förskrivna hjälpmedel på placerande hemkommun. Detsamma gäller när kommun i Östergötland placerat östgöte i annan boendeform utanför Östergötland. Detta är ett undantag från regeln att folkbokförd kommun har kostnadsansvar för personligt förskrivna hjälpmedel för invånare i Östergötland.

Hjälpmedel till dessa personer förskrivas utifrån den betalande kommunens regelverk för hjälpmedelsförskrivning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

För familjehemsplacerade barn och ungdomar upp till 18 år gäller samma regler som för övriga invånare i Östergötland.

4.5 Utländska medborgare folkbokförda i Östergötland

Samma regler gäller som för svenska medborgare bosatta i Östergötland.

4.6 Svenska medborgare bosatta utomlands (utlandssvenskar)

Svensk medborgare, som förväntas vara bosatt i annat land längre tid än ett år, ska inte vara folkbokförd i Sverige. Hjälpmedel förskrivna enligt nedan till svenska medborgare bosatta utomlands ska alltid köpas.

Förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet.

Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov. Hjälpmedel för icke-akuta behov ska sökas i bosättningslandet.

Utlandssvenskar bosatta och försäkrade i ett EU/EES-land

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård.

Hjälpmedel förskrivna till utlandssvenskar bosatta och försäkrade i ett EU/EES-land ska alltid köpas, förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet. Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Utlandssvenskar bosatta i de nordiska länderna

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård.

Hjälpmedel förskrivna till utlandssvenskar bosatta i de nordiska länderna ska alltid köpas, förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet. Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

Dessa personer behöver inte visa upp EU-kort.

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Utlandssvenskar bosatta inom utomnordiskt område eller i land där konvention saknas

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Hjälpmedel endast för **akut behov** kan förskrivas och bekostas av den sjukvårdshuvudman som svarar för vården. Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

4.7 Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige

För alla utländska personer som tillfälligt vistas i Sverige, gäller att hjälpmedel för icke-akuta behov ska sökas i hemlandet.

Utländska medborgare bosatta i EU/EES-området

Hjälpmedel kan förskrivas för tillfälligt bruk vid **akut behov** eller vid nödvändig vård. För att styrka sin rätt till nödvändig vård ska ett EU-kort (eller provisoriskt intyg om EU-kort) visas upp. Hjälpmedel förskrivna till utländska personer bosatta i EU/EES-området ska alltid köpas. Förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet.

Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Saknas EU-kort kan kostnadsansvarig enhet begära att personen betalar hjälpmedlet. Den vårdssökande bör i dessa fall underrättas om möjligheten att få ersättning för sina utlägg från sin motsvarighet till vår Försäkringskassa i sitt EU-hemland.

Utländska medborgare bosatta i de nordiska länderna behöver *inte* visa upp EU-kort.

Hjälpmedel förskrivna till utländska personer bosatta i de nordiska länderna ska alltid köpas. Förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet.

Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Utländska medborgare bosatta i Konventionsländer

Personer från länder som Sverige har sjukvårdskonventioner eller sjukvårdsavtal med, har rätt till akut vård och hjälpmedel för **akut behov**. (Avseende hjälpmedel är det för närvarande Algeriet, Australien, Storbritannien, brittiska Kanalöarna och delstaten Quebec i Kanada som är sådana konventionsländer).

För att styrka sin rätt till akut vård ska pass eller Försäkringsintyg från hemlandet visas upp. Hjälpmedel förskrivna till utländska personer bosatta i Konventionsländer ska alltid köpas, förskrivande enhet ska i första skedet bekosta hjälpmedlet. Kommunen/förskrivande enhet

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas. Region Östergötland fakturerar i sin tur Försäkringskassan. Se rutin/blankett på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

Förskrivna hjälpmedel ska återlämnas senast när brukaren lämnar länet.

Utländska medborgare bosatta i övriga länder

Personer från övriga länder har **inte rätt** till kostnadsfri vård eller kostnadsfria hjälpmedel. Det betyder att dessa patienter själva får betala hela kostnaden för vård och hjälpmedel. Detta gäller såväl barn som vuxna.

4.8 Asylsökande - utländska personer som söker uppehållstillstånd

Enligt beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Östergötland har asylsökande samma rätt till vård och hjälpmedel som personer folkbokförda i länet.

När det gäller behov av **nödvändiga hjälpmedel**, det vill säga hjälpmedel som är helt nödvändiga för att kunna klara den dagliga livsföringen, har enligt Hemsjukvårdsavtalet länets kommuner ansvar för bedömning och förskrivning i hemsjukvård, medan regionen ansvarar för bedömning och förskrivning till asylsökande som får hälso- och sjukvård via regionen. Förskrivna hjälpmedel till asylsökande ska köpas och beställning ska alltid ske via telefonkontakt med länets hjälpmedelsleverantör, där man ska ange att förskrivningen gäller en asylsökande.

Kommunen/förskrivande enhet inom Region Östergötland fakturerar regionens Hälso- och sjukvårdsnämnd för köp av dessa hjälpmedel. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas, se rutin på vårdgivarwebben. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

När det gäller behov **utöver nödvändiga hjälpmedel**, enligt ovan, har regionen ansvar för all bedömning, förskrivning och kostnad för köp av dessa hjälpmedel. I de fall förskrivare i kommunal verksamhet bedömer att behovet är utöver nödvändigt behov ska brukaren hänvisas till Region Östergötland för en bedömning och eventuell förskrivning. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas för fakturering av dessa köpta hjälpmedel. Kontakta hjälpmedelskonsult vid behov.

LMA-kortet som styrker att patienten är registrerad som asylsökande hos Migrationsverket, ska alltid visas upp och giltighetstiden måste kontrolleras. Den asylsökandes LMA-nummer och giltighetstid ska uppges, se rutin på vårdgivarwebben. Sjukvårdshuvudmannens åtagande gäller fram till och med när den asylsökande fått beslut om permanent uppehållstillstånd och blir folkbokförd alternativt får ett avvisningsbeslut.

Vid hjälpmedelsförskrivning till asylsökande ska Östergötlands Regelverk för

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

hjälpmedelsförskrivning och fastställt hjälpmedelssortiment följas. Hjälpmedlen ska återlämnas senast då brukaren lämnar länet.

4.9 Gömda och papperslösa personer som vistas i Östergötland

Enligt beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden i Region Östergötland har gömda och papperslösa personer samma rätt till vård och hjälpmedel som personer folkbokförda i länet.

Vid hjälpmedelsförskrivning till gömda och papperslösa ska Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning och fastställt hjälpmedelssortiment följas. Hjälpmedlen ska återlämnas senast då brukaren lämnar länet.

Personer som i dagligt tal kallas för papperslösa är i huvudsak:

- personer som har sökt asyl i Sverige, fått avslag på ansökan, men ändå valt att stanna i landet. Dessa kallas ofta för gömda personer.
- personer som har kommit till Sverige utan att söka asyl, men som ändå vistas i landet för att till exempel arbeta "svart".
- personer som har kommit till Sverige legalt och som söker vård utan att uppge sin riktiga identitet.

Region Östergötland har ansvar för bedömning, förskrivning och kostnad för köp av hjälpmedel till dessa personer. Kommunen har inget ansvar för sådan förskrivning. Specifik faktureringsadress till Region Östergötland ska användas för fakturering av dessa köpta hjälpmedel. Se rutin på vårdgivarwebben.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

5. Förskrivansvar

5.1 Allmänt

För att brukare med funktionsnedsättning ska få tillgång till hjälpmedel krävs en förskrivning. Legitimerad personal med förskrivningsrätt ansvarar för personlig förskrivning av hjälpmedel utifrån detta regelverk.

När en förskrivare inte själv besitter all den kunskap som krävs för en förskrivning är det viktigt att vid behov samråda med övriga berörda inom eventuella behandlingsteam, länets hjälpmedelskonsulter och/eller den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med.

Förskrivningsrätten innebär ansvar för bedömning, utprovning, information, inträning och uppföljning. Förskrivning av hjälpmedel innebär ett helhetsansvar och inte enbart utlämnande av ett hjälpmedel.

Den enskilde brukaren ska informeras om behandlingsmetoder och hjälpmedel som står till buds utifrån brukarens behov och sjukvårdshuvudmannen sortiment, samt om övriga produkter, som är av särskild betydelse för den enskilde. Det vill säga förskrivaren ska även kunna ge viss information/råd om produkter som inte finns att tillgå som förskrivningsbara hjälpmedel.

5.2 Förskrivarkompetens

För att få förskriva hjälpmedel krävs att personen ska

- ha godkänd legitimation från Socialstyrelsen
- ha genomgått de i Östergötland obligatoriska förskrivarutbildningarna och därefter ha beviljats förskrivningsrätt för förskrivning av hjälpmedel i Östergötland
- ha kunskap om samt följa de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller vid hjälpmedelsförskrivning
- ha kunskap om samt följa Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning.
- ha kunskap om samt följa länsgemensamma rutiner på hjälpmedelsområdet.
- ha god kännedom om Östergötlands fastställda hjälpmedelssortiment.
- upprätthålla god kompetens och genomföra utbildningar som krävs utifrån uppdraget och det hjälpmedelssortiment förskrivaren vanligtvis förskriver utifrån.

Upprätthålls inte förskrivarkompetensen enligt ovanstående krav, kan sjukvårdshuvudmannen återta förskrivningsrätten.

5.3 Förskrivning av hjälpmedel

Förskrivaren ska

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- göra en helhetsbedömning utifrån brukarens funktionsnedsättning, hans/hennes medicinska, sociala och psykologiska status, samt utifrån boendemiljö och hjälpmedlets funktion. En bedömning ska alltid göras i fysiskt möte med brukaren, den kan inte göras utifrån behovsbeskrivning från brukare, personal, anhörig eller annan person.
- vid förskrivning utgå från **enklast möjliga hjälpmedel** ur Östergötlands sortiment som kan fungera i den aktuella situationen för att uppnå **godtagbar funktion** utifrån behov och förväntad nytta.
- Säkerställa att aktuellt hjälpmedel fungerar i den miljö det ska användas, innan en förskrivning sker.
- planera förskrivning av hjälpmedel i samverkan med den enskilde och/eller närstående. Den enskilde och/eller närstående ska få möjlighet att delta i processen och vara delaktig i de val som görs utifrån fastställt regelverk och sortiment.
- ta med i sin bedömning att hjälpmedel kan komplettera andra eventuella insatser, men får inte bli alternativ till en aktiv rehabilitering. Hjälpmedel får inte heller ersätta andra lämpliga åtgärder.
- anpassa och samordna förskrivning av hjälpmedel med andra insatser från Region Östergötland, kommun och andra myndigheter.
- dokumentera bedömning och förskrivning av hjälpmedel enligt gällande lagstiftning.

I ansvaret för att förskriva hjälpmedel ingår också att i samband med förskrivning informera brukare och i förekommande fall anhörig/personal, om hur hjälpmedlet används och fungerar, samt att informera om brukarens ansvar.

Byte av hjälpmedel medges endast då brukarens hjälpmedelsbehov eller funktionsstatus har förändrats eller då befintligt hjälpmedel, av tekniker hos hjälpmedelsleverantören, bedöms som utslitet.

Utbyte av hjälpmedel kan inte ske enbart utifrån behov av service/reparation eller vid behov av utbyte/montering av tillbehör.

5.3.1 Förtroendeförskrivning

Förtroendeförskrivning innebär att förskrivare från icke kostnadsansvarig enhet, dvs förskrivare från Region Östergötland eller förskrivare anställd av privat utförare, har beviljad förskrivningsrätt för hjälpmedel där hjälpmedelskostnaderna styrs till respektive kommun där aktuell brukare är folkbokförd. Förtroendeförskrivare och kommunernas förskrivare ska ha en god samverkan och samsyn kring brukares hjälpmedelsbehov utifrån vikten av likvärdig bedömning och tolkning av regelverket.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

5.4 Behovsinriktat synsätt

Hjälpmedel förskrivs enligt ett behovsinriktat synsätt. Ett behovsinriktat synsätt innebär att det är brukarens behov i kombination med Östergötlands Regelverk för hjälpmedelsförskrivning som är vägledande för vilka hjälpmedel som kan förskrivas. Behovsbedömningen ska göras utifrån brukarens hela livssituation, vilket innebär att fysiska, psykiska och sociala behov samt miljöaspekter ska beaktas.

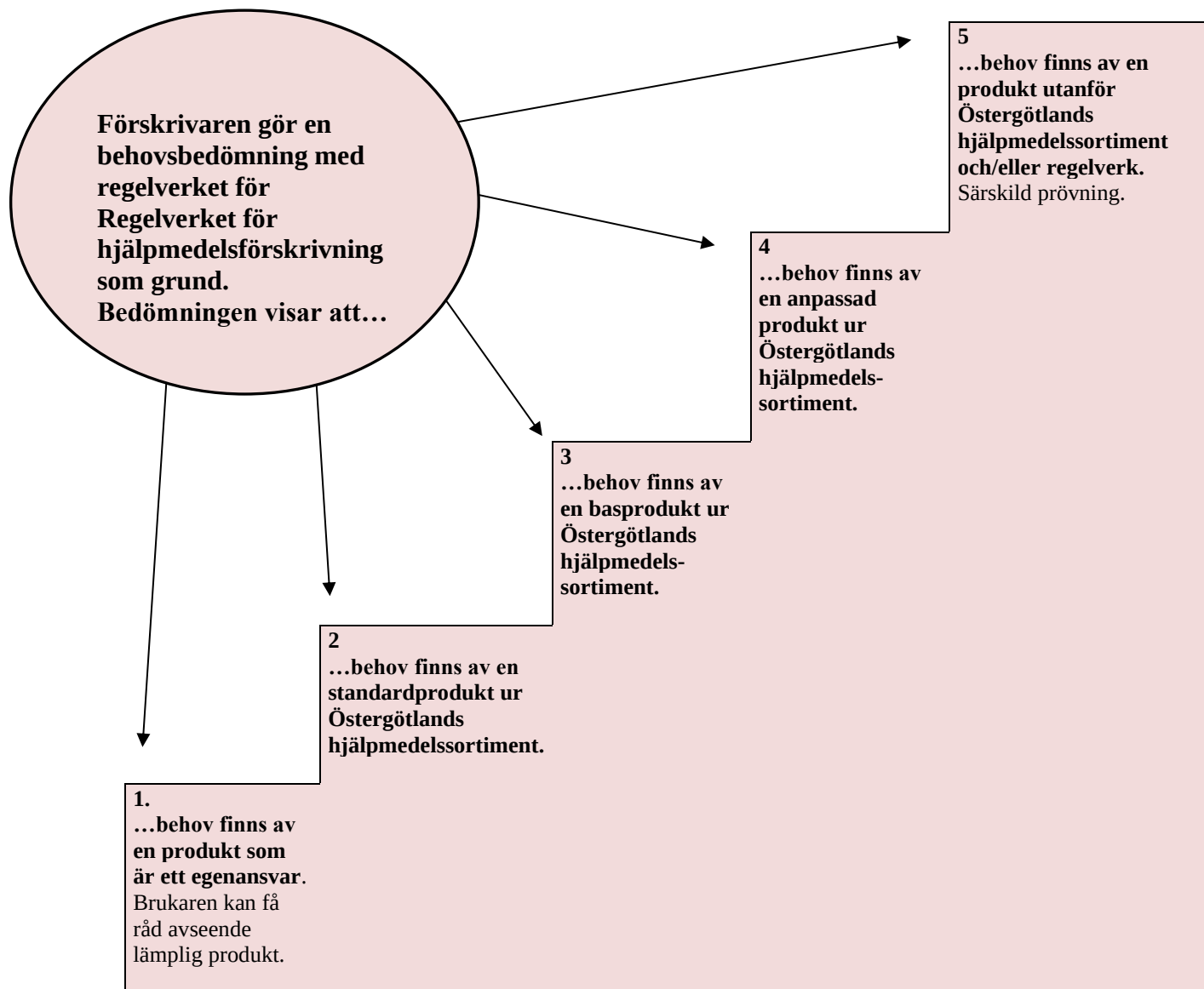
Alla brukare med ett upplevt hjälpmedelsbehov, har rätt att få sitt hjälpmedelsbehov bedömt av legitimerad personal med behörighet att förskriva hjälpmedel.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Utprovningstrappa

5.5 Uppföljning av förskrivning

Uppföljning och utvärdering av förskrivna hjälpmedel ska ske efter varje förskrivning. Beroende på brukarens situation, funktionsnedsättning eller andra orsaker kan flera uppföljningar behöva göras. I de fall förskrivaren därefter bedömer fortsatt uppföljning som obehövlig, det vill säga att brukaren bedöms klara att själv ta ansvar för hjälpmedlet och dess användning, kan ärendet avslutas, se förskrivarstöd/Modell för bedömning av uppföljningsbehov vid förskrivning av hjälpmedel, se vårdgivarwebben, Region Östergötland.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Ansvaret övertas i dessa fall av brukaren och innebär att brukaren själv ansvarar för att vända sig till sjukvårdshuvudman/förskrivare vid förändrade behov, förändrat hälsotillstånd eller annat som påverkar hjälpmedelsanvändningen. Förskrivaren bedömer i varje enskilt fall när och om detta är aktuellt. När ett ärende avslutas ska bedömningen dokumenteras i journal.

För elrullstol finns krav på årlig uppföljning.

Om uppföljning/åtgärd ska göras av förskrivare inom annan enhet måste en aktiv överrapportering och överenskommelse om uppföljning/åtgärd göras.

Personligt förskrivna hjälpmedel ska inte användas längre än nödvändigt. En felaktig eller alltför långvarig användning kan motverka andra rehabiliteringsinsatser och är inte heller kostnadseffektiv.

5.6 Särskild prövning

Östergötlands fastställda hjälpmedelssortiment tas fram för att täcka de flesta brukares behov, utifrån sjukvårdshuvudmannens ansvar. Det finns dock alltid en liten grupp brukare med mycket specifika behov, som inte kan tillgodoses utifrån sjukvårdshuvudmannens fastställda sortiment och/eller regelverk för hjälpmedelsförskrivning. I dessa fall finns möjlighet för förskrivare att få sitt ärende prövat hos länets hjälpmedelskonsulter genom en så kallad Särskild prövning.

Beslut i särskilda prövningar fattas utifrån detta regelverk, dvs. utifrån politiska beslut om vilka hjälpmedelsbehov som är sjukvårdshuvudmännens ansvar.

När en grupp personer/brukare med liknande problem har eller kan tänkas ha behov av ett hjälpmedel eller tillbehör utanför fastställt sortiment och/eller regelverk, är behovet inte specifikt utan av mer generell karaktär. En sådan förskrivning kan inte medges på en särskild prövning. Detta utifrån att detta antingen blir ett medgivande till förskrivning som skulle innebära en förändring av det politiska beslutade regelverket eller en sortimentsgruppsfråga (dvs beslut behöver tas om den önskade produkten ska tas in i det fastställda/förskrivningsbara sortimentet). Innebär behovet att en förändring av regelverket behöver göras ska detta lyftas i samband med en revidering.

Behov som enligt regelverket ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde kan inte heller medges på särskild prövning.

Vid särskild prövning gällande hjälpmedel utanför sjukvårdshuvudmannens fastställda sortiment måste förskrivare vara medvetna om att dessa hjälpmedel ofta blir mer kostsamma och kan få konsekvenser för brukaren vad gäller möjlighet till olika tillbehör, samt ge upphov till längre leverans- och reparationstider.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Sjukvårdshuvudmannen bekostar inte tillbehör till hjälpmedel som motsvarar behov som även icke funktionshindrade personer kan ha i sin vardag; till exempel viss teknisk utrustning, regnskydd, åkpåsar, almanackor, armbandsur, madrasser eller olika former av väskor.

Vid behov av utbyte av hjälpmedel som är förskrivna efter beviljad särskild prövning ska ny behovsbedömning göras. Bedöms fortsatt behov av hjälpmedel utanför fastställt sortiment och/eller regelverk ska ny särskild prövning alltid göras.

5.7 Information till brukare

Vid all hjälpmedelsförskrivning ska förskrivaren lämna sjukvårdshuvudmannens informationsblad för lån av hjälpmedel och gå igenom innehållet tillsammans med brukaren eller vid behov anhörig/god man/personal. Informationsblad finns att hämta på vårdgivarwebben.

Förskrivaren ska informera brukare och vid behov annan berörd person om

- brukaransvar, se kapitel 6.
- hjälpmedlets syfte och användningsområde samt ge en beskrivning av hjälpmedlets funktioner och underhåll.
- vart brukaren vänder sig vid frågor om reparation och underhåll
- att man rekommenderas att se över sitt försäkringsskydd
- vart brukaren vänder sig vid förändrande behov
- att hjälpmedlet är ett lån av sjukvårdshuvudmannen i Östergötland och ska återlämnas när behovet upphör eller förändras
- var brukaren kan återlämna hjälpmedel

5.8 Dubbelförskrivning

Med dubbelförskrivning menas förskrivning av två hjälpmedel med likartad funktion till samma brukare, tex manuell rullstol och komfortrullstol.

Grundprincipen är att man från sjukvårdshuvudmannen kan få **en** uppsättning av hjälpmedel förskrivet. Undantag och förtydliganden avseende dubbelförskrivning; se förskrivningsanvisningarna. Bedömer förskrivare att det finns ett nödvändigt behov av dubbelförskrivning, utöver vad som anges i förskrivningsanvisningarna, ska en Särskild prövning av ärendet **alltid** göras, innan en eventuell förskrivning. Detta gäller även om behovet är tillfälligt under en rehabiliteringsperiod.

Undantag från grundprincipen kan i vissa fall göras för barn och ungdom upp till 18 år, eller som därefter fortsätter att gå i gymnasieskola. Syftet med att utrusta med mer än ett hjälpmedel är i dessa fall att underlätta för barn med behov av att kontinuerligt vistas i flera miljöer, till exempel hem, skola och/eller korttidsboende. Detta gäller endast för stora och

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

tunga hjälpmedel och där det bedöms som orealistiskt att i stort sett dagligen transportera hjälpmedlen mellan de olika platserna. Dubbelförskrivning av elrullstol kan inte göras.

Vid behov av trippelförskrivning ska särskild prövning alltid göras innan en eventuell förskrivning. Behovet kan till exempel gälla barn där föräldrar har delad vårdnad och bor i separata boenden där ett nödvändigt behov av ett visst hjälpmedel, finns i såväl båda föräldrarnas bostad som i skolan eller på korttidsboende.

I de fall dubbelförskrivningen görs med syftet att det ena hjälpmedlet ska placeras och användas i skolan, ska detta hjälpmedel återlämnas när skolgången avslutas. I de fall dubbelförskrivning görs med placering av hjälpmedel hos vårdnadshavare i separata boenden, ska hjälpmedlen återlämnas när barnet fyller 18 år eller senast när han/hon slutar gymnasieskolan.

Brukaren kan behålla **en** uppsättning av de hjälpmedel som behövs i det boende där han/hon då är folkbokförd i Östergötland. Den andra uppsättningen hjälpmedel ska återlämnas.

Undantag är personligt förskrivna hjälpmedel till barn/ungdomar på korttidsboende, där ska hjälpmedlen återlämnas senast när ungdomen fyller 21 år.

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

6. Brukaransvar

Samhällsutvecklingen går generellt sett mot ett ökat individuellt ansvarstagande. Denna utveckling pågår inom många områden av vilka hälso- och sjukvården är ett. De etiska principerna för prioritering som lagts fast av riksdagen är utgångspunkten för Region Östergötlands och länets kommuners arbete med att utveckla tillämpbara metoder för prioriteringar inom hälso- och sjukvården.

1. Människovärdesprincipen; alla människor har lika värde och samma rätt oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället.
2. Behovs- och solidaritetsprincipen; resurserna bör fördelas efter behov.
3. Kostnadseffektivitetsprincipen; vid val mellan olika verksamhetsområden eller åtgärder bör en rimlig relation mellan kostnader och effekt, mätt i förbättrad hälsa och förhöjd livskvalitet, eftersträvas.

Liksom inom hälso- och sjukvården i övrigt har patient/brukare också ett egenansvar inom hjälpmedelsområdet. Den enskilde har ansvar för sin egenvård, det vill säga att själv ta aktivt ansvar för sin hälsa; vilket även innebär ett ansvar att själv införskaffa och bekosta hjälpmedel som ligger utanför sjukvårdshuvudmannens ansvarsområde och som den enskilde bedömer att han/hon behöver: se även kapitel 3.5.

När en person får ett hjälpmedel förskrivet från sjukvårdshuvudmannen tar han/hon också på sig ett ansvar för detta. Brukaren är skyldig att medverka till uppföljning av förskrivet hjälpmedel utifrån regelverk eller av förskrivaren bedömt behov. Då brukaren inte själv kan ta det ansvaret, är minderårig eller saknar rättslig kapacitet, övergår ansvaret till personal/god man/vårdnadshavare.

Brukarens ansvar

- Förändrat hjälpmedelsbehov: Brukaren ska ta kontakt med förskrivare om hjälpmedelsbehovet förändras, hjälpmedlet behöver anpassas eller inte fungerar som avsett. Brukaren får inte själv förändra hjälpmedlets funktion, till exempel, anpassa det eller montera något på hjälpmedlet. Vid behov av förändring/anpassning på hjälpmedel ska kontakt tas med förskrivare för bedömning och eventuell åtgärd.
- Underhåll av hjälpmedel: Brukaren ska kontinuerligt underhålla/vårda personligt förskrivna hjälpmedel. Som normalt underhåll avses varje åtgärd som med vissa intervaller bör utföras för att undvika onödigt slitage av hjälpmedlen; till exempel rengöring, smörjning, byte/laddning av batterier samt pumpning och vid behov byte av däck. Till normalt underhåll räknas även lagning vid punktering på rullstol och sulky. Förbrukningsmaterial till hjälpmedel, till exempel, däck, slang etcetera. är brukarens egenansvar att införskaffa och bekosta.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- Reparation och service: Brukaren ska ta kontakt med hjälpmedelsleverantören när hjälpmedlet är i behov av reparation eller service samt att rengöra hjälpmedlet innan det lämnas in för reparation. Reparation och service får endast utföras av hjälpmedelsleverantören.
- Hjälpmedel som är personligt förskrivna: Brukaren får inte låna ut, hyra ut, ge bort, sälja eller på annat sätt avyttra förskrivna hjälpmedel.
- Stulet, skadat eller förkommet hjälpmedel: Brukaren ska anmäla stöld, förkommet hjälpmedel eller skada på hjälpmedel till förskrivare. Stöld bör även anmälas till polisen. Brukaren blir ersättningsskyldig för stulna eller på annat sätt förkomna hjälpmedel. Brukaren blir även ersättningsskyldig för skadade hjälpmedel och/eller hjälpmedel som har utsatts för onormalt slitage. Om aktuellt, kontakta försäkringsbolag för eventuell ersättning.
- Använda hjälpmedlet: Brukaren får endast använda hjälpmedlet i de miljöer och till de ändamål som hjälpmedlet är avsett för. Slitage på hjälpmedel som härrör från felaktig användning är att betrakta som onormalt slitage och restvärde kommer att faktureras brukaren.
- Förvaring av hjälpmedel: Brukare ska förvara hjälpmedlen enligt anvisning, så att de inte utsätts för onormalt slitage.
- Flytt inom Östergötland: Brukaren ansvarar själv för att flytta sina personligt förskrivna hjälpmedel till nya bostaden. Undantag; elektriskt reglerbar säng och fast installerade hjälpmedel. Brukaren faktureras en avgift per styck för flytt av dessa hjälpmedel; se kapitel 3.3.
- Flytt från länet: Brukaren ska ta kontakt med sin hjälpmedelsförskrivare för att få klarhet i vilka hjälpmedel som måste återlämnas och vilka som kan övertas av den nya sjukvårds-huvudmannen och därmed tas med vid flytten. Återlämna de hjälpmedel som den nya sjukvårdshuvudmannen inte övertar ansvaret för.
- Flytt till särskilt boende: Brukaren ansvarar själv för att återlämna hjälpmedel till sjukvårdshuvudmannen när brukaren avser att flytta till särskilt boende inom länet, förutom de hjälpmedel som brukaren tar med sig vid fortsatt behov i det särskilda boendet.
- Återlämning av hjälpmedel: Brukaren ansvarar själv för att återlämna hjälpmedel till sjukvårdshuvudmannen när behovet upphört/förändrats eller på anmodan. Detta gäller även hjälpmedel som är förskrivna för användning i annan miljö än hemmet; till exempel i skolan. Ej återlämnade hjälpmedel faktureras brukaren.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- Hämtning i samband med återlämning av: elektriskt reglerbar säng, ståhjälpmedel, elrullstol, komfortrullstol, mobil personlyft och fast installerade hjälpmedel bekostas av sjukvårdshuvudmannen. För fast installerade hjälpmedel; se även Förskrivningsanvisningar. Hjälpmedlen ska vid återlämnandet vara rengjorda.

Sjukvårdshuvudmannen rekommenderar brukaren att se över sitt försäkringsskydd. Det är särskilt angeläget när det gäller elrullstolar, stöldbegärliga hjälpmedel och hjälpmedel som lätt tappas bort. Hjälpmedel är ur försäkringssynpunkt lös egendom som patienten innehar för privat bruk.

För hjälpmedel som används och förvaras inom någon verksamhet (till exempel förskola, skola, särskilda boendeformer) ansvarar verksamheten för att hjälpmedlen förvaras på ett betryggande sätt. Respektive verksamhet har ansvaret för hjälpmedel som förvaras där enligt principen om aktsamhetskrav, oavsett om man har försäkring som täcker eller inte.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivningsanvisningar

Region Östergötland
och
länets kommuner

2025-06-01

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

MEDICINSKA BEHANDLINGSHJÄLPMEDEL

STIMULATOR FÖR SMÄRTLINDRING / TENS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med smärttillstånd för att ge symtomatisk smärtlindring. Grundorsaken till smärttillståndet ska vara utredd.

Förskrivningen är tidsbegränsad till max 3 månader. Kvarstår behov av TENS efter denna tid, är det ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta. Informationsblad om ovanstående ska överlämnas till brukaren i samband med förskrivning. Informationsblad finns på vårdgivarwebben.

Ny förskrivning till samma brukare kan endast göras om behovet avser smärttillstånd för annan problematik/diagnos.

Förskrivare Läk och Ft med TENS-utbildning, bestående av separat utbildning omfattande teori och praktik, eller som har TENS-utbildning i sin grundexamen/utbildning. Ssk vid smärtemottagning med utbildning enligt ovan.

Anmärkning Kan inte förskrivas för till exempel. sårläkningsbehandling, muskelstimulering eller smärtlindring vid förlossning. Denna typ av smärtlindringsbehov är egenansvar alternativt klinikansvar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Behov av extra förbrukningsartiklar, t.ex. gel, tejp och elektroder, är brukarens ansvar att ombesörja och bekosta.

Kontraindikationer: TENS skall inte förskrivas till personer med pacemaker. Kan förskrivas i särskilda fall efter samråd med kardiolog eller behandlande läkare.

SLEMSUG

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med nedsatt hostkraft i kombination med ökad slembildning samt till tracheotomerad brukare.

Läkarbedömning av behovet, måste föregå förskrivning av slemsug.

Förskrivare Läk, Ft eller Ssk inom verksamhet med ansvar för ovanstående brukargrupp, som har den specialkunskap och/eller erfarenhet av behandling med slemsug som behövs.

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning kan göras till brukare då behov av såväl stationär som mobil slemsug finns.
Vid behov av trippelförskrivning ska särskild prövning göras.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL

ANTIDECUBITUSDYNOR

- Anmärkning Övriga rullstolsdynor; se rubriken Förflyttning rullstol
- Generella Kan förskrivas till brukare som är i riskzonen att få trycksår och/eller brukare behovskriterier som redan har trycksår.
Enkla förebyggande dynor ska först ha uteslutits innan mer avancerade dynor förskrivs.
Vid förskrivning av AD-dyna måste förskrivaren bedöma om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

TRYCKFÖRDELANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av tryckfördelning i rullstol, stol eller fåtölj.
- Förskrivare At, Ft

TRYCKAVLASTANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med risk för trycksår eller då trycksår uppstått för behov av tryckavlastande dyna i rullstol, stol eller fåtölj.
- Förskrivare At, Ft
- Anmärkning I denna grupp med dynor ingår både förebyggande dynor och behandlande dynor.
Var uppmärksam på att vissa av dessa dynor inte är lämpade för personer med kraftigt nedsatt bålstabilitet eller låg tonus.

TRYCKAVLASTANDE OCH POSITIONERANDE DYNOR

- Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av både tryckavlastning och positionering i rullstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare At, Ft

Anmärkning I denna grupp med dynor ingår både förebyggande och behandlande dynor.
Vid osäkerhet av val av produkt – kontakta hjälpmedelsleverantören.

ANTIDECUBITUSDYNA TILL TOALETT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med trycksår, eller tidigare svårbehandlade trycksår, som har behov av antidecubitUSDyna för att kunna sitta på vanlig toalettstol en längre stund.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Kan inte förskrivas enbart i smärtlindrande syfte.
Behov av enklare mjuksits till toalettstol är ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta.

ANTIDECUBITUSHJÄLPMEDEL FÖR HÄLAVLASTNING

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare, med trycksår eller hög risk för trycksår på häl, som har behov av antidecubitushjälpmedel vid liggande i säng.
AD-hjälpmedel för hälavlastning kan vid behov förskrivas till båda fötterna.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Enklare förebyggande produkter och/eller insatser ska först ha uteslutits innan hälskydd förskrivs.

Kan vid behov förskrivas i kombination med förskriven AD-madrass.

ANTIDECUBITUSMADRASS

Generell anmärkning Införskaffande av lämplig madrass av god kvalitet, utifrån brukarens funktionsnedsättning, är ett personligt ansvar. Gäller såväl vanlig madrass som bäddmadrass. Endast en AD-madrass kan förskrivas.
AD-madrass kan inte förskrivas enbart i smärtlindrande syfte.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Det är viktigt att förskrivning av AD-madrass inte ersätter god omvårdnad, god nutrition, inspektion av huden osv. Riskfaktorer att betänka är friktion, skjuvkraft, värme och fuktighet.

Vid förskrivning av AD-madrass är det extra viktigt att förskrivaren bedömer om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

FÖREBYGGANDE MADRASS

Behovskriterier Kan förskrivas i förebyggande syfte till brukare i riskzonen att få trycksår i liggande.

Förskrivare At, Ft, Ssk

BEHANDLANDE MADRASS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med trycksår eller mycket hög risk för trycksår, med behov av behandlande madrass.
Behandlande madrass ur standardsortiment kan även förskrivas i förebyggande syfte till brukare i riskzonen att få trycksår, där en förebyggande madrass inte uppfyller brukarens behov.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STÅHJÄLPMEDEL OCH POSITIONERINGSKUDDAR

BARN: TIPPBRÄDA / STÅSTÖD

Behovskriterier	Kan förskrivas till barn som p.g.a. funktionsnedsättning har regelbundet, långvarigt medicinskt behov av daglig ståträning, ståmobilisering och/eller andningsbehandling. Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk behandlingsplan. Kan förskrivas för tillfälligt behov under en postoperativ behandlingsperiod. Tippbräda med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till barn där manuell tippbräda inte fungerar. Ståstöd med drivhjul kan förskrivas till brukare med god armfunktion, som har behov av att förflytta sig självständigt under pågående ståträning.
Förskrivare	Ft
Anmärkning	Det är förskrivarens ansvar att introducera och tillse att personer finns runt brukaren som kan fullfölja aktuell behandling/träning.

TIPPBRÄDA / STÅSTÖD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som p.g.a. funktionsnedsättning har ett regelbundet och långvarigt medicinskt behov av daglig ståmobilisering, ståträning och/eller andningsbehandling. Hjälpmedlet ska vara en del av en fysioterapeutisk behandlingsplan. Kan även förskrivas för tillfälligt behov under en postoperativ behandlingsperiod. Tippbräda/ståstöd väljs utifrån brukarens funktionsnedsättning. Brukaren ska ha tillräcklig bra bålstabilitet och huvudkontroll för att klara att stå i ståstöd. Tippbräda med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där manuell tippbräda inte fungerar, t.ex. på grund av hög brukarvikt. Ståstöd med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där ståstöd utan el-funktion inte fungerar.
-----------------	---

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare Ft

Anmärkning Kan endast förskrivas för användning i den egna bostaden.

Det är förskrivarens ansvar att introducera och tillse att personer finns runt brukaren som kan fullfölja aktuell behandling/träning.

Det är viktigt att förskrivaren före förskrivning förvissar sig om att det finns plats för tippbrädan/ståstödet i hemmet.

POSITIONERINGSKUDDE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med väldokumenterad stor risk för begynnande eller manifesta felställningar och/eller trycksår, med behov av positioneringsstöd vid liggande i säng och/eller sittande i rullstol. Gäller brukare som inte själv kan bibehålla eller ändra position i liggande och/eller sittande.
Enklare lösningar ska ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Förskrivning av två eller flera positioneringskuddar medges om det finns ett nödvändigt behov av mer än en positioneringskudde för att skapa ett fungerande positioneringsstöd vid liggande i säng och/eller sittande i rullstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

FORMGJUTEN SITS

FORMGJUTEN SITS

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med svår sittproblematik, som inte går att lösa med enklare rullstolslösning eller anpassning/specialanpassning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning För brukare med behov av formgjuten sits till rullstol ska anmälan göras för utprovning hos Hjälpmedelsleverantören med ortopedingenjör alternativt sittspecialist medverkan.

Avser hela sitsar samt formgjutna delar tex. dynor och ryggar.

FORMGJUTEN HYGIENSITS

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med svår sittproblematik, som inte går att lösa med enklare stöd eller anpassning/specialanpassning av annat hygienhjälpmedel.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning För brukare med behov av formgjuten hygiensits ska anmälan göras för utprovning hos Hjälpmedelsleverantören med ortopedingenjör alternativt sittspecialist medverkan.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ADL

ÄTHJÄLPMEDEL

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av rörelsehinder inte kan äta självständigt. Brukaren måste med hjälpmedlet bli självständig i att äta/inta föda.
Förskrivare	At
Anmärkning	Vid förskrivning av äthjälpmedel är det extra viktigt att förskrivaren bedömer om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5. Vid förskrivning medföljer tallrik och en uppsättning bestick. Tallrikar och bestick utöver detta är brukarens egna ansvar att ombesörja och bekosta.

STRUMPPÅDRAGARE

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med ordinerade och utprovade kompressionsstrumpor, med behov av strumppådragare för att bli helt självständig i att kunna ta på kompressionsstrumpor.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Anmärkning	Strumppådragaren ska ersätta behov av hjälp från annan person med att ta på kompressionsstrumpor.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

KROPPSBURET SKYDDSMATERIAL

HUVUDSKYDD/HJÄLM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare där stor risk för huvudskada föreligger.

Förskrivare At, Ft

BÄLTE, SELE OCH VÄST

Behovskriterier Kan endast förskrivas till brukare med behov av att förbättra och underlätta positionering och säkerhet, i förskrivet hjälpmedel.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna, se Socialstyrelsens webbplats

Förskrivna bälten, selar och västar får inte ersätta bilbälte.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID TOALETTBESÖK

BARN: TOALETTSITS

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som har behov av stöd i sittande vid toalettbesök.
Möjligheten att använda toalettsits, med eller utan trappsteg, som finns att köpa i handeln ska uteslutas innan förskrivning.

Förskrivare At

Anmärkning Toalettsitsar som enbart har till uppgift att minska hålet kan inte förskrivas.

BARN: MOBIL TOALETTSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Se rubrik Hjälpmedel vid bad och dusch.

ARMSTÖD SOM MONTERAS PÅ TOALETT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att självständigt kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol.
Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som har behov av stöd i sittande vid toalettbesök.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSTOL, FRISTÅENDE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som, framför allt nattetid, inte hinner/kan förflytta sig till ordinarie toaletten i tid.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare At, Ft, Ssk

Anmärkning Avser fristående toalettstolsförhöjning med hel hink.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TOALETTSTOLSFÖRHÖJNING, FRISTÅENDE

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Dubbel-förskrivning	Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSTOLSFÖRHÖJNING, FAST

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har behov av stöd för att kunna sätta sig och/eller resa sig från toalettstol, där fristående toalettstolsförhöjning inte får plats eller av andra skäl, på grund av funktionsnedsättningen, inte fungerar.
Förskrivare	At, Ft
Dubbel-förskrivning	Medges vid boende i flera våningsplan, där brukaren har behov av att använda toalett på två våningsplan.

TOALETTSITS MED INBYGGD LYFTANORDNING

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som har behov av inbyggd lyftanordning för att möjliggöra självständiga toalettbesök. Brukaren måste bli självständig i alla moment vid toalettbesök med hjälpmedlet. Innan toalettsits med inbyggd lyftanordning kan förskrivas ska möjligheten till toalettbesök med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits. Toalettsits med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där toalettsits med gasfjäder inte fungerar tillfredsställande.
Förskrivare	At

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

MOBIL TOALETSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Se rubriken Hjälpmedel vid bad och dusch.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

SKÖTBORD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med stor medfödd funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada med totalt hjälpbehov från icke anställd anhörig vid blöjbyte. Kan endast förskrivas för användning i badrum där tillgång till vatten finns.
Förskrivare	At
Anmärkning	Enklare lösningar, inklusive skötbord i handeln, ska ha uteslutits som en fungerande lösning. Skötbord kan inte förskrivas i kombination med duschbord/-brits eller duschvagn.

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID BAD OCH DUSCH

Generella behovskriterier Det är endast möjligt att förskriva **ett** hjälpmedel för bad/dusch. Förskrivning av mer än ett hjälpmedel för bad/dusch är att betrakta som dubbelförskrivning.

BARN: BADSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning för dusch, där andra duschhjälpmedel inte fungerar tillfredsställande.

Förskrivare At

Anmärkning Kan inte förskrivas enbart för behov av att kunna bada i badkar.

BARN: MOBIL TOALETSTOL / DUSCH- OCH TOASTOL PÅ HJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med funktionsnedsättning som behöver mycket stöd i sittande vid toalettbesök och/eller dusch.
Innan tiltbar dusch- och toastol på hjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel utan tilt ha uteslutits.

Förskrivare At

DUSCHSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som på grund av funktionsnedsättning har svårigheter att duscha stående, i de fall där duschpall inte ger tillräckligt stöd.

Förskrivare At, Ft, Ssk

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

BADBRÄDA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning för att möjliggöra dusch i badkar.

Förskrivare At, Ft

VRIDBAR DUSCHSTOL FÖR BADKAR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning för att möjliggöra dusch i badkar, i de fall där badbräda inte ger tillräckligt stöd.

Förskrivare At, Ft

MOBIL DUSCH- OCH TOALETSTOL

MOBIL DUSCH- OCH TOALETSTOL MED DRIVHJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, för att möjliggöra självständig förflyttning vid toalettbesök och/eller dusch.
Innan dusch- och toastol med drivhjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

MOBIL DUSCH- OCH TOALETSTOL UTAN DRIVHJUL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av hjälp vid toalettbesök/duschning och som inte kan förflytta sig till/från toalett/duschplats med hjälp av gånghjälpmedel, inom rimlig tid.
Innan dusch- och toastol på hjul förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.
Kan även förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av att minska antalet överflyttningar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare At, Ft

MOBIL DUSCH- OCH TOALETTSTOL, TILTBAR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av tiltfunktion för att kunna sitta i mobil dusch-/toalettstol.
Innan tiltbar dusch-/toalettstol förskrivs ska möjligheten till toalettbesök och/eller dusch med hjälp av enklare hjälpmedel utan tiltfunktion ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

DUSCHVAGN

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som pga. funktionsnedsättning har behov av att duscha liggande, det vill säga brukaren klarar inte att duscha i sittande.
Innan duschvagn förskrivs ska möjligheten till dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

DUSCHBORD /-BRITS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som pga. funktionsnedsättning har behov av att duscha liggande, det vill säga att brukaren inte klarar av att duscha i sittande.
Innan duschbord/-brits förskrivs ska möjligheten till dusch med hjälp av enklare hjälpmedel ha provats och uteslutits.

Förskrivare At

Anmärkning Brukaren måste ha fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguiden.
Vid flyttning av fast installerade hjälpmedel ska brukaren kontakta förskrivare. Avgift för flyttning av fast installerade hjälpmedel är 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HJÄLPMEDEL VID FÖRFLYTTNING

GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED EN ARM

Generellt - dubbel- förskrivning	För samtliga gånghjälpmedel som hanteras med en arm, gäller att förskrivning av två lika hjälpmedel medges i de fall brukaren har behov av två hjälpmedel samtidigt för att uppnå en säker förflyttning.
--	--

STÖDKÄPP

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Anmärkning	Avgift 100 kr per käpp Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

KRYCKKÄPP

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel och där stödkäpp inte ger tillräckligt stöd.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Anmärkning	Avgift 100 kr per käpp för enkel kryckkäpp, 200 kr per käpp för övriga kryckkäppar. Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

UNDERARMSKRYCKA, RA-KRYCKA

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel och där enklare hjälpmedel inte ger tillräckligt stöd eller där brukaren löper risk att felbelasta vid användande av enklare hjälpmedel.
-----------------	---

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Avgift 200 kr per käpp
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

AXILLARKRYCKA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gånghjälpmedel.
Innan axillarkrycka förskrivs ska möjligheten till förflyttning med kryckkäpp ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Avgift 200 kr per käpp
Barn och ungdomar upp till 20 år betalar ingen avgift.

FYRPUNKTSSTÖD (kvadrant)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter där enklare hjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd.

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

GÅNGHJÄLPMEDEL SOM HANTERAS MED BÅDA ARMARNA

GÅSTATIV (betastöd)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter, då annat gånghjälpmedel inte kan användas.

Förskrivare At, Ft

BARN: ROLLATOR

Behovskriterier Kan förskrivas till barn med förflyttningssvårigheter, som har behov av rollator för att klara självständig förflyttning, då annat gånghjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd för säker förflyttning.
Kan även förskrivas till barn som har gåstol förskriven som förflyttningshjälpmedel då barnet bedöms kunna klara självständig förflyttning med rollator på sikt.

Förskrivare At, Ft

ROLLATOR

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter, som har behov av rollator för att klara självständig förflyttning inomhus, utomhus eller en kombination av dessa, då annat gånghjälpmedel inte ger tillräckligt med stöd för säker förflyttning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Vid behov av syrgaskorg till rollatorn bekostas detta av kliniken som ordinerar syrgasen.

Behov av en andra rollator är alltid ett egenansvar som brukaren får ombesörja och bekosta.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

55/104

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

GÅBORD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av gåbord för att klara inomhusförflyttning. Innan gåbord förskrivs ska möjligheten till förflyttning med enklare gånghjälpmedel som t.ex. gåstativ eller rollator ha uteslutits. Gåbord med el-uppresningsfunktion kan förskrivas till brukare där gåbord utan el-funktion inte fungerar. Brukaren måste bli självständig, eller självständig med tillsyn, i förflyttning med hjälpmedlet.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Kan ej förskrivas som uppresnings- och/eller överflyttningshjälpmedel.

GÅSTOL

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med förflyttningssvårigheter som har behov av "sittstöd" i gående. Brukaren ska ha tillräcklig bålstabilitet för att hålla sig upprätt i gåstol. Brukaren måste bli självständig i förflyttning med hjälpmedlet.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Barn: Vid behov av två gåstolar i samma miljö (en för innebruk och en för utebruk) krävs Särskild prövning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ÖVRIGA FÖRFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL

BARN: SITTVAGN, SULKY

Behovskriterier	Kan förskrivas till barn som på grund av funktionsnedsättning har behov av sittvagn med specialfunktioner och då sulky ersätter behov av rullstol. Möjligheten att använda sittvagn/sulky som finns att köpa i handeln ska ha provats och uteslutits innan förskrivning. Dubbelförskrivning i form av sulky/manuell rullstol medges under en tidperiod till barn som har sulky förskriven och har börjat övergå till att sitta i rullstol, men som inte klarar att sitta i rullstol hela dagarna och där sittställningen behöver kompletteras med en mer vilande position periodvis under dagen. Kontinuerlig uppföljning ska göras.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, t.ex. däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens/vårdnadshavarens ansvar att ombesörja och bekosta. Regncape, åkpåse, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ÖVERFLYTTNINGSHJÄLPMEDEL

Generell anmärkning Då brukare förflyttas av personal och/eller anställd anhörig betraktas hjälpmedlet som arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; Undantag se Hjälpmedelsguide kapitel 3.5

GLIDBRÄDA OCH GLIDMATT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av hjälpmedlet för att bli självständig/delvis självständig vid överflyttningar. Kan även förskrivas till brukare där icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad för att möjliggöra överflyttningar.

Förskrivare At, Ft

VRIDPLATTA / VRIDPLATTA MED STÖDHANDTAG OCH KNÄSTÖD / ÖVERFLYTTNINGSPLATTFORM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som vårdas av icke anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad, för att möjliggöra överförflyttningar. Överflyttningsplattform kan förskrivas till brukare där vridplatta med stödhandtag och knästöd inte fungerar.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning För vridplatta avsedda för användning i bilsäte ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

UPPRESNINGS-/ VÅRDBÄLTE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som vårdas av icke-anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad, för att möjliggöra vid förflyttningar och/eller överflyttningar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

59/104

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare

At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

PERSONLYFT

Generell anmärkning Då brukare överförflyttas av personal och/eller anställd anhörig, betraktas hjälpmedlet som arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; Undantag se Hjälpmedelsguide kapitel 3.4

För lyftsele, se separat tillämpningsanvisning.

UPPRESNINGSLYFT (Stålyft)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av uppresningslyft för att möjliggöra överflyttning i sov- och/eller badrum till/från rullstol, säng, hygienhjälpmedel samt för att möjliggöra överflyttning i ståskal till/från förskrivet ståhjälpmedel, då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Innan uppresningslyft förskrivs ska möjligheten till överflyttning med enklare hjälpmedel ha undersökts och uteslutits.

Uppresningslyft kan endast förskrivas till brukare som har tillräcklig god ståfunktion för säker överflyttning.

Förskrivare At, Ft

MOBIL PERSONLYFT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av personlyft för att möjliggöra överflyttning i sov- och/eller badrum till/från rullstol, säng, hygienhjälpmedel samt för att möjliggöra överflyttning i ståskal till/från förskrivet ståhjälpmedel, då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Mobil personlyft för resor och dylikt är brukarens personliga ansvar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STATIONÄR LYFT med enkel skena

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående funktionsnedsättning som har behov av stationär personlyft för att möjliggöra överflyttning

- då brukaren självständigt klarar överflyttningen
- då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren.

Stationär personlyft med enkel skena kan förskrivas för användning i sov- eller badrum som är så trånga att mobil personlyft inte fungerar, eller då det på grund av funktionsnedsättningen inte är möjligt att använda en mobil personlyft.

Stationär personlyft kan endast förskrivas för bestående behov.

Innan eventuell förskrivning ska en projektering genomföras med tekniker från länets hjälpmedelsleverantör där rummets beskaffenhet, överflyttningar mellan hjälpmedel och brukarens funktionsnedsättning ska beaktas. Att rummet är trångt pga. möbler, många hjälpmedel eller möblering i sovrummet är inte skäl för förskrivning av stationär personlyft med enkel skena.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning I första hand ska en takmonterad personlyft förskrivas, i andra hand en väggmonterad personlyft.
Fristående personlyft kan förskrivas om tak- eller väggmontage inte är möjligt av byggnadstekniska skäl.
Rum till rum lösningar kan inte förskrivas.

Brukaren måste alltid inhämta fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3.

Vid flytt till annan bostad måste ny behovsbedömning avseende överflyttningshjälpmedel alltid göras i nya bostaden. Vid bedömt behov av stationär personlyft i nya bostaden ska rutin för fast installerade hjälpmedel tillämpas. I dessa fall faktureras brukaren en avgift på 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning av stationär personlyft med enkel skena kan göras i de fall där brukaren enligt ovan har ett behov av personlyft i såväl sovrum som badrum och då mobil personlyft inte fungerar i något av rummen.
I första hand förskrivs en stationär personlyft och en mobil personlyft.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STATIONÄR LYFT av traversmodell

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med bestående funktionsnedsättning som har behov av stationär personlyft av traversmodell för att möjliggöra överflyttning - då brukaren självständigt klarar överflyttningen - då icke-anställd anhörig har ansvaret för den dagliga omvårdnaden av brukaren. Stationär personlyft av traversmodell kan förskrivas för användning i sov- och/eller badrum som är så trånga att mobil personlyft eller stationär personlyft med enkel skena inte fungerar. Kan även förskrivas till brukare där annan personlyft, på grund av, brukarens funktionsnedsättning, är helt utesluten som överflyttningslösning. Bedömning och projektering måste göras innan eventuell förskrivning i samråd med tekniker och vid behov rådgivare från länets hjälpmedelsleverantör där rummets beskaffenhet, överflyttningar mellan hjälpmedel och brukarens funktionsnedsättning ska beaktas. Att rummet är trångt pga. möbler, många hjälpmedel eller möblering i sovrummet är inte skäl för förskrivning av stationär personlyft av traversmodell.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Brukaren måste alltid inhämta fastighetsägarens tillstånd till montering som kräver fast installation. Återställning efter nedmontering; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3. Vid flytt till annan bostad måste ny behovsbedömning avseende överflyttningshjälpmedel alltid göras i nya bostaden. Vid bedömt behov av stationär personlyft i nya bostaden ska rutin för fast installerade hjälpmedel tillämpas. I dessa fall faktureras brukaren en avgift på 1250 kr per hjälpmedel; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3
Dubbel-Förskrivning	Medges endast i de fall där brukaren enligt ovan har ett behov av stationär personlyft av traversmodell i såväl sovrum som badrum och då annat personlyftsalternativ har uteslutits som fungerande lösning i något av rummen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

LYFTSELE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av personlyft för att möjliggöra överflyttning i bostaden.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Förskrivaren ansvarar för att tillse att förskriven lyftsele är godkänd för användning i kombination med aktuell lyftbygel/personlyft.

För behov av lyftsele i annan miljö än bostaden, ansvarar den som är ansvarig för personlyften. Undantag görs vid korttidsvistelse för barn, se Hjälpmedelsguide kapitel 4.2.

Lyftselar måste av säkerhetsskäl kasseras om någon del är trasig eller nött. Informationsblankett för kontroll av lyftsele, se vårdgivarwebben.

Fler-förskrivning Dubbelförskrivning medges i de fall brukaren på grund av funktionsnedsättning har behov som kräver två olika typer av selar, t.ex. lyftsele och hygiensele eller när behov av två identiska selar finns p.g.a. frekvent behov av att tvätta selarna.
För brukare som använder ståskal och har behov av personlyft och ståskalsväst för uppresning i ståskal, kan även ståskalsväst förskrivas.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

RULLSTOL

MANUELL RULLSTOL

Generella behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som är i behov av manuell rullstol för sin förflyttning.
Kan även förskrivas till barn med bestående funktionsnedsättning där behov av rullstol varierar över tid.

Generell anmärkning För rullstol som ska användas av flera brukare inom samma boendeform ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen, detta räknas som utrustning eller arbetstekniskt hjälpmedel.
För rullstol/tillbehör eller anpassning avsedd för idrottsaktiviteter ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.
För rullstol som enbart ska användas på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.
För tillfälliga behov; se Transportrullstol och enkel manuell rullstol.

Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, t.ex. däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens ansvar att ombesörja och bekosta. Regncape, åkpåse, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning medges vid boende i flera våningsplan med stoltrapphiss installerad i den egna bostaden, där brukaren har behov av rullstol i två våningsplan.

Dubbelförskrivning medges när brukaren har fått vårdaraggregat förskrivet då:

- drivaggregatet inte går att montera p.g.a. rullstolens låga höjd eller enarmsdrift på rullstolen.
- brukaren inte klarar att förflytta sig självständigt inomhus p.g.a. drivaggregatets placering eller tyngd när icke anställd anhörig p.g.a. egen funktionsnedsättning inte klarar att montera av/på vårdaraggregatet.

Vid dubbelförskrivning utifrån ovanstående ska rullstol nummer två, om möjligt, vara från standardsortiment. Fungerar inte det ska annan enklast möjlig rullstol förskrivas.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Vid behov av två rullstolar med olika sittställningar för att möjliggöra självständig förflyttning inne/ute, kan särskild prövning göras.

TRANSPORTRULLSTOL OCH ENKEL MANUELL RULLSTOL

Behovskriterier Transportrullstol kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av vårdarmanövrerad rullstol för sin förflyttning. Behovet ska vara bestående, och frekvent; brukaren ska ha behov av transportrullstol minst två gånger i veckan.
Enkel manuell rullstol kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av rullstol för att möjliggöra egen förflyttning.

Kan även förskrivas till brukare som, under en rehabiliteringsperiod av medicinska skäl inte klarar förflyttning inomhus och kring bostaden med gånghjälpmedel.

Kan även förskrivas till brukare med mycket lång rehabiliteringsperiod som är i tillfälligt behov av rullstol för att möjliggöra utomhusförflyttning.

Kan även förskrivas till barn som, pga. låg ålder eller för att möjliggöra skolgång, behöver rullstol under en rehabiliteringsperiod.

Förskrivare At, Ft

MELLANAKTIV RULLSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som är i behov av rullstol med flera inställningsmöjligheter/tillbehör.
Brukaren ska ha behov av rullstolens anpassningsmöjligheter avseende till exempel sitt- och köregenskaper.
Enklare rullstol ska först ha uteslutits innan mellanaktiv rullstol kan förskrivas.

Förskrivare At, Ft

AKTIVRULLSTOL

Behovskriterier

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som är i behov av rullstol med flera inställningsmöjligheter/tillbehör eller en lättmanövrerad rullstol med låg vikt.

Brukaren ska aktivt kunna framföra rullstolen och/eller ska ha behov av rullstolens anpassningsmöjligheter avseende, till exempel, sitt- och köregenskaper.

Enklare rullstol ska först ha uteslutits innan aktiv rullstol kan förskrivas.

Aktivrullstol av lättviktsmodell kan förskrivas till högaktiv brukare med dagligt behov av att självständigt lyfta rullstolen i och ur egenkörd bil.

Förskrivare

At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOMFORTRULLSTOL

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av komfortrullstolens egenskaper t ex tiltfunktion, bålstöd, nackstöd mm. Enkla rullstolar ska först ha provats och uteslutits innan komfortrullstol kan förskrivas.
- Förskrivare** At, Ft

RULLSTOL MED UPPRESNINGSFUNKTION (stårullstol)

- Behovskriterier** Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med funktionsnedsättning som har behov av att kunna utföra olika ADL-aktiviteter stående. Rullstol med stå-/uppresningsfunktion ska även fungera tillfredställande avseende körfunktion för brukaren.
- Förskrivare** At, Ft
- Anmärkning** Hjälpmedlet ska inte ersätta åtgärd i form av bostadsanpassning. Kan inte förskrivas för ståträning. Vid behov av ståträning, se rubriken Ståhjälpmedel och positioneringskuddar.
- Särskild prövning krävs.

TILLÄGGSUTRUSTNING TILL MANUELL RULLSTOL

ELEKTRISKA DRIVHJUL

- Behovskriterier** Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare med kraftigt nedsatt muskelkraft/uthållighet för att möjliggöra självständig förflyttning. Bilateral arm/handfunktion krävs.
- För ett säkert framförande av rullstol med elektriska drivhjul krävs god kognitiv förmåga. Brukaren kognitiva förmåga måste bedömas innan förskrivning kan ske.
- Förskrivare** At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

- Anmärkning Förskrivning av elektriska drivhjul i kombination med förskrivning av elrullstol medges ej.
Behov av en uppsättning manuella drivhjul utöver elektriska drivhjul är ett egenansvar.
- Vid behov av ytterligare en manuell rullstol, utan elektriska drivhjul, för att möjliggöra självständig förflyttning inne/ute tex. på grund av trång inomhusmiljö, kan särskild prövning göras.

AVTAGBART MITTFRAMHJUL TILL AKTIV RULLSTOL

- Behovskriterier Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare med förskriven aktiv rullstol för att möjliggöra längre självständig utomhusförflyttning. Återkommande behov av att köra i miljö där det är svårt att ta sig fram med aktiv rullstol, måste föreligga.
Brukaren ska självständigt, eller med lite handräckning, kunna sköta på- och avmontering av mittframhjulet.
- Förskrivare At, Ft
- Anmärkning Förskrivning av avtagbart mittframhjul i kombination med förskrivning av elrullstol medges ej.

ENARMSDRIFT

- Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med behov av enarmsdrift för att möjliggöra självständig förflyttning.
- Förskrivare At, Ft
- Anmärkning Det ska först ha uteslutits att det fungerar att sparka sig fram i rullstol.

ELEKTRISK RYGGVINKLING OCH / ELLER ELEKTRISK TILTFUNKTION TILL KOMFORTRULLSTOL

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med nedsatt bålbalans och/eller med hög risk för trycksår och med ett frekvent behov av att byta sittställning, ryggvinkling eller sittvinkling. En förutsättning är att brukaren inte har någon annan i sin närhet som kan sköta detta manuellt. Brukaren ska självständigt kunna sköta reglaget/styrdosan.

Förskrivare At, Ft

VÅRDARBROMS

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare då den som kör brukaren inte klarar att bromsa i utförsbackar. Kan även förskrivas till barn som på grund av bristande kognitiv funktionsförmåga öppnar/låser bromsarna och orsakar skaderisk för sig själv och/eller andra.

Förskrivare At, Ft

DRIVAGGREGAT

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare då icke-anställd anhörig/närstående, inte klarar att köra brukaren i rullstol, p.g.a. hög brukarvikt eller vid kraftigt kuperad miljö i direkt anslutning till bostaden. Brukaren ska ha daglig, eller så gott som dagligt, behov av att bli körd i rullstol av icke anställd anhörig/närstående vid utevistelse.

Drivaggregat kan också förskrivas utifrån den icke anställda anhöriges/närståendes medicinska tillstånd tex. hjärt- eller ledsjukdom. I dessa fall krävs läkarintyg på den icke anställda anhöriges/närståendes medicinska tillstånd. Detta omfattar inte undantaget för arbetstekniska hjälpmedel för personliga assistenter anställda i privat bolag.

Förskrivare At, Ft

RULLSTOLSDYNA / RULLSTOLSRYGG

Generell Antidecubitusdynor för rullstolar; se rubriken Antidecubitushjälpmedel.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

anmärkning

DYNA FÖR KORTTIDSSITTANDE

Behovskriterier Kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare som enbart har behov av en enkel dyna, typ standarddyna i rullstol.

Förskrivare At, Ft

SVANKDYNA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av enklare positionering i rullstol.

Förskrivare At, Ft

RULLSTOLSRYGG FÖR POSITIONERING

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med nedsatt sittkontroll och/eller bålstabilitet, kyfos eller scolios. Enklare rullstolsryggar ska först ha provats och uteslutits.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Utprovning och montering ska alltid göras med hjälp av tekniker/rådgivare/utprovare från hjälpmedelsleverantören.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ELEKTRISK RULLSTOL

Behovskriterier Elrullstol kan förskrivas till helt rullstolsburen brukare (dvs. både inomhus och utomhus) med bestående funktionsnedsättning, då förflyttningsbehovet inte enbart kan tillgodoses med manuell rullstol.

Vid förskrivning enbart för utomhusbruk ska först uteslutas att manuell rullstol i kombination med hjälp av annan person eller andra transportmedel, t.ex. egen bil eller färdtjänst, kan fungera för förflyttningsbehovet ute. Elrullstol kan även förskrivas till barn där fysisk aktivitet är kontraindicerad, t.ex. vid allvarlig progredierande muskelsjukdom.

Elrullstol kan endast förskrivas om behov av joystickstyrning finns utifrån brukarens funktionsnedsättning. Kan brukaren framföra elrullstol av scootermodeLL som finns tillgänglig i handeln kan elrullstol inte förskrivas.

Elrullstol kan förskrivas för att möjliggöra förflyttning inomhus, utomhus eller en kombination av dessa behov. Brukaren ska kunna framföra rullstolen självständigt i alla miljöer där den ska användas, utan att utsätta sig själv eller andra för fara.

Behovet ska vara frekvent och regelbundet, d.v.s. brukaren ska ha ett i stort sett dagligt behov av elrullstol året runt.

Den elektriska rullstolen ska påtagligt öka brukarens delaktighet i dagliga aktiviteter, t.ex. i fråga om att sköta hushållet, delta i sociala aktiviteter, göra inköp och utföra andra ärenden.

Det är förskrivarens ansvar att bedöma att det inte föreligger medicinska eller andra hinder för säker elrullstolsanvändning hos brukaren, till exempel, kognitiv svikt eller missbruksproblematik. Brukare med epilepsi/kramp- eller frånvarooanfall måste ha varit anfallsfri under minst 1 år.

Vid förskrivning av elrullstol ska förskrivaren följa sjukvårdshuvudmannens rutin för bedömning och förskrivning av elrullstol. Se vårdgivarwebben, Region Östergötland.

I denna rutin ingår bland annat bedömning av behov, boendemiljö samt brukarens kognitiva och motoriska förmåga. I rutinen ingår att förskrivaren ska inhämta medicinskt underlag från läkare och väga in detta i bedömningen.

Elrullstolen ska förvaras och laddas i låsbart, klimatiserat utrymme, där temperaturen inte understiger +5 grader C. Brukaren ansvarar för att laddnings- och förvaringsplats för hjälpmedlet finns.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare ska kontrollera att laddnings- och förvaringsplats finns vid hembesök före utprovning/förskrivning.

Förskrivaren måste säkerställa och journalföra att brukaren är informerad om och godtar kravet på årlig uppföljning innan eventuell förskrivning av elrullstol.

Föräldrar/vårdnadshavare ansvarar för att barn framför elrullstolen i lämplig miljö och inte utgör fara för sig själv eller andra i trafiken/omgivningen.

Uppföljning av elrullstol ska göras inom 3 månader efter förskrivning. Därefter ska en årlig uppföljning med omprövning av behovet göras. Se vårdgivarwebben, Region Östergötland.

Förlängd
utprovnings-
period

Ibland kan det vara nödvändigt att under en tidsbegränsad utprovningsperiod bedöma om elrullstol är ett lämpligt förflyttningshjälpmedel och om brukaren självständigt kan framföra elrullstolen på ett säkert sätt. För vuxna är den förlängda utprovningsperioden maximerad till 3 månader, men för barn måste behovet bedömas individuellt.

Innan en sådan utprovningsperiod påbörjas ska brukare och anhöriga vara informerade om förutsättningarna och målen för utprovningsperioden. Om den förlängda utprovningsperioden inte faller väl ut ska elrullstolen återlämnas. Förutsättningarna och målen som ska uppnås under utprovningsperioden ska journalföras.

Förlängd utprovningsperiod kan inte tillämpas vid behov av elrullstol på separat hyresavtal eller elrullstol där kostsamma tillbehör eller specialanpassningar behövs.

Förskrivare

At

Anmärkning

Vid behov av elrullstol för såväl inomhus- som utomhusbruk måste val av modell noga övervägas, då dubbelförskrivning inte medges. Terränggående elrullstol kan enbart förskrivas till brukare boende i lantlig miljö där behov av sådan modell behövs för att ta sig till-/från sin bostad på grund av terräng/underlag.

Förskrivning av manuell rullstol i kombination med elektrisk rullstol medges om behov finns. Enklast möjliga manuella rullstol ska väljas.

Normalt underhåll och förbrukningsartiklar, till exempel däck och slang samt lagning av punktering, är brukarens ansvar att bekosta. All reparation,

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

inklusive lagning/byte av däck och slang på elrullstol, får endast utföras av den hjälpmedelsleverantör som sjukvårdshuvudmannen har avtal med.

Backspeglar, väskor och liknande tillbehör kan inte förskrivas; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.6.

Det är viktigt att upplysa om brukaransvaret, samt rekommendera att brukaren ser över sitt försäkringsskydd; se Hjälpmedelsguide kapitel 6.

För elrullstol som enbart skall användas på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.1

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TILLÄGGSUTRUSTNING TILL ELEKTRISK RULLSTOL

SITSLYFT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av sitslyft för att självständigt klara olika ADL-aktiviteter.

Förskrivare At

ELEKTRISK RYGGVINKLING, TILT, BENSTÖD SAMT ALTERNATIVA STYRSÄTT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som har medicinskt eller funktionellt behov av dessa tillbehör.

Förskrivare At

Anmärkning Ovanstående tillbehör kan inte förskrivas enbart för att ge ökad komfort i sittandet.

Brukaren skall självständigt kunna sköta reglaget/styrdosan.

STÅFUNKTION/VERTIKALSITS

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av ståfunktion för att självständigt klara att utföra ADL-aktiviteter i upprätt ställning.

Förskrivare At

Anmärkning Av säkerhetsskäl ska ståfunktion inte förskrivas till brukare som lutar sig framåt/åt sidan. Åtgärd i form av bostadsanpassning ska alltid beaktas. Kan inte förskrivas för ståträning. Vid behov av ståträning, se rubriken Rörelse- och balansträningsredskap. Undantag från detta kan göras för barn med muskelsjukdom då ståfunktion kan förskrivas för ståträning, som ersättning för annat/andra ståhjälpmedel.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Kan endast förskrivas till brukare som enligt förskrivningsanvisningarna är berättigad att få en elrullstol förskriven.

Särskild prövning krävs.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

DUBBELKOMMANDO

- Behovskriterier** Kan förskrivas till brukare som p.g.a. funktionsnedsättning har begränsad uthållighet och är i behov av körhjälp delar av dagen.
- Förskrivare** At
- Anmärkning** Kan endast förskrivas till brukare som enligt förskrivningsanvisningarna är berättigad att få en elrullstol förskriven.
- Särskild prövning krävs.

BARN: ELEKTRISKT MOBILITETSHJÄLPMEDEL

- Behovskriterier** Kan förskrivas till barn under 3 år med omfattande och bestående motorisk funktionsnedsättning utan misstänkt kognitiv nedsättning och som inte kan förflytta sig självständigt genom att krypa eller gå.
- Med mobilitetshjälpmedlet ska barnet kunna förflytta sig självständigt och målinriktat. Bedömningen ska vara att elrullstol troligen kommer vara ett framtida förflyttningshjälpmedel för barnet.
- Innan elektriskt mobilitetshjälpmedel förskrivs ska möjlighet till självständig förflyttning med hjälp av enklare förflyttningshjälpmedel ha provats och uteslutits.
- Förskrivare** At
- Anmärkning** Förskrivning ska alltid föregås av en utprovning tillsammans med länets hjälpmedelsleverantör.
Hjälpmedlet får endast användas för inomhusbruk.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

HEMHJÄLPMEDEL

SITTMÖBEL

BARN: ARBETSSTOL

Generella behovskriterier Innan arbetsstol förskrivs ska först ha uteslutits att behovet kan tillgodoses med enklare hjälpmedel. Köksstol, kökspall/hög pall, inställbar kontorsstol eller annan sittmöbel som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits. Arbetsstol kan inte förskrivas som förflyttningshjälpmedel.

BARN: MANUELL ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn som på grund av bestående funktionsnedsättning har behov av stöd i sittande. Behov av centralbroms för att självständigt kunna förflytta sig i och ur stol och/eller behov av de speciella egenskaper och tillbehör som finns till arbetsstol ska föreligga. Enkel modell av manuell arbetsstol kan förskrivas till små/mindre barn med kognitiv funktionsnedsättning i form av mycket stora beteendestörningar, som gör att en fungerande lösning i sittande inte går att nå på annat sätt i hemmiljön.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Arbetsstol i skolan; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.2

BARN: ELEKTRISK ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till barn som på grund av bestående funktionsnedsättning har behov av stöd i sittande. Behov av el-höjdregering för att självständigt kunna förflytta sig i och ur stol samt behov av centralbroms ska föreligga. Barnet ska självständigt kunna sköta reglagen. Arbetsstol med manuellt reglerad höjdinställning ska först ha uteslutits. Kan även förskrivas om brukaren överskrider maxbrukarvikten för manuell arbetsstol.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Elektrisk arbetsstol i skolan; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.2

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ARBETSSTOL

Generella behovskriterier Innan arbetsstol förskrivs ska först uteslutas att behovet kan tillgodoses med enklare hjälpmedel, såsom sittkudde/kildyna eller pall. Köksstol, kökspall/hög pall, inställbar kontorsstol eller annan sittmöbel som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.
Smärta i rygg, nacke eller axlar och/eller behov av att sitta ergonomiskt riktigt, eller enbart behov av att sitta och arbeta, berättigar inte till arbetsstol. Arbetsstol kan inte förskrivas som förflyttningshjälpmedel.

MANUELL ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med starkt nedsatt eller ingen gångförmåga för att självständigt klara köksaktiviteter och där behovet är bestående och inte kan tillgodoses med befintligt förflyttningshjälpmedel.
Behov av centralbroms ska föreligga.

Förskrivare At, Ft

ELEKTRISK ARBETSSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med starkt nedsatt eller ingen gångförmåga för att självständigt klara köksaktiviteter. Elektrisk höjdregering av sitsen ska vara enda möjligheten för brukaren att självständigt kunna resa sig från och sätta sig i arbetsstolen. Behovet ska vara bestående.
Arbetsstol med manuellt reglerad höjdställning ska först ha provats och uteslutits.
Behov av centralbroms ska föreligga.

Förskrivare At, Ft

COXITSTOL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med svår sittproblematik, som p.g.a. rörelseinskränkning i höftled inte kan sitta på annat sätt. Olika typer av sittdynor i handeln ska först ha provats och uteslutits.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

80/104

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Förskrivare At, Ft

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

STOL FÖR POSITIONERING

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med medfödd funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada och som pga. stor motorisk funktionsnedsättning inte har förmåga att sitta utan stöd. Brukaren ska ha ett nödvändigt behov av ett mer aktivt sittande än i rullstol och behov av mycket positionerande stöd för aktivitetsutförande ska finnas.

Stol för positionering med hydraulisk eller elektrisk höj-/sänkfunktion kan förskrivas till brukare där stol för positionering med manuell höj-/sänkfunktion inte fungerar utifrån för hög brukarvikt. Stol som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

RAMP

PORTABEL RAMP

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen brukare med ett tillfälligt behov av ramp i bostaden, i väntan på bostadsanpassning eller under en behandlings-/rehabiliteringsperiod. Förskrivningen är tidsbegränsad till max 4 månader. Blankett "Lån av hjälpmedel för tillfälligt bruk" ska användas vid förskrivning.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Vid användning av portabla ramper måste brukare i manuell rullstol bli skjutsad av annan person.

För ramp som avser att underlätta för anställd personal ansvarar arbetsgivaren.

För permanent ramp ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

För behov av ramp att använda på brukarens arbetsplats, i fritidsboende eller på annan plats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen; se Hjälpmedelsguiden.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

TRÖSKELRAMP

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning vid tillfälligt behov av tröskelramp i bostaden, i väntan på bostadsanpassning eller under en behandlings-/rehabiliteringsperiod. Förskrivningen är tidsbegränsad till max 4 månader (undantag; se Anmärkning). Förskrivaren ansvarar för uppföljning.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	För permanent tröskelramp ansvarar normalt inte sjukvårdshuvudmannen. Tröskelramp kan dock förskrivas som permanent lösning i de fall en bostadsanpassning av byggnadstekniska skäl inte är möjlig att göra.
Dubbel-förskrivning	Förskrivning av två eller flera tröskelramper medges om behov finns.

SÄNGTILLBEHÖR, EGENÄGD SÄNG

FÖRHÖJNINGSKLOSSAR, FÖRHÖJNINGSBEN

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av förhöjning för att ta sig i/ur säng. Kan förskrivas till brukare med medicinskt behov av dränage/högläge.
Förskrivare	At, Ft, Ssk
Dubbel-förskrivning	Dubbelförskrivning av förhöjningsklossar kan göras till brukare med dubbelsäng i form av två enkelsängar för att undvika nivåskillnad mellan sängarna.
Anmärkning	Kan även förskrivas för behov att förhöja matbord samt i vissa fall även förskrivas för att höja fåtölj/liten soffa, om detta bedöms bli en säker lösning.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

SÄNGRYGGSTÖD, ELEKTRISKT REGLERBART

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning som har behov av elektriskt sängryggstöd för att klara lägesändring och/eller förflyttning i och ur egenägd säng, i sängbredd 80, 90, 105 och 120 cm.
Sängryggstöd kan också förskrivas till brukare som har medicinskt behov av lägesförändring av sängryggen, t.ex. till person med hjärt-, lungsjukdom eller motsvarande.
Enklare lösningar ska först ha uteslutits.

Förskrivare At, Ft

STÖDHANDTAG TILL SÄNG

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av stödhandtag för att underlätta lägesändring i säng eller förflyttning i/ur säng.

Förskrivare At, Ft

Dubbel-förskrivning Dubbelförskrivning av stöd- och vändhandtag till säng kan göras vid behov av stödhandtag på båda sidor av sängen, för att möjliggöra självständig lägesändring i säng.

LYFTBÅGE (fristående sängdävert)

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning, som har behov av lyftbåge för att underlätta lägesändringar i säng.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Lyftbåge/sängdävert ska inte förskrivas för förflyttning i/ur säng.

SÄNG

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

SÄNG, ELEKTRISKT REGLERBAR

Behovskriterier Kan förskrivas för nattsömn till brukare med funktionsnedsättning som har behov av elektrisk reglerbar säng för att självständigt klara förflyttning i/ur säng och/eller lägesändring i säng.

Kan förskrivas till icke-anställd anhörig som har ansvaret för den dagliga omvårdnaden i gemensam bostad och för behovet att hjälpa brukaren i nämnda aktiviteter. Brukaren ska vid sådan förskrivning använda elektrisk reglerbar säng även vid nattsömn.

Kan förskrivas till brukare med medicinskt behov av hjärtsänkläge, d.v.s. behov av såväl högläge av ryggstödet som lågläge av bendelen.

Elektrisk reglerbar säng, bredare än 90 cm, kan endast förskrivas av medicinska skäl, till exempel till brukare med kraftig övervikt eller grav spasticitet.

Innan elektrisk reglerbar säng förskrivs ska man först ha uteslutit att komplettera befintlig säng med till exempel reglerbart sängryggstöd, sängklossar och/eller eventuell sängdävert.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning Kan inte förskrivas för att ersätta egenägd säng som är för bred/smal eller som inte uppfyller normal standard till exempel, utsliten säng, kök/bäddsoffa eller turistsäng. Vid förskrivning av elektrisk reglerbar säng är madrass av god kvalitet brukarens egenansvar att ombesörja och bekosta. Då personal/anställd anhörig har behov av elektrisk reglerbar säng för att sköta eller hjälpa brukaren i/ur säng eller vid lägesändring i säng, betraktas sängen som ett arbetstekniskt hjälpmedel/verksamhetsansvar; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.4.

Flytt av elektrisk reglerbar säng (ned- och uppmontering) måste utföras av hjälpmedels-leverantören. Avgift för flytt av elektrisk reglerbar är 1250 kr; se Hjälpmedelsguide kapitel 3.3.

SPJÄLSÄNG, HÖJ- OCH SÄNKBAR MED ÖPPNINGSBARA GRINDAR

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Behovskriterier Kan förskrivas till rullstolsburen småbarnsförälder, eller småbarnsförälder med annat stort rörelsehinder, för att möjliggöra självständig skötsel av sitt barn i spjäsäng.

Förskrivare At

SPECIALSÄNG MED HÖGA GRINDAR

BARNSÄNG MED HÖGA GRINDAR

Behovskriterier Kan endast förskrivas till små/mindre barn med funktionsnedsättning som på grund av beteendestörning har behov av höga grindar för sin trygghet och säkerhet.

Förskrivare At

Anmärkning Särskild prövning krävs vid behov av barnsäng med höga grindar av andra medicinska skäl.

SÄNGTILLBEHÖR, ELEKTRISK REGLERBAR SÄNG

SÄNGGRIND

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med funktionsnedsättning med förskriven elektrisk reglerbar säng, som har behov av sänggrind för att förhindra fall ur säng.

Förskrivare At, Ft

Anmärkning En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg.

Se Socialstyrelsens webbsida

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

GRINDSKYDD

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare som på grund av ofrivilliga rörelser skadar sig på sänggrinden eller fastnar i grinden.
Förskrivare	At, Ft
Anmärkning	Kan endast förskrivas som tillbehör till förskriven elektriskt reglerbar säng

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL

SAMTALSHJÄLPMEDEL VID NÄRKOMMUNIKATION

Generell anmärkning	En förutsättning för att ett samtalshjälpmedel ska kunna förskrivas är att en noggrann kartläggning görs av förmåga och behov hos brukaren. En förskrivning förutsätter en motiverad omgivning som kan ta ansvar för att stödja brukaren samt för att hjälpmedlet kommer till användning. Förskrivaren ansvarar för att introducera/handleda personal/anhörig kring brukaren, i metoden och samtalsapparatens funktion. Vid förskrivning av samtalshjälpmedel krävs i de flesta fall en längre träningsperiod med flera uppföljningar; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5
---------------------	---

HJÄLPMEDEL FÖR TALFLYT

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med stora stamningsproblem, där traditionell behandling inte har gett tillräcklig effekt och som får ett bättre talflyt vid användning av hjälpmedel.
Förskrivare	Log
Anmärkning	Vid förskrivning av hjälpmedel för talflyt måste förskrivaren bedöma om det utöver normal uppföljning behövs ytterligare uppföljning; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

KOMMUNIKATIONSKARTA

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med tal- och/eller språknedsättning, vid behov av ett kompletterande kommunikationssätt. Förskrivs som eller i syfte att göra kommunikationskartor/överlägg till samtalsapparat för individuellt behov. Programvara för tillverkning av kommunikationskartor kan endast förskrivas till brukare med stort och föränderligt behov av bildbank.
Förskrivare	At, Log

Regionledningskontoret
Lovisa Björn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Anmärkning Programvara för tillverkning av kommunikationskartor kan endast förskrivas om brukaren har tillgång till dator och skrivare.

Kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t ex daglig verksamhet, gruppbostad eller skola är verksamhetens ansvar.

PEKLAMPA

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med behov av peklampa i kombination med bokstavs- och symboltavlor eller som direktpekning i kommunikativt syfte.

Förskrivare At, Log

SAMTALSAPPARAT

SAMTALSAPPARAT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande genom tal, tecken, handskrivna meddelanden, bokstavs-, bild- eller symbolkartor.
Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Förskrivare At, Log

AVANCERAD SAMTALSAPPARAT

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande trots enklare alternativa samtalshjälpmedel.
Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Förskrivare	At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)
Anmärkning	Innan avancerad samtalsapparat förskrivs ska först enklare hjälpmedel såsom t.ex. applikationer ha uteslutits som ett möjligt alternativ. Har brukaren inte förutsättningar att själv införskaffa hårdvara som möjliggör förskrivning av applikation, är detta inte ett skäl till förskrivning av en avancerad samtalsapparat. Det är ett egenansvar att införskaffa sådan hårdvara.

KOMMUNIKATIONSHJÄLPMEDEL FÖR DIGITAL DELAKTIGHET

Behovskriterier	Kan förskrivas till brukare med bestående motorisk och/eller språklig funktionsnedsättning med behov av digital delaktighet, dvs. för behov av digital kommunikation med andra samt digital kontakt med tex. skola, sjukvård, myndigheter eller andra samhällsfunktioner som är nödvändiga för brukarens dagliga livsföring. Förberedelser, tex ta fram tillbehör eller iordningställa hjälpmedlet, kan göras av annan person för att brukaren ska kunna bli helt självständig i utförandet av den digitala kommunikationen.
Förskrivare	At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)
Anmärkning	Enklare lösningar ska först ha uteslutits. Hårdvara, till exempel, dator, smartphone och surfplatta är egenansvar. Anpassningar i form av styrsätt, programvara, applikation kan förskrivas för att möjliggöra digital delaktighet.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

ANPASSNINGAR (stysätt, programvara, applikation)

SOM SAMTALSHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående tal- och/eller språknedsättning som inte kan kommunicera tillfredsställande trots enklare alternativa samtalshjälpmedel.

Kan förskrivas till barn med omfattande motorisk funktionsnedsättning och/eller kognitiv funktionsnedsättning där funktionsnedsättningen påverkar barnets förmåga till lek som är en förutsättning till tidig kommunikation. Barnet ska ha behov av anpassning/stysätt för att aktivera leksak och surfplatta/dator. Kan endast förskrivas i syfte att träna in stysätt inför förskrivning av avancerat kommunikationshjälpmedel. Enklare lösningar ska ha uteslutits.

Stysätt, programvara eller applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone, surfplatta eller dator.

För hårdvara exempelvis, smartphone, surfplatta och dator, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

Hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig kommunikation.

Förskrivare At, Log

För avancerade anpassningar:

At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)

SOM SKRIVHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med stor och bestående motorisk funktionsnedsättning eller förvärvad tal- och språknedsättning, som påverkar förmågan till skriftlig kommunikation.
Kan förskrivas till brukare där symbol eller bildbaserad kommunikation är enda möjligheten till tillfredsställande skriftlig kommunikation.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Brukaren ska ha ett stort skrivbehov och hjälpmedlet ska medföra en påtaglig ökad självständighet av förmågan till daglig skriftlig kommunikation. Enklare lösningar skall först ha provats och uteslutits.

Kan normalt tidigast förskrivas till barn vid skolstart. Undantagsvis kan anpassning/dator förskrivas tidigare, då förträning bedöms nödvändig inför skolstart.

Förskrivare At och Log inom Länsteam Kommunikation, Habiliteringen i Linköping (barn) och Kommunikationsmottagningen på Rehabmedicinska kliniken US (vuxna)

Anmärkning För dator och tillbehör i standardutförande, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren eller, vid en undervisnings-situation, skolan ombesörjer och bekostar.

Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för anpassningar/specialanpassningar och i förekommande fall specifik programvara till egenägd dator eller dator i skolan.

Sjukvårdshuvudmannen ansvarar för installation samt grundläggande introduktion/ utbildning till användare och personal. För övriga utbildningar ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

För datorutrustning på brukarens arbetsplats ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen.

Brukarens/
skolans ansvar Anpassning/programvara/dator till elev i skola är ett lån så länge skolgång upp till avslutad gymnasienivå pågår. Därefter ansvarar patienten/förälder/vårdnadshavare för att utrustningen återlämnas eller att ny behovsbedömning görs.

Programvara, förbrukningsartiklar såsom färgpatroner, papper etc. samt arbetsplatsens grundutrustning är brukarens/skolans ansvar att ombesörja och bekosta. Program får ej installeras som påverkar gjorda inställningar.

Programvara/anpassning/dator kan inte förskrivas som pedagogiskt-, behandlings- eller träningshjälpmedel.

Dubbel-
förskrivning I de fall ett stort behov av kommunikation i skrift finns både i skolan och hemmet och/eller då utrustningen bedöms olämplig att frakta emellan, medges dubbelförskrivning av anpassning/specialanpassning/programvara.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

BESLUT

92/104

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026–543

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

LARM

TRYGGHETSLARM OCH ÖVERVAKNINGSLARM

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare som har stort hjälpbehov pga. motorisk eller kognitiv funktionsnedsättning, för att påkalla uppmärksamhet från icke-anställd anhörig som bor i samma bostad.

Förskrivare At

Anmärkning Avser enkla larm med begränsad räckvidd som aktiveras av brukaren själv. Larm för att påkalla uppmärksamhet som finns i öppna handeln tex. babylarm eller liknande måste först ha uteslutits som en fungerande lösning.

En förskrivning förutsätter att man följer Socialstyrelsens riktlinjer om Tvångs- och skyddsåtgärder inom vård och omsorg för vuxna.
Se Socialstyrelsens hemsida.

ANFALLSLARM FÖR EPILEPTIKER

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med sådan typ av epilepsianfall, att det finns behov av att påkalla uppmärksamhet från annan person i bostaden.

Förskrivare At efter samråd med behandlande läkare.

Anmärkning Vid uppkoppling till annat larmsystem står huvudman/vårdgivare för hela larmanordningen.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

KOGNITIONSHJÄLPMEDEL

HJÄLPMEDEL FÖR KOGNITIVT STÖD

Generella
behovskriterier

En förutsättning för att ett hjälpmedel för kognitivt stöd ska kunna förskrivas är att en strukturerat kartläggning och bedömning runt brukaren görs, t ex, vad gäller brukarens tidsuppfattning, behov av struktur i vardagen och möjligheter till stöd i omgivande miljö.

Introduktion av kognitivt stöd förutsätter en individuellt anpassad metodik till brukaren och ett stödjande nätverk.

Förskrivaren ansvarar för att introducera/handleda personal/anhörig kring brukaren, i metoden och hjälpmedlets funktion.

Vid förskrivning av hjälpmedel för kognitivt stöd krävs i de flesta fall en längre intrainingsperiod med flera uppföljningar; se Hjälpmedelsguide kapitel 5.5

BILDSTÖD

Behovskriterier

Kan förskrivas till brukare med kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, minnas information, strukturera och planera, till exempel, med hjälp av vanlig kalender. Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering för utförande av dagliga aktiviteter.

Förskrivare

At

Anmärkning

Avser programvara för tillverkning av bildstöd som kan användas som minnesstöd, för att ge anpassade instruktioner, tidsscheman m.m. Programvara kan endast förskrivas om brukaren har tillgång till dator och skrivare.

Bildstöd kan inte förskrivas som ett pedagogiskt hjälpmedel. Det material som behövs i en verksamhet t.ex. dagcenter, gruppbostad eller skola är verksamhetens ansvar.

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

PRESENTATIONSMATERIAL

Behovskriterier Kan vid behov förskrivas som tillbehör till bildstöd.
Produkter tillgängliga i handeln är ett egenansvar.

Förskrivare At, Log

PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, strukturera, planera och minnas information.
Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering av tid i dagliga aktiviteter.
Enklare lösningar, till exempel tidsschema, kalender, funktioner i egenägd mobiltelefon eller enklare/ej förskrivningsbara applikationer ska först ha uteslutits.
Lösningar som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone.

Förskrivare At

Anmärkning För behov av hårdvara, exempelvis, mobiltelefon/smartphone, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren ombesörjer och bekostar.

AVANCERAT PLANERINGS- OCH MINNESSTÖD

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med kognitiv funktionsnedsättning och svårigheter att förstå, strukturera, planera och minnas information.
Förskrivning ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga livet avseende förståelse, hantering och planering för utförande av dagliga aktiviteter.
Brukaren ska ha behov av förstärkning och påminnelse genom samtidig visuell och auditiv instruktion för att utföra dagliga aktiviteter.

Applikation kan förskrivas till brukare som kan använda smartphone.

Förskrivare At

Regionledningskontoret
Lovisa Bjöörn
Processtöd

2026-01-19

Diarienummer:
RÖ 2026-543

Anmärkning För behov av hårdvara, exempelvis, mobiltelefon/smartphone, ansvarar inte sjukvårdshuvudmannen. Det är ett personligt ansvar som brukaren ombesörjer och bekostar.

TIDSHJÄLPMEDEL

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med bestående kognitiv funktionsnedsättning som innebär bristande tidsuppfattning, svårighet att förstå tidsmängder och/eller svårighet att förstå och använda vanlig klocka.
Förskrivningen ska ge brukaren ökad självständighet i dagliga aktiviteter.

Enklare lösningar ska först ha provats och uteslutits.
Lösningar som finns att tillgå i handeln ska ha uteslutits.

Applikation kan förskrivas till brukare, med bedömt behov av tidshjälpmedel, som har en egenägd smartphone.

Dubbel- Medges i de fall brukaren har ett nödvändigt behov av tidmätare med två
förskrivning olika tidsintervall.

Förskrivare At

MEDICINDOSETT MED TIDSPÅMINNARE

Behovskriterier Kan förskrivas till brukare med minnesproblem, när medicindosett utan tidspåminnare eller enbart tidspåminnare inte fungerar.
Brukaren ska med hjälpmedlet självständigt kunna sköta sin medicinering, även om regelbunden hjälp med medicinpåfyllnad behövs.

Förskrivare At, Ssk